

Monthly Oil & Gas Markets Analysis

پایش تحلیلی تحولات بازارهای نفت و گاز

شماره ۱۷۷ - خرداد ماه ۱۴۰۴

پژوهشکده اقتصاد انرژی

موسسه مطالعات بین المللی انرژی

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر (عج)، روبروی پارک ملت، خیابان سلطانی (سایه)، پلاک ۶۵

تلفن: ۶۰-۲۲۰۲۹۳۵۱

فکس: ۲۲۰۵۴۸۵۳

صندوق پستی: ۴۷۵۷-۱۹۳۹۵

www.iies.org

المعات بین المللی انرژی

IIES

اعضای هیات تحریریه: دکتر محمد صادق جوکار، دکتر غلامعلی رحیمی، دکتر بهروز نعمتی، دکتر مصطفی سالاری، دکتر تورج دهقانی، مهدی یوسفی، مهرزاد زمانی، دکتر ندا علم الهدی، دکتر داریوش وافی نجار، دکتر حسین یادگاری، دکتر شباهگ مهاجرانی، دکتر ملیکا آشوری، دکتر فریبا ریاحی، اعظم محمدباقری، مهدیه ابوالحسنی چیمه، کیمیا سادات ناصر آبادی مطلق، دکتر امیرحسین هوشمند، سید مهدی مدنی الخوانساری، علی آذر آئین

مدیر مسئول: دکتر غلامعلی رحیمی

سر دبیر: مهدی یوسفی

ناظر علمی: دکتر مهران امیر معینی

مدیر داخلی: نازنین شاهین

طراحی و صفحه آرایی: نازنین شاهین

بیشتر می اندیشیم
تا بهتر تصمیم بگیرید

فهرست

گزارش‌های تحلیلی

بخش دوم

سیاست‌های نیجریه در زمینه افزایش تولید نفت در سال ۲۰۲۵

امیرحسین هوشمند

سیاست آمریکا در قبال صادرات نفت ایران: از انعطاف بایدن تا فشار حداکثری ترامپ

سید مهدی مدنی الخوانساری

بررسی راهبردهای تأمین گاز و پتانسیل واردات LNG توسط عراق

طی آذرآئین

مزایا و چالش‌های گاز طبیعی در گذار انرژی

فریبا ریاحی
اعظم محمدباقری

گزارش رصد اندیشکده‌های معتبر بین‌المللی در ارتباط با صنعت نفت و گاز

شاهنگ مهاجرانی

تحولات بازارهای نفت و گاز

بخش اول

تحولات قیمت نفت در ماه آوریل ۲۰۲۵

مهدی یوسفی

پیش‌بینی کوتاه مدت قیمت نفت خام برنت

مهرداد زمانی

تحولات اقتصاد جهانی ماه می ۲۰۲۵

نهاد علم الهدی

بررسی وضعیت تولید جهانی نفت در ماه آوریل ۲۰۲۵

مهدی یوسفی

تقاضا و ذخیره‌سازی‌های نفت

حسین یادگاری

پیش‌بینی ماهیانه عرضه و تقاضای نفت

داریوش وافی نجار

بازار جهانی فرآورده‌های نفتی و عملیات پالایشی

ملیکا آشوری

بررسی تحولات تجارت نفت خام و فرآورده

کیما سادات ناصرآبادی مطلق

بررسی و تحلیل ماهانه بازار جهانی گاز طبیعی

غلامعلی رحیمی
مهدیه ابوالحسنی چیمه
حمیدرضا مصطفایی

بررسی تحولات تجارت گاز

کیما سادات ناصرآبادی مطلق

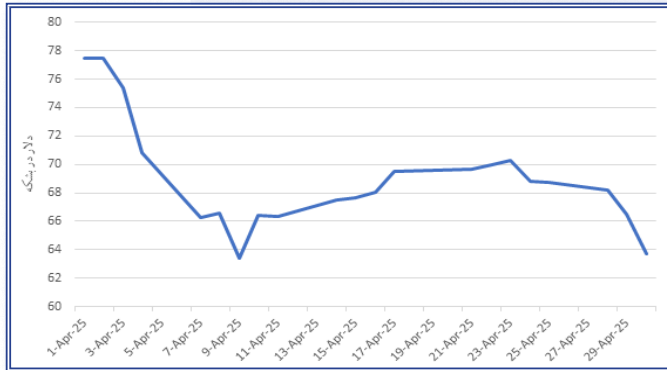
تحولات بازار های نفت و گاز

بخش
اول

تحولات قیمت نفت در ماه آوریل ۲۰۲۵

مهدی یوسفی

نمودار ۲: روند روزانه قیمت سبد اوپک در ماه آوریل ۲۰۲۵

۲. عوامل تاثیرگذار بر قیمت نفت در ماه آوریل ۲۰۲۵

مهمترین عوامل تاثیرگذار بر نوسانات قیمت نفت به تفکیک عوامل تضعیف کننده و تقویت کننده در ذیل ذکر شده است:

عوامل تقویت کننده:

۱. تلاشهای دولت ترامپ برای کاهش صادرات نفت ایران و اعلام تحریمهای جدید علیه ایران و اظهارات ترامپ مبنی بر بمباران ایران در صورت عدم موافقت با توافق هسته ای جدید؛

۲. اقدامات دولت ترامپ برای کاهش صادرات نفت و نزول و اعلام وضع تعرفه بر خریداران نفت این کشور؛

۳. ادامه بحرانهای خاورمیانه، ادامه حملات اسرائیل به غزه، ادامه حملات آمریکا به مواضع حوثی های یمن و حملات متقابل حوثی ها؛

۴. ادامه بحران روسیه و اوکراین و عدم اطمینان در مورد مذاکرات صلح بعد از آنکه ترامپ تهدید کرد در صورت عدم توافق تحریمهای روسیه را تشدید خواهد کرد و بر خریداران نفت روسیه تعرفه ۲۵ تا ۵۰ درصدی اعمال خواهد کرد؛

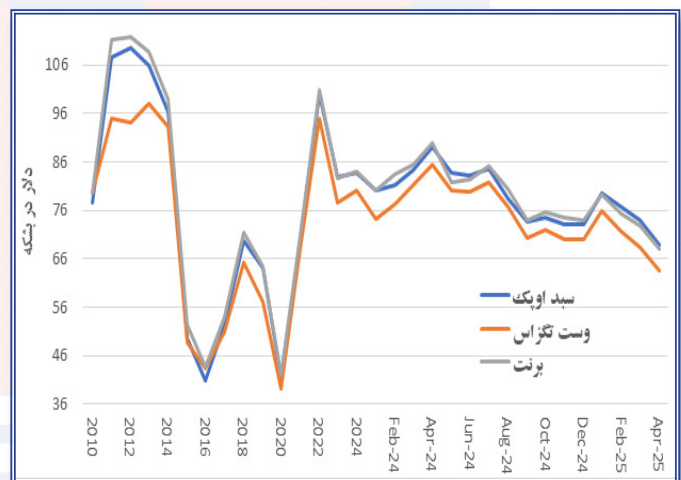
۵. تضعیف ارزش دلار، شاخص ارزش دلار در هفته منتهی

۱. روند قیمت نفت خام های شاخص

۱-۱. قیمت ماهانه نفت خام های شاخص

در ماه آوریل ۲۰۲۵ قیمت نفت خام های شاخص نسبت به متوسط ماه قبل کاهش یافت. قیمت سبد اوپک با ۵/۰۲ دلار در بشکه کاهش نسبت به ماه قبل به ۶۸/۹۸ دلار، قیمت نفت برنت با ۴/۶۰ دلار در بشکه کاهش به ۶۸/۱۳ دلار و متوسط قیمت نفت خام وست تگزاس با ۴/۷۰ دلار در بشکه کاهش نسبت به متوسط ماه قبل به ۶۳/۵۴ دلار در بشکه رسید.

نمودار ۱: روند ماهانه قیمت نفت برنت، سبد اوپک و وست تگزاس

۱-۲. قیمت روزانه نفت خام های شاخص

روند روزانه قیمت نفت خام های شاخص در ماه آوریل ۲۰۲۵ با نوساناتی روند نزولی داشت. قیمت ها تا ۹ آوریل روند نزولی داشت اما از ۱۰ آوریل روند صعودی به خود گرفت و این روند تا ۲۳ آوریل ادامه یافت. قیمت های روزانه مجدداً از ۲۴ آوریل روند نزولی داشت. قیمت سبد اوپک بین ۶۳/۴۰ دلار و ۷۷/۴۴ دلار در بشکه نوسان داشت و از ۷۷/۴۳ دلار در بشکه در اول آوریل به ۶۳/۶۹ دلار در بشکه در ۳۰ آوریل رسید

۱۹. انجمن نفت آمریکا اعلام کرد که ذخیره سازهایی نفت خام این کشور ۱/۰۵ میلیون بشکه کاهش یافته است؛

۲۰. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تولید این کشور در هفته منتهی به ۴ آوریل با ۱۲۲ هزار بشکه در روز کاهش به ۱۳/۴۵۸ میلیون بشکه در روز رسید؛

۲۱. در ماه مارس نرخ رشد سالانه تورم در آمریکا به ۲/۴ درصد رسید که ۰/۴ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۲۲. در ماه مارس نرخ رشد سالانه تورم در آلمان به ۲/۲ درصد رسید که ۰/۱ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۲۳. در ماه فوریه رشد تولید ناخالص داخلی بریتانیا به ۰/۵ درصد رسید در حالیکه نرخ رشد آن در ماه ژانویه صفر درصد بود؛

۲۴. در ماه مارس موازنه بودجه فدرال در آمریکا به ۱۶۱- میلیارد دلار رسید در حالیکه در ماه قبل ۳۰۷- میلیارد دلار بود؛

۲۵. در ماه مارس نرخ رشد سالانه تورم در چین به ۰/۱ درصد رسید که ۰/۶ درصد بیشتر از ماه قبل بود؛

۲۶. بانک مرکزی هند نرخ بهره این کشور را با ۰/۲۵ درصد کاهش، در سطح ۶ درصد اعلام نمود؛

۲۷. در هفته منتهی به ۱۱ آوریل ۲۰۲۵ تعداد دکلهای حفاری فعال در بخش نفت آمریکا با ۹ دکل کاهش به ۴۸۰ دکل رسید.

۲۸. افزایش واردات نفت خام چین در ماه مارس ۲۰۲۵، واردات نفت خام چین در ماه مارس به ۱۲/۱ میلیون بشکه در روز رسید که ۱۶/۶ درصد نسبت به متوسط دو ماه ژانویه و فوریه ۲۰۲۵ افزایش داشت؛

۲۹. بعد از تعلیق ۹۰ روزه تعرفهها بر همه کشورها به استثناء چین، دولت آمریکا تعرفه بر برخی کالاهای وارداتی از جمله اجزاء کامپیوتر از کشور چین را مستثنی کرد؛

۳۰. وزیر انرژی آمریکا اعلام کرد که آمریکا میتواند به عنوان بخشی از فشار حداکثری، صادرات نفت ایران را متوقف کند؛

۳۱. احتمال موافقت چین برای انجام مذاکره با آمریکا در مورد روابط تجاری بر اساس گزارشی که بلومبرگ منتشر

به ۲۸ مارس ۱۰۳/۹۴ بود که در هفته منتهی به ۴ آوریل به ۱۰۳/۰۵ رسید؛

۶. در هفته منتهی به ۲۸ مارس، سطح ذخایر استراتژیک آمریکا با ۲۸۵ هزار بشکه افزایش به ۳۹۶/۴۳۴ میلیون بشکه رسید؛

۷. در هفته منتهی به ۲۸ مارس درخواستها برای استفاده از مزایای بیکاری در آمریکا به ۲۱۹ هزار درخواست رسید که ۶ هزار درخواست کمتر از ماه گذشته بود؛

۸. در ماه مارس PMI بخش صنعت چین با ۰/۳ افزایش به ۵۰/۵ واحد رسید و PMI بخش خدمات چین با ۰/۴ افزایش به ۵۰/۸ واحد رسید؛

۹. در ماه فوریه رشد خرده فروشی در آلمان به ۰/۸ درصد رسید که ۰/۱ درصد بیشتر از ماه قبل بود؛

۱۰. در ماه مارس رشد سالانه تورم در آلمان به ۲/۲ درصد رسید که ۰/۱ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۱۱. در ماه مارس رشد سالانه تورم در منطقه یورو به ۲/۲ درصد رسید که ۰/۱ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۱۲. در ماه فوریه نرخ بیکاری در منطقه یورو به ۶/۱ درصد رسید که ۰/۱ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۱۳. در ماه مارس PMI بخش صنعت آلمان با ۱/۸ واحد افزایش به ۴۸/۶ واحد رسید؛

۱۴. در ماه مارس PMI بخش صنعت منطقه یورو با ۱/۸ واحد افزایش به ۴۸/۶ واحد رسید؛

۱۵. در ماه مارس تغییرات اشتغال در بخش غیر کشاورزی آمریکا به ۱۵۵ هزار رسید که ۷۱ هزار بیشتر از ماه قبل بود.

۱۶. ترامپ اعلام کرد که اعمال تعرفه بر همه کشورها به استثناء چین را به مدت ۹۰ روز تعلیق می‌کند؛

۱۷. تضعیف ارزش دلار، شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۴ آوریل ۱۰۳/۱۸ بود که در هفته منتهی به ۱۱ آوریل به ۱۰۱/۶۳ رسید؛

۱۸. در هفته منتهی به ۴ آوریل، سطح ذخایر استراتژیک آمریکا با ۲۷۶ هزار بشکه افزایش به ۳۹۶/۷۱۰ میلیون بشکه رسید؛

۴۵. انتشار اخباری مبنی بر اینکه دولت چین برخی از اقلام وارداتی از آمریکا را از تعرفه های موجود استثناء کرده است؛

۴۶. عقب نشینی ترامپ از تهدید به اخراج جرمی پاول، رئیس کل بانک مرکزی آمریکا، او گفت من هیچ قصدی برای اخراج او ندارم فقط دوست دارم او در زمینه کاهش نرخ بهره کمی فعالتر باشد؛

۴۷. اسکات بنست، وزیر خزانه داری آمریکا گفت: معتقد است تنش زدایی با چین انجام خواهد شد؛

۴۸. تضعیف ارزش دلار، شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۱۸ آوریل ۹۹/۵۰ بود که در هفته منتهی به ۲۵ آوریل به ۹۹/۰۲ رسید؛

۴۹. در هفته منتهی به ۱۱ آوریل، سطح ذخایر استراتژیک آمریکا با ۴۶۸ هزار بشکه افزایش به ۳۹۷/۴۷۷ میلیون بشکه رسید؛

۵۰. کاهش تولید نفت خام آمریکا؛ بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۱۸ آوریل، تولید آمریکا با ۲ هزار بشکه کاهش به ۱۳/۴۶ میلیون بشکه در روز رسید؛

۵۱. کاهش ذخیره سازیهای بنزین و میان تقطیرهای آمریکا، بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۱۸ آوریل ذخایر بنزین ۴/۵ میلیون بشکه و ذخایر میان تقطیرها ۲/۳ میلیون بشکه کاهش یافت؛

۵۲. بر اساس گزارش API ذخیره سازیهای نفت خام آمریکا در هفته منتهی به ۱۸ آوریل ۴/۵۶۵ میلیون بشکه کاهش یافته است؛

۵۳. در ماه آوریل PMI بخش صنعت آمریکا به ۵۰/۷ واحد رسید که ۰/۵ واحد بیشتر از ماه قبل بود؛

۵۴. در ماه آوریل PMI بخش صنعت منطقه یورو به ۴۸/۷ واحد رسید که ۰/۱ واحد بیشتر از ماه قبل بود؛

۵۵. در ماه مارس فروش خانه های جدید در آمریکا به ۷۲۴ هزار واحد رسید که ۵۰ هزار واحد بیشتر از ماه قبل بود؛

۵۶. در ماه مارس ۲۰۲۵ رشد سفارشات خرید کالاهای بادوام در آمریکا به ۹/۲ درصد رسید در حالیکه در ماه

کرد؛

۳۲. سازمان اوپک جدول بررورسانی شده تخلفات اعضاء متخلف و مقدار کاهش آنها برای ماههای آتی را منتشر کرد؛

۳۳. افزایش امیدواری نسبت به حل تنش های تجاری بین اتحادیه اروپا و آمریکا بعد از دیدار ملونی نخست وزیر ایتالیا و ترامپ در کاخ سفید؛

۳۴. تضعیف ارزش دلار، شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۱۱ آوریل ۱۰۱/۷۶ بود که در هفته منتهی به ۱۸ آوریل به ۹۹/۴۱ رسید؛

۳۵. در هفته منتهی به ۱۱ آوریل، سطح ذخایر استراتژیک آمریکا با ۲۹۹ هزار بشکه افزایش به ۳۹۷/۰۰۱ میلیون بشکه رسید؛

۳۶. در فصل اول ۲۰۲۵ رشد تولید ناخالص داخلی چین به ۵/۴ درصد رسید که فراتر از مقدار پیش بینی شده (۵/۲ درصد) بود؛

۳۷. در ماه مارس ۲۰۲۵ رشد تولیدات صنعتی در چین به ۷/۷ درصد رسید که ۱/۸ درصد بیشتر از ماه قبل بود؛

۳۸. در ماه مارس ۲۰۲۵ رشد صادرات چین به ۱۲/۴ درصد و رشد واردات به ۴/۳- درصد رسید که بیشتر از ماه قبل بود؛

۳۹. در هفته منتهی به ۱۱ آوریل ادعاهای بیکاری در آمریکا به ۲۱۵ هزار درخواست رسید که ۹ هزار درخواست کمتر از ماه قبل بود؛

۴۰. در ماه مارس رشد خرده فروشی در آمریکا از ۰/۲ درصد در ماه قبل به ۱/۴ درصد رسید؛

۴۱. در ماه مارس نرخ تورم در منطقه یورو با ۰/۱ درصد کاهش به ۲/۲ درصد رسید؛

۴۲. در ماه مارس نرخ تورم در بریتانیا با ۰/۲ درصد کاهش به ۲/۶ درصد رسید؛

۴۳. در ماه مارس ۲۰۲۵ نرخ بیکاری در چین با ۰/۲ درصد کاهش به ۵/۲ درصد رسید.

۴۴. ترامپ اعلام کرد که مذاکرات تجاری بین چین و آمریکا در حال انجام است؛

قبل رشد آن ۹/۰ درصد بود؛

عوامل تضعیف‌کننده:

۱۲. در هفت روز منتهی به ۱ آوریل ۲۰۲۵ خالص وضعیت خرید بورسبازان در بازار نایمکس با ۱۳ هزار قرارداد کاهش و به ۱۶۷ هزار قرارداد رسید.

۱۳. اتحادیه اروپا اعلام کرد که پیشنهاد تعرفه ۲۵ درصدی بر کالاهای آمریکایی در حال بررسی می‌باشد؛

۱۴. عربستان قیمت رسمی فروش نفت خود را به بازار آسیا برای تحویل در ماه می به مقدار ۲/۳ دلار در بشکه کاهش داد، علاوه بر این تولید این کشور در ماه مارس بیش از سهمیه بوده است؛

۱۵. اعلام مذاکرات مستقیم با ایران توسط ترامپ بعد از دیدار با نتانیاهو؛

۱۶. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۴ آوریل ۲۰۲۵ ذخیره سازهیهای نفت خام آمریکا به مقدار ۲/۵ میلیون بشکه افزایش یافت و سطح آن به ۴۴۲/۳ میلیون بشکه رسید؛

۱۷. در هفته منتهی به ۴ آوریل درخواستها برای استفاده از مزایای بیکاری در آمریکا به ۲۲۳ هزار درخواست رسید که ۴ هزار درخواست بیشتر از هفته بود؛

۱۸. در ماه مارس رشد تولیدات صنعتی در آمریکا به ۰/۴- درصد رسید در حالیکه در ماه گذشته ۰/۱ درصد بود؛

۱۹. در ماه مارس رشد تولیدات صنعتی در آلمان به ۱/۳- درصد رسید در حالیکه در ماه گذشته ۲ درصد بود؛

۲۰. در هفت روز منتهی به ۸ آوریل ۲۰۲۵ خالص وضعیت خرید بورسبازان در بازار نایمکس به ۱۳۹/۶ هزار قرارداد رسید که نسبت به هفته گذشته ۲۸/۱ هزار قرارداد کاهش داشت.

۲۱. مذاکرات بین آمریکا و ایران در عمان و موفقیت آمیز اعلام کردن این مذاکرات توسط هر دو هیات ایرانی و آمریکایی؛

۲۲. آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش جدید خود، رشد تقاضا برای سال ۲۰۲۵ را به مقدار ۳۰۰ هزار بشکه در روز تجدید نظر نزولی کرد و آنرا ۷۳۰ هزار بشکه در روز اعلام کرد؛

۲۳. سازمان اوپک در گزارش جدید خود، در رشد تقاضا برای سال ۲۰۲۵ به مقدار ۱۶۰ هزار بشکه در روز تجدید

۱. هشت کشور عضو اوپک پلاس در سوم آوریل اعلام کردند که افزایش تولید آنها در ماه می ۴۱۱ هزار بشکه در روز خواهد بود که سه برابر افزایش تولید توافق شده در قبل بود؛

۲. تشدید جنگ تجاری بین آمریکا و چین بعد از اجرایی شدن تعرفه های جدید آمریکا در ۲ آوریل و پاسخ چین مبنی بر وضع تعرفه ۳۴ درصدی اضافی بر تمام کالاهای وارداتی از آمریکا؛

۳. ادامه نگرانی نسبت به وضعیت تقاضای جهانی و مازاد عرضه در بازار در ماههای آتی؛

۴. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۸ مارس ۲۰۲۵ ذخیره سازهیهای نفت خام آمریکا ۶/۲ میلیون بشکه افزایش یافت و سطح آن به ۴۳۹/۸ میلیون بشکه رسید؛

۵. در هفته منتهی به ۴ آوریل ۲۰۲۵ تعداد دکلهای حفاری فعال در بخش نفت آمریکا با ۵ دکل افزایش به ۴۸۹ دکل رسید.

۶. انجمن نفت آمریکا (API) اعلام کرد که در هفته منتهی به ۲۸ مارس ذخیره سازهیهای نفت خام آمریکا ۶/۰۳۷ میلیون بشکه افزایش یافته است؛

۷. گلدمن ساکس در پیش بینی خود از نفت برنت برای سال ۲۰۲۵ به مقدار ۴ دلار در بشکه تجدید نظر نزولی کرد و آنرا ۶۹ دلار در بشکه اعلام کرد؛

۸. جرمی پاول رئیس فدرال رزرو اعلام کرد که تعرفه های ترامپ فراتر از حد انتظار هستند و احتمالاً باعث افزایش تورم و کندی رشد اقتصادی آمریکا خواهد شد؛

۹. در ماه مارس PMI بخش صنعت آمریکا با ۲/۵ واحد کاهش به ۵۰/۲ واحد رسید؛

۱۰. در ماه فوریه رشد سفارشات کارخانه ای در آمریکا به ۰/۶ درصد رسید در حالیکه در ماه قبل ۱/۸ درصد بود؛

۱۱. در ماه مارس نرخ بیکاری در آمریکا به ۴/۲ درصد که ۰/۱ درصد نسبت به ماه قبل افزایش داشت؛

۲۴. ادامه نگرانی نسبت به وضعیت تقاضای جهانی و مزاد عرضه در بازار در ماههای آتی، بعد از آنکه اداره اطلاعات انرژی آمریکا، آژانس بین المللی انرژی و سازمان اوپک در رشد تقاضای جهانی برای سال ۲۰۲۵ تجدید نظر نزولی کردند؛

۲۵. اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد که در هفته منتهی به ۱۱ آوریل ۲۰۲۵ ذخیره سازههای نفت خام این کشور ۰/۶ میلیون بشکه افزایش یافته و به سطح ۴۴۲/۹ میلیون بشکه رسیده است؛

۲۶. انجمن نفت آمریکا اعلام کرد که ذخیره سازههای نفت خام این کشور ۲/۴ میلیون بشکه افزایش یافته است؛

۲۷. تجدید نظر نزولی برخی بانکهای بین المللی نظیر UBS و BNP Paribas در پیش بینی خود از قیمت نفت در سال ۲۰۲۵؛

۲۸. در ماه مارس ۲۰۲۵ رشد تولیدات صنعتی در آمریکا به ۱/۳۴ درصد رسید که ۰/۱ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۲۹. در هفته منتهی به ۱۸ آوریل ۲۰۲۵ تعداد دکلهای حفاری فعال در بخش نفت آمریکا با یک دکل افزایش به ۴۸۱ دکل رسید؛

۳۰. عدم تغییر نرخ بهره توسط بانک مرکزی کانادا.

۳۱. مذاکرات بین آمریکا و ایران در ایتالیا و موفقیت آمیز اعلام کردن این مذاکرات توسط هر دو هیات ایرانی و آمریکایی؛

۳۲. انتقادات ترامپ از جرمی پاول در مورد عدم تسریع کاهش نرخ بهره و انتشار اخباری مبنی بر اینکه ترامپ تلاش میکند او را قبل از اتمام دوران ریاستش برکنار کند؛

۳۳. وزارت اقتصاد روسیه در پیش بینی خود از قیمت برنت برای سال ۲۰۲۵ حدود ۱۷ درصد تجدیدنظر نزولی کرد و آن را ۶۸ دلار در بشکه اعلام کرد؛

۳۴. اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد که در هفته منتهی به ۱۸ آوریل ۲۰۲۵ ذخیره سازههای نفت خام این کشور ۰/۲۴۴ میلیون بشکه افزایش یافته است و سطح آن به ۴۴۳/۱ میلیون بشکه رسیده است؛

۳۵. عدم تغییر نرخ بهره توسط بانک مرکزی چین؛

۳۶. در ماه آوریل PMI بخش صنعت آلمان به ۴۸ واحد رسید که ۰/۳ واحد کمتر از ماه قبل بود؛

۳۷. در ماه آوریل PMI بخش خدمات آلمان به ۴۸/۸ واحد رسید که ۲/۱ واحد کمتر از ماه قبل بود؛

۳۸. در ماه آوریل PMI بخش خدمات آمریکا به ۵۱/۴ واحد رسید که ۳ واحد کمتر از ماه قبل بود؛

۳۹. در ماه آوریل PMI بخش خدمات منطقه یورو به ۵۰/۱ واحد رسید که ۰/۸ واحد کمتر از ماه قبل بود؛

۴۰. در هفته منتهی به ۱۸ آوریل ۲۰۲۵ ادعاهای بیکاری در آمریکا به ۲۲۲ هزار درخواست رسید که ۶ هزار درخواست بیشتر از هفته قبل بود؛

۴۱. در ماه مارس فروش خانه های موجود در آمریکا به ۴/۰۲ میلیون واحد رسید که ۲۷۰ هزار واحد کمتر از ماه قبل بود.

۳. جمع بندی

قیمت نفت در ماه آوریل ۲۰۲۵ نسبت به ماه مارس ۲۰۲۵ کاهش یافت. مهمترین دلیل کاهش قیمت سیاستها و اقدامات رئیس جمهور آمریکا در زمینه افزایش تنش تجاری با سایر کشورها از جمله چین بود که نگرانی را نسبت به رکود اقتصاد جهانی و کاهش تقاضای نفت افزایش داد. از طرف دیگر اوپک پلاس نیز علیرغم کاهش قیمتها اعلام کرد که برنامه افزایش تولید خود را تسریع خواهد کرد. اگرچه برخی عوامل من جمله تعلیق ۹۰ روزه تعرفهها (به استثناء چین)، به نتیجه نرسیدن مذاکرات هسته ای بین ایران و آمریکا و انتشار آمار مثبت از اقتصاد چین تا حدودی از سقوط بیشتر قیمت نفت جلوگیری کرد

پیش بینی کوتاه مدت قیمت نفت خام برنت

مهرزاد زبانی

بودجه این کشور در حال رشد است.

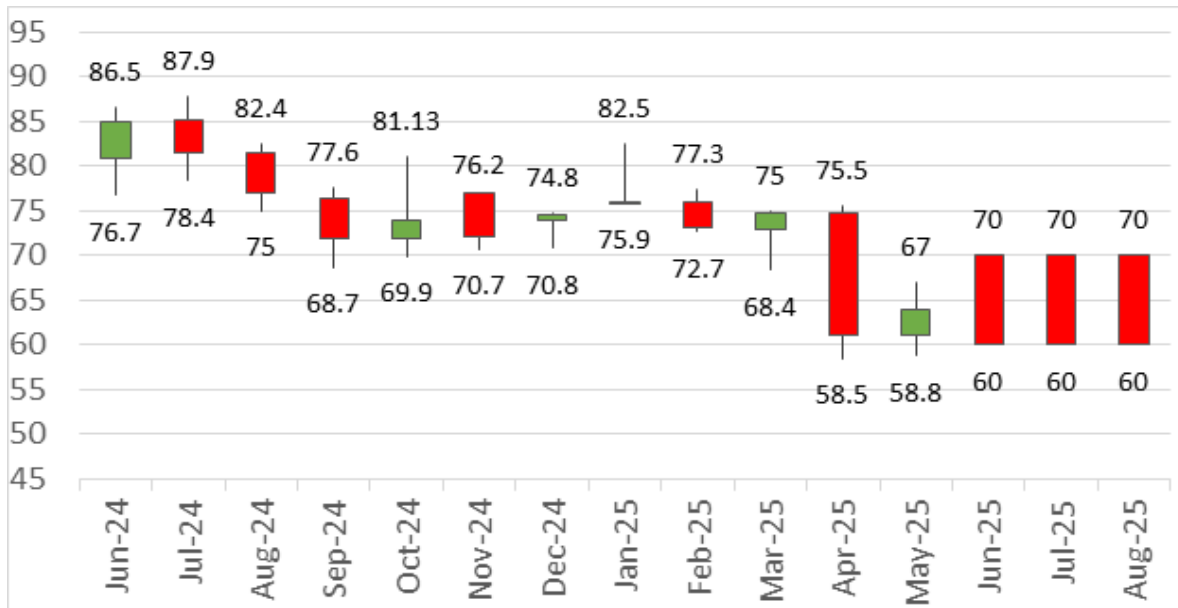
« بررسی روند قیمت در ماه گذشته

« پیش بینی قیمت

با در نظر گرفتن عوامل تشریح شده، انتظار بر این است که قیمت نفت برنت در ماه های آینده در دامنه ۶۰ تا ۷۰ دلار در بشکه نوسان کند.

روند کاهشی قیمت نفت برنت در سطح ۵۸ دلار در بشکه متوقف شد و در ماه مه با حرکت افزایشی به ۶۷ دلار در بشکه رسید. کاهش تنش بین آمریکا و چین بر سر تعرفه ها از مهمترین عوامل افزایش قیمت نفت بود. جنگ تعرفه ای ترامپ بر علیه چین موجب عقب نشینی چین نشد و فقط انتظارات کاهش رشد اقتصادی برای هر دو کشور را رغم زد در نتیجه ترامپ فعلا تصمیم به عقب نشینی گرفته است. همچنین برخی آمار مثبت از اقتصاد آمریکا به خصوص کاهش تورم نیز موجب فشار افزایشی بر قیمت نفت شد. اما هنوز عوامل بنیادی فشار کاهشی قابل ملاحظه ای بر قیمت نفت وارد می کند. افزایش تولید از سوی اوپک پلاس با وجود مازاد عرضه یکی از مهمترین عوامل در روند کاهشی قیمت است و عربستان تصمیم به همکاری با ترامپ برای پایین نگه داشتن قیمت نفت گرفته است در حالیکه کسری

نمودار ۱: روند گذشته و پیش بینی ماهانه قیمت نفت خام برنت

تحولات اقتصاد جهانی ماه می ۲۰۲۵

نکات کلیدی

معناست که انتظار دارد تولید و فعالیت‌های اقتصادی در سراسر جهان کندتر از حد انتظار رشد کنند. دلیل اصلی، کاهش تجارت جهانی و سرمایه‌گذاری است. این دو عامل، موتورهای مهم رشد اقتصادی هستند. بسیاری از کشورها درگیر تنش‌های تجاری و تعرفه‌های بالا شده‌اند (مثل جنگ تعرفه‌ای میان آمریکا و چین). این باعث شده کشورها کالاهای کمتری از هم خریداری کنند، زنجیره تأمین جهانی مختل شود و حجم صادرات و واردات کاهش یابد. در نتیجه شرکت‌ها کمتر تولید می‌کنند، شغل‌ها کمتر می‌شود، و رشد اقتصادی کاهش می‌یابد. وقتی شرایط اقتصادی یا سیاسی نامطمئن باشد (مثل تغییر ناگهانی سیاست‌ها، جنگ، یا تعرفه‌های جدید)، شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران تمایلی به سرمایه‌گذاری ندارند. سرمایه‌گذاری در پروژه‌های جدید، کارخانه‌ها، فناوری یا حتی آموزش نیروی کار کم می‌شود. بدون سرمایه‌گذاری، نوآوری و بهره‌وری کاهش پیدا می‌کند و رشد اقتصادی نیز کند می‌شود.

هم کشورهای پیشرفته (مثل آمریکا، آلمان، ژاپن) و هم کشورهای در حال توسعه (مثل هند، برزیل، آفریقای جنوبی) تحت تأثیر هستند. در کشورهای پیشرفته، کاهش تقاضای جهانی و سیاست‌های محافظه‌کارانه (مثل تعرفه‌ها) مشکل‌ساز شده،

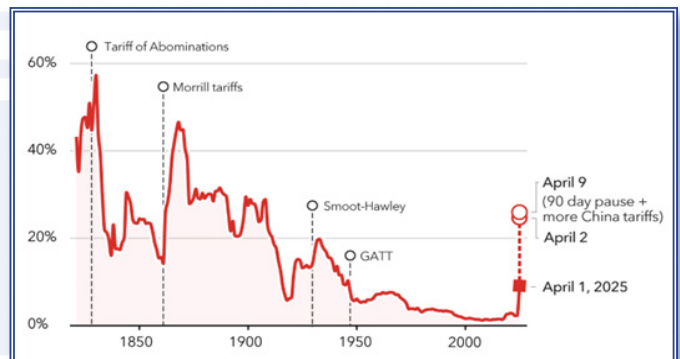
و در کشورهای در حال توسعه، دسترسی کمتر به سرمایه و بازارهای خارجی، مانع رشد آن‌ها شده است. در نتیجه همانطور که بیان گردید، کاهش پیش‌بینی رشد به ۲.۴٪ نشانه‌ای است از اینکه جهان در حال ورود به دوره‌ای از رشد ضعیف‌تر، پرتنش‌تر و نامطمئن‌تر است. این به معنای فرصت‌های شغلی کمتر، درآمد پایین‌تر و چالش‌های بیشتر برای دولت‌ها در مدیریت اقتصادی خواهد بود.

در ماه می ۲۰۲۵، اقتصاد جهانی با کاهش قابل توجهی در رشد مواجه شد که تحت تأثیر عواملی مانند افزایش تنش‌های تجاری، بی‌ثباتی‌های سیاسی-اقتصادی، و کاهش تقاضا در اقتصادهای بزرگ بود. سازمان ملل پیش‌بینی رشد اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۵ را به ۲.۴٪ کاهش داد، در حالی که در سال ۲۰۲۴ این رقم ۲.۹٪ بود. این کاهش به دلیل کاهش سرمایه‌گذاری و تجارت در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه رخ داده است.^۱ صندوق بین‌المللی پول (IMF) پیش‌بینی رشد تجارت جهانی را برای سال ۲۰۲۵ به ۱.۷٪ کاهش داده است که نسبت به تخمین‌های قبلی افت چشمگیری دارد. دلیل اصلی این کاهش، افزایش موانع تجاری و تغییر زنجیره‌های تأمین است.^۲

نرخ مؤثر تعرفه‌های آمریکا از سطحی که در دوران رکود بزرگ اقتصادی (دهه ۱۹۳۰) مشاهده شده بود نیز فراتر رفت و واکنش‌های متقابل کشورهای بزرگ تجاری باعث شد نرخ کلی تعرفه در سطح جهانی نیز به طور چشمگیری افزایش یابد.

وقتی سازمان ملل پیش‌بینی رشد اقتصادی جهانی برای سال ۲۰۲۵ را از ۲.۹٪ به ۲.۴٪ کاهش می‌دهد، به این

نمودار ۱: متوسط نرخ تعرفه آمریکا

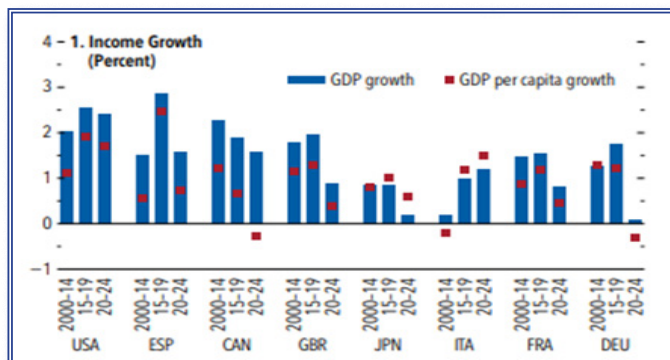
Source: The Global Economy Enters a New Era, IMF, April 2025

1. World Economic Situation and Prospects as of mid2025-, United Nations, May 2025

2. The Global Economy Enters a New Era, IMF, April 2025

نمودار ۲: رشد درآمد و تغییرات هزینه‌های زندگی

Source : World Economic Outlook, World Bank, April 2025

این تحولات در شرایطی رخ می‌دهد که روند رشد اقتصادی پیشاپیش در حال کاهش بوده است. داده‌های اخیر مربوط به فعالیت واقعی اقتصادی ناامیدکننده بوده‌اند. شاخص‌های با بسامد بالا مانند فروش خرده‌فروشی و نظرسنجی‌های مدیران خرید نیز نشانه‌هایی از کندی

اقتصاد جهانی در یک نقطه‌ی عطف حیاتی قرار دارد. در بیشتر سال ۲۰۲۴، نشانه‌هایی از ثبات پس از یک دوره‌ی طولانی و چالش‌برانگیز ناشی از شوک‌های بی‌سابقه، در حال ظهور بود. تورم که از اوج چند دهه‌ای خود کاهش یافته بود، به تدریج، هرچند به صورت نوسانی، به سمت اهداف بانک‌های مرکزی کاهش یافت. با این حال، تغییرات عمده در سیاست‌ها در حال بازتنظیم سیستم تجارت جهانی هستند و سطح جدیدی از عدم قطعیت را به وجود آورده‌اند که بار دیگر تاب‌آوری اقتصاد جهانی را مورد آزمون قرار می‌دهد. سطح عدم قطعیت، به‌ویژه در زمینه سیاست تجاری، به سطح بی‌سابقه‌ای رسیده است. میزان این افزایش در کشورهای مختلف متفاوت بوده و به میزان مواجهه آنها با اقدامات حمایت‌گرایانه از طریق پیوندهای تجاری و مالی و نیز روابط ژئوپلیتیکی بستگی دارد.

جدول ۱: تولید ناخالص داخلی واقعی در کشورها و مناطق منتخب

Real GDP	۲۰۲۴	۲۰۲۵f	۲۰۲۶f
جهان	۳٫۳	۲٫۸	۳
اقتصادهای پیشرفته	۱٫۸	۱٫۴	۱٫۵
ایالات متحده آمریکا	۲٫۸	۱٫۸	۱٫۷
منطقه یورو	۰٫۹	۰٫۸	۱٫۲
ژاپن	۰٫۱	۰٫۶	۰٫۶
چین	۵	۴	۴
هند	۶٫۵	۶٫۲	۶٫۳
روسیه	۴٫۱	۱٫۵	۰٫۹
ترکیه	۳٫۲	۲٫۷	۳٫۲
برزیل	۳٫۴	۲	۲
عربستان سعودی	۱٫۳	۳	۳٫۷
ایران	۳٫۵	۰٫۳	۱٫۱
پاکستان	۲٫۵	۲٫۶	۳٫۶
نیجریه	۳٫۴	۳	۲٫۷
قزاقستان	۴٫۸	۴٫۹	۴٫۳

Source : World Economic Outlook, World Bank, April 2025

رشد کمتر از حد انتظار در مصرف است. همچنین انتظار می‌رود که تعرفه‌ها در سال ۲۰۲۶ نیز بر رشد اقتصادی فشار وارد کنند؛ رشدی که برای آن سال ۱.۷ درصد پیش‌بینی شده است، در شرایطی که مصرف خصوصی در سطحی متوسط باقی خواهد ماند.

اقتصاد آمریکا در سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۵ حدود ۰.۳٪ کوچک شده است، در حالی که در سه‌ماهه چهارم ۲۰۲۴ رشد ۲.۴٪ داشته است.^۲

پیش‌بینی‌ها برای سال ۲۰۲۵ متفاوت هستند:

- شرکت ونگارد (Vanguard) رشد کمتر از ۱٪ را پیش‌بینی کرده است که به دلیل بی‌ثباتی سیاسی و تنش‌های تجاری می‌باشد.^۳

- گلدمن ساکس رشد ۱.۷٪ را پیش‌بینی کرده است.^۴

- کنفرانس بورد هشدار داده که شوک‌های عمده‌ای در رشد، تورم و اشتغال ممکن است رخ دهد.^۵

- مدل GDPNow فدرال رزرو آتلانتا رشد ۲.۴٪ را برای سه‌ماهه دوم پیش‌بینی کرده است.^۶

نرخ تورم در آوریل ۲۰۲۵ به ۲.۳٪ در سال کاهش یافته است. تورم (Core Inflation) برابر با ۲.۸٪ است.^۷ فدرال رزرو در نشست ماه مه نرخ بهره را در محدوده ۴.۲۵٪ تا ۴.۵٪ حفظ کرده و محتاطانه عمل می‌کند.^۸

دولت ترامپ کاهش مالیات و بسته‌های محرک مالی را اجرا کرده، اما اعمال تعرفه‌ها موجب خنثی شدن برخی اثرات مثبت شده است.^۹ مؤسسه مودیز (Moody's) رتبه اعتباری آمریکا را از Aaa به دلیل بدهی بالای دولت فدرال و کسری بودجه مستمر Aa1 کاهش داده است.^{۱۰}

رشد را نشان می‌دهند. در این میان، عدم توازن‌های داخلی و شکاف‌های سیاستی، رشد ناپایدار ایجاد کرده و زمینه آسیب‌پذیری‌های بالقوه را فراهم کرده‌اند. در برخی کشورها، مانند چین، رشد در سال ۲۰۲۴ عمدتاً از طریق تقاضای خارجی حمایت شده است. برعکس، در ایالات متحده، مصرف خصوصی که به‌طور سنتی محرک اصلی رشد تولید ناخالص داخلی بوده، به بالاترین سهم خود از تولید ناخالص داخلی در دهه ۲۰۲۰ رسیده است و کسری بودجه دولت همچنان در سطح تاریخی بالایی قرار دارد. نابرابری‌های درون‌کشوری در افزایش درآمد خانوارها نیز به‌عنوان آسیب‌پذیری دیگری مطرح است. در برخی موارد، تولید ناخالص داخلی واقعی بهبود یافته، اما منجر به بهبود تولید ناخالص داخلی واقعی سرانه نشده است. در همین حال، شاخص‌های برجسته‌ای از هزینه‌های زندگی، مانند قیمت مسکن و اجاره‌بها، به‌طور قابل‌توجهی افزایش یافته‌اند.^۱

۲.۱. بررسی اقتصادهای توسعه‌یافته

۱.۲.۱ آمریکا

برای ایالات متحده، رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۵ به ۱.۸ درصد کاهش خواهد یافت؛ این میزان ۱ واحد درصد کمتر از نرخ رشد در سال ۲۰۲۴ و همچنین ۰.۹ واحد درصد کمتر از نرخ پیش‌بینی‌شده در به‌روزرسانی چشم‌انداز اقتصادی جهان (WEO) ژانویه ۲۰۲۵ است. این بازنگری نزولی ناشی از افزایش عدم قطعیت در سیاست‌گذاری، تنش‌های تجاری و چشم‌انداز ضعیف‌تر تقاضا به دلیل

1. World Economic Outlook, World Bank, April 2025

2. Gross Domestic Product, 1st Quarter 2025 (Advance Estimate), BEA.gov, 30 April 2025

3. Our economic outlook for the United States, Vanguard, 25 April 2025

4. Why the US economy may grow more slowly than expected, Goldman Sachs, March 2025

5. Tariff Inflation to Temper Growth Despite Trade Deal Cheers, Conference Board, May 2025

6. <https://www.atlantafed.org/cqer/research/gdpnow?utm>

7. US monthly inflation rate slows amid Trump tariffs, The Guardian, May 2025.

8. May 2025 Fed Meeting: Rates hold firm again as FOMC takes 'wait and see' approach, JPMorgan, May 2025

9. Expect tariffs to cancel out any economic boost from Trump's tax cuts, Goldman Sachs says, Business Insider, May 2025

10. US digests Moody's credit rating downgrade, The Guardian, May 2025

۱.۲.۲. منطقه یورو

کمسیون اروپا پیش‌بینی رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) منطقه یورو در سال ۲۰۲۵ را از ۱.۳٪ به ۰.۹٪ کاهش داده است.^۲ این کاهش به دلیل افزایش عدم قطعیت ناشی از تعرفه‌های پیشنهادی ایالات متحده بر کالاهای اروپایی رخ داده است. با وجود تعلیق ۹۰ روزه این تعرفه‌ها، بی‌ثباتی در مورد اجرای آن‌ها باعث کاهش اعتماد تجاری و سرمایه‌گذاری شده است.^۳ آلمان، بزرگ‌ترین اقتصاد منطقه یورو، در سال ۲۰۲۵ رشد صفر درصدی را تجربه خواهد کرد؛ عواملی مانند کاهش سرمایه‌گذاری عمومی، افزایش هزینه‌های انرژی و کاهش صادرات به ویژه به چین، بر این موضوع تأثیرگذار بوده‌اند.^۴

پیش‌بینی می‌شود نرخ تورم در منطقه یورو از ۲.۴٪

اعتماد مصرف‌کننده به شدت کاهش یافته و به دومین سطح پایین تاریخی خود رسیده است که عمدتاً به دلیل نگرانی‌ها درباره وضعیت مالی فردی و اشتغال بوده است.^۱ با این حال، نرخ بیکاری هنوز بین ۴٪ تا ۴.۲٪ باقی مانده است.

در نتیجه در حالی که نرخ تورم کاهش یافته و بازار کار تا حدی پایدار باقی مانده است، اقتصاد آمریکا با چالش‌هایی از جمله بی‌ثباتی سیاسی، تعرفه‌های تجاری و کاهش اعتماد مصرف‌کنندگان روبروست. کارشناسان پیش‌بینی می‌کنند که رشد اقتصادی در ماه‌های آینده ضعیف و شکننده باقی بماند.

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی کشور ایالات متحده آمریکا نشان داده شده است

جدول ۲: مقادیر ماهانه شاخصهای اقتصادی آمریکا

تراز تجاری (میلیارد دلار آمریکا)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره صندوق فدرال (مؤثر) (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	آمریکا
-۸۴,۳	۴,۱	۴,۷۵-۵	۲,۴	۵۵,۴	۴۷	سپتامبر ۲۰۲۴
-۷۳,۸	۴,۱	۴,۷۶	۲,۶	۵۵,۳	۴۷,۸	اکتبر ۲۰۲۴
-۷۸,۱۹	۴,۲	۴,۳۶	۲,۷	۵۷	۴۸,۸	نوامبر ۲۰۲۴
-۹۸,۴۳	۴,۱	۴,۳۳	۲,۹	۵۸,۵	۴۸,۳	دسامبر ۲۰۲۴
-۱۳۰,۶۵	۴	۴,۳۳	۳	۵۶,۸	۴۹,۴	ژانویه ۲۰۲۵
-۱۲۲,۶۶	۴,۱	۴,۳۳	۲,۸	۵۲,۸	۵۱,۶	فوریه ۲۰۲۵
-۱۴۰,۴۹	۴,۲	۴,۳۳	۲,۴	۵۴,۳	۴۹,۸	مارس ۲۰۲۵
-	۴,۲	۴,۳۳	۲,۸	۵۴,۴	۵۰,۲	آوریل ۲۰۲۵
-	-	۴,۵	-	۵۰,۸	۵۰,۲	مه ۲۰۲۵

Source: 1- PMI, Trading Economics, Investing

2- United States Inflation Rate, Trading Economics.

3- www.federalreserve.gov

4- Balance of Trade, Trading Economics, Investing

5- Trade Balance, ceicdata & Trading Economics

1. Why the consumer sentiment plunge is different now. Axios. May 2025

2. Eurozone growth forecasts cut amid uncertainty over Trump trade war, The Guardian, 19 May 2025.

3. Trump's tariff onslaught casts shadow over European economy, even in best case scenario, Ap News, 19 May 2025

4. Eurozone growth forecasts cut amid uncertainty over Trump trade war, The Guardian, 19 May 2025.

داخلی در سال ۲۰۲۴ به ۳.۳٪ در سال ۲۰۲۶ افزایش می‌یابد که نشان‌دهنده چالش‌های دولت‌ها در توازن میان حمایت مالی و پایداری بدهی است.^۵

مهم‌ترین ریسک‌هایی که اقتصاد منطقه یورو را تهدید می‌کند شامل موارد زیر است:^۶

● **تنش‌های تجاری:** تعرفه‌های پیشنهادی آمریکا بر کالاهای اروپایی باعث ایجاد بی‌ثباتی شده و می‌تواند بر صادرات و سرمایه‌گذاری تأثیر منفی بگذارد.

● **سطوح بالای بدهی:** بدهی عمومی بالا ممکن است توان دولت‌ها برای واکنش به شوک‌های اقتصادی و اجرای اصلاحات ساختاری را محدود کند.^۷

● **نوسانات بازار:** بازارهای مالی ممکن است خطرات ژئوپولیتیکی را دست‌کم بگیرند و ارزش‌گذاری دارایی‌ها و فاصله نرخ بهره به‌طور کامل این ریسک‌ها را بازتاب

در سال ۲۰۲۴ به میانگین ۲.۱٪ در سال ۲۰۲۵ کاهش یابد که مطابق با هدف بانک مرکزی اروپا (ECB) است.^۱ این کاهش به عواملی مانند افت قیمت انرژی و تقویت یورو نسبت داده می‌شود. در واکنش به کاهش تورم و رشد اقتصادی، بانک مرکزی اروپا نرخ سپرده را از ۴٪ به ۲.۲۵٪ از ژوئن سال گذشته کاهش داده است و پیش‌بینی می‌شود این کاهش تا زیر ۲٪ در پایان سال ادامه یابد.^۲

بازار کار همچنان قوی باقی مانده است و پیش‌بینی می‌شود نرخ بیکاری تا سال ۲۰۲۶ به پایین‌ترین سطح تاریخی یعنی ۵.۷٪ برسد.^۳ رشد اسمی دستمزدها در سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ کندتر خواهد شد، اما پیش‌بینی می‌شود کارگران قدرت خرید از دست رفته در سال‌های اخیر را مجدداً به دست آورند.^۴ از نظر مالی، کسری بودجه دولت‌های منطقه یورو از ۳.۱٪ تولید ناخالص

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی منطقه یورو نشان داده شده است.

جدول ۳: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی منطقه یورو

منطقه یورو	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون یورو)
سپتامبر ۲۰۲۴	۴۴٫۸	۵۰٫۵	۱٫۷	۳٫۶۵	۶٫۳	۱۱۶۰۰
اکتبر ۲۰۲۴	۴۵٫۹	۵۱٫۲	۲	۳٫۴	۶٫۳	۸۶۱۰
نوامبر ۲۰۲۴	۴۵٫۳	۴۹٫۲	۲٫۲	۳٫۴	۶٫۳	۱۶۴۰۰
دسامبر ۲۰۲۴	۴۵٫۲	۵۱٫۴	۲٫۴	۳٫۱۵	۶٫۳	۱۵۵۰۰
ژانویه ۲۰۲۵	۴۵٫۱	۵۱٫۶	۲٫۵	۲٫۹	۶٫۲	۱۰۳۰
فوریه ۲۰۲۵	۴۷٫۳	۵۰٫۷	۲٫۳	۲٫۹	۶٫۱	۲۴۸۰۰
مارس ۲۰۲۵	۴۸٫۷	۵۰٫۴	۲٫۲	۲٫۶۵	۶٫۲	۳۶۹۰۰
آوریل ۲۰۲۵	۴۸٫۶	۵۱	۲٫۲	۲٫۴	-	-
مه ۲۰۲۵	۴۹	۵۰٫۱	-	-	-	-

1. Spring 2025 Economic Forecast: Moderate growth amid global economic uncertainty, European commission, 19 May 2025

2. ECB may have to cut interest rates below %2, former hawk says, Financial Times, 18 May 2025

3. Trump's tariff onslaught casts shadow over European economy, even in best case scenario, Ap News, 19 May 2025

4. EU economy projected to moderately grow amid global economic uncertainty, European commission, 19 May 2025

5. Spring 2025 Economic Forecast: Moderate growth amid global economic uncertainty, European commission, 19 May 2025.

6. Trade war, high debt, market volatility among top risks for euro zone, ECB says, Reuters, 15 May 2025.

7. Trade war, high debt, market volatility among top risks for euro zone, ECB says, Reuters, 15 May 2025.

ندهند.

۳.۲.۱ ژاپن

احتیاط عمل می‌کند و افزایش‌های بیشتر را به بهبود اقتصادی منوط دانسته است.^۳ همچنین، پیش‌بینی رشد تولید ناخالص داخلی برای سال مالی ۲۰۲۵ به ۰.۵٪ و تورم پایه به ۲.۲٪ کاهش یافته است.^۴

کمبود شدید برنج که ناشی از شرایط آب‌وهوایی و افزایش گردشگران بوده، موجب افزایش بی‌سابقه قیمت برنج و نارضایتی عمومی شده است. دولت در ماه ژوئیه ۳۰۰ هزار تن برنج از ذخایر اضطراری آزاد کرد؛ پیش‌تر در ماه مارس نیز اقدام مشابهی انجام داده بود که ناکافی بود. این بحران به استعفای وزیر کشاورزی، «تاکو اتو»، پس از اظهارات جنجالی او انجامید و حزب حاکم لیبرال دموکرات را تحت فشار بیشتری قرار داده است.^۵ بدهی ملی ژاپن اکنون به حدود ۲۶۳٪ تولید ناخالص داخلی رسیده که یکی از بالاترین‌ها در میان کشورهای توسعه‌یافته است. این موضوع توانایی دولت برای اجرای سیاست‌های حمایتی اقتصادی را محدود کرده است. ژاپن با محیطی اقتصادی پیچیده مواجه است که

اقتصاد ژاپن در سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۵ با کاهش ۰.۲ درصدی مواجه شد که بیشتر از پیش‌بینی‌ها (۰.۱ درصد) بود.^۱ این رکود تا حد زیادی ناشی از تعرفه‌های جدیدی است که دولت ترامپ در ایالات متحده وضع کرده است، از جمله ۱۰٪ مالیات بر اکثر کالاها و احتمال تعرفه ۲۴٪ بر خودروها. این اقدامات ضربه سنگینی به اقتصاد صادرات‌محور ژاپن، به‌ویژه صنعت خودروسازی، وارد کرده است. شرکت‌هایی مانند تویوتا و هوندا با هزینه‌های اضافی میلیاردی مواجه شده‌اند و قصد دارند سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت خود را کاهش دهند.^۲

تورم در ژاپن همچنان مسئله‌ای جدی است، به‌ویژه به دلیل افزایش قیمت واردات و مواد غذایی که به عنوان چالش مطرح شده است. بانک مرکزی ژاپن (BOJ) در ژانویه نرخ بهره را به ۰.۵٪ افزایش داد اما اکنون با

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی ژاپن نشان داده شده است.

جدول ۴: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی ژاپن

تراز تجاری (میلیون دلار)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	ژاپن
-۱۹۰۲	۲,۴	۰,۲۵	۲,۵	۵۳,۹	۴۹,۶	سپتامبر ۲۰۲۴
-۲۹۸۳	۲,۵	۰,۲۵	۲,۳	۴۹,۳	۴۹	اکتبر ۲۰۲۴
-۷۴۴	۲,۵	۰,۲۵	۲,۹	۵۰,۲	۴۹	نوامبر ۲۰۲۴
۸۸۶	۲,۴	۰,۲۵	۳,۶	۵۱,۴	۴۹,۵	دسامبر ۲۰۲۴
-۱۸۴۶۰	۲,۵	۰,۵	۴	۵۰,۹	۴۹,۶	ژانویه ۲۰۲۵
۴۱۵۵	۲,۴	۰,۵	۳,۷	۵۳,۱	۴۸,۹	فوریه ۲۰۲۵
۳۸۳۱	۲,۵	۰,۵	۳,۶	۴۹,۵	۴۸,۴	مارس ۲۰۲۵
-۷۴۷	-	۰,۵	-	۵۰	۴۸,۴	آوریل ۲۰۲۵
-	-	۰,۵	-	۵۲,۴	۴۸,۷	مه ۲۰۲۵

1. Japan's economy shrinks more than expected as US tariff hit looms, Reuters, 16 May 2025

2. Japan's exports slow, shipments to US fall as tariffs bite Reuters, 21 May 2025

3. BOJ to keep hiking rates if economy rebounds from tariff hit, deputy governor says, Reuters, 19 May 2025

4. Japan: Bank of Japan strikes unexpectedly dovish tone in May, Focus Economics, 1 May 2025

5. Japan raids its emergency rice stocks amid anger over prices, The times, 20 May 2025

رشد ۴.۰٪ را عمدتاً به دلیل کاهش تمایل مصرف‌کنندگان برای کل سال پیش‌بینی کرده‌اند.

چین و آمریکا به توافق موقتی دست یافته‌اند که طبق آن تعرفه‌ها کاهش یافته‌اند (از ۱۴۵٪ به ۳۰-۵۰٪ برای ۹۰ روز).^۲ بانک مرکزی چین برای تحریک اقتصاد، نرخ بهره پایه را برای اولین بار از اکتبر گذشته کاهش داده است (نرخ وام یک‌ساله به ۳٪ و پنج‌ساله به ۳.۵٪ رسیده است). همچنین بانک‌های بزرگ دولتی نرخ‌های سود سپرده را کاهش داده‌اند.^۳

رشد فروش خرده‌فروشی در آوریل ۵.۲٪ نسبت به سال قبل بود که نسبت به ۶٪ در ماه مارس کاهش یافته است.^۴

سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ثابت، به‌ویژه در بخش مسکن، همچنان با مشکل مواجه است. دولت برای تحریک مصرف، یارانه‌هایی برای نوسازی لوازم خانگی ارائه کرده که باعث افزایش فروش وسایلی مانند تجهیزات ارتباطی و لوازم خانگی شده است.^۵

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی چین نشان داده شده است.

جدول ۵: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی چین

تراز تجاری (میلیون دلار)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	چین
۸۱,۷۱	۵,۱	۳,۴۵	۰,۴	۵۰,۳	۴۹,۸	سپتامبر ۲۰۲۴
۹۵,۲۷	۵	۳,۱	۰,۳	-	۵۰,۱	اکتبر ۲۰۲۴
۹۷,۴۴	۵	۳,۱	۰,۲	۵۲	۵۰,۱	نوامبر ۲۰۲۴
۱۰۴,۸۴	۵,۱	۳,۱	۰,۱	۵۱,۵	۵۰,۳	دسامبر ۲۰۲۴
-	۵,۱	۳,۱	۰,۵	۵۲,۲	۵۰,۱	ژانویه ۲۰۲۵
۱۷۰,۵۲	۵,۴	۳,۱	-۰,۷	۵۱	۴۹,۱	فوریه ۲۰۲۵
۱۰۲,۶۴	۵,۲	۳,۱	-۰,۱	۵۱,۴	۵۰,۸	مارس ۲۰۲۵
۹۶,۱۸	۵,۱	۳,۱۶	-۰,۱	۵۱,۹	۵۱,۲	آوریل ۲۰۲۵
-	-	-	-	۵۰,۷	۵۰,۴	مه ۲۰۲۵

1. China's Economy Beats Expectations in Q2025 1 – Can Momentum Last? China Breifing, 6 April 2025.

2. Tariffs truce masks deeper US-China trade imbalance, The Times, 19 May 2025

3. China cuts key rates to aid economy as trade war simmers, Reuters, 20 May 2025

4. China's Economy at a Glance – May 2025, Business Research & Insight. 19 May 2025.

5. China's Economy Beats Expectations in Q2025 1 – Can Momentum Last? China Breifing, 16 April 2025.

کاهش جزئی نسبت به سال‌های گذشته، هند همچنان سریع‌ترین اقتصاد در حال رشد جهان است.^۲ نرخ تورم هند تا مارس ۲۰۲۵ به ۳.۳۴ درصد کاهش یافته که نسبت به ۵.۶۹ درصد در دسامبر ۲۰۲۳ کاهش قابل توجهی است. این کاهش به بانک مرکزی هند امکان می‌دهد انعطاف‌پذیری بیشتری در سیاست‌های پولی داشته باشد. تنش‌های تجاری جهانی، به‌ویژه با ایالات متحده، چالش‌هایی ایجاد کرده‌اند. آمریکا تعرفه‌هایی بر صادرات هند وضع کرده و هند نیز اقدامات متقابلی اتخاذ کرده است. این تعرفه‌ها می‌توانند به‌طور خاص به صادرات داروسازی و خودرو هند آسیب بزنند با این حال، موسسه مودیز اعلام کرده که اقتصاد هند به دلیل تقاضای داخلی قوی و وابستگی کمتر به صادرات کالا، آمادگی خوبی برای مقابله با این فشارها دارد.^۳

بخش بانکی هند مورد توجه سرمایه‌گذاران خارجی قرار گرفته است. بانک «سومیتومو میتسووی» ژاپن ۲۰ درصد از سهام بانک Yes را به ارزش ۱.۵۸ میلیارد دلار خریداری کرده است. این بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاری بانکی خارجی

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی هند نشان داده شده است.

جدول ۶: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی هند

هند	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون دلار)
سپتامبر ۲۰۲۴	۵۶٫۷	۵۸٫۹	۵٫۴۹	۶٫۵	۷٫۸	-۲۰۸۰۰
اکتبر ۲۰۲۴	۵۷٫۴	۵۷٫۹	۶٫۲۱	۶٫۵	۱۰٫۱	-۲۷۱۰۰
نوامبر ۲۰۲۴	۵۷٫۳	۵۹٫۲	۵٫۴۸	۶٫۵	۸	-۳۷۸۴۰
دسامبر ۲۰۲۴	۵۷٫۴	۶۰٫۸	۵٫۲۲	۶٫۵	۸٫۳	-۲۱۹۴۰
ژانویه ۲۰۲۵	۵۶٫۴	۵۹٫۳	۴٫۳۱	۶٫۵	۸٫۲	-۲۲۹۹۰
فوریه ۲۰۲۵	۵۷٫۱	۶۱٫۱	۳٫۶۱	۶٫۲۵	۷٫۹	-۱۴۰۵۰
مارس ۲۰۲۵	۵۷٫۶	۵۷٫۷	۳٫۳۴	۶٫۲۵	۵٫۱	-۲۱۵۴۰
آوریل ۲۰۲۵	۵۸٫۴	۵۹٫۱	۳٫۱۶	۶	-	-۲۶۴۲۰
مه ۲۰۲۵	۵۸٫۲	۵۸٫۷	-	-	-	-

1. Tariff cuts ease mass China layoffs threat, but job market pain persists, Reuters, 16 May 2025

2. Largely resilient: SBI estimates India's GDP growth rate at %6.3 for FY25, Business Today, 21 May 2025

3. India's economic outlook, Deloitte, May 2025.

در هند طی پنج سال گذشته است و نشان از اعتماد بین‌المللی به بخش مالی هند دارد.^۱ هند اکنون به چهارمین اقتصاد بزرگ جهان تبدیل شده و همچنان بیشترین نرخ رشد را در میان اقتصادهای بزرگ دارد.^۲

خصوصی، ضعف در سرمایه‌گذاری، بازنگری بودجه و افزایش پیش‌بینی کسری بودجه در اثر کاهش قیمت نفت است.^۴ نرخ تورم سالانه در آوریل ۲۰۲۵ به ۱۰.۲٪ رسید (کاهش جزئی نسبت به ۱۰.۳٪ در مارس) بانک مرکزی روسیه برای مهار تورم، نرخ بهره کلیدی را در سطح بالای ۲۱٪ نگه داشته است.^۵ پیش‌بینی می‌شود این نرخ تا پایان سال به ۷ تا ۸٪ کاهش یابد.^۶ ذخایر نقدی صندوق ملی ثروت روسیه از ۱۱۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ به ۳۱ میلیارد دلار در نوامبر ۲۰۲۴ کاهش یافته است. این کاهش، نگرانی‌هایی را درباره پایداری هزینه‌های نظامی و احتمال کاهش بودجه ایجاد کرده است.^۷

روبل در سال جاری حدود ۴۰٪ تقویت شده و به حدود ۸۰ روبل در برابر هر دلار رسیده است. دلیل

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی روسیه نشان داده شده است.

۳.۳.۱. روسیه

پس از رشد بالای ۴.۳٪ در سال ۲۰۲۴، انتظار می‌رود رشد تولید ناخالص داخلی روسیه در سال ۲۰۲۵ کاهش یابد. کمیسیون اروپا رشد ۱.۷٪ را پیش‌بینی کرده است. وزارت توسعه اقتصادی روسیه رشد ۲.۵٪ را انتظار دارد. بانک مرکزی روسیه و دانشگاه عالی اقتصاد پیش‌بینی محتاطانه‌تری بین ۱٪ تا ۱.۵٪ دارند.^۳ عوامل اصلی این کاهش افت درآمدهای نفت و گاز، کاهش مصرف

جدول ۷: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی روسیه

تراز تجاری (میلیون دلار)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	روسیه
۱۲۶۰۰	۲,۴	۱۷,۵۹	۸,۶	۵۲,۳	۵۲,۱	سپتامبر ۲۰۲۴
۹۲۰۰	۲,۳	۱۸,۹۶	۸,۵	۵۰,۵	۴۹,۵	اکتبر ۲۰۲۴
۱۲۵۰۰	۲,۳	۲۱	۸,۹	۵۱,۶	۵۰,۶	نوامبر ۲۰۲۴
۱۰۱۰۰	۲,۳	۲۱	۹,۵	۵۱,۲	۵۰,۸	دسامبر ۲۰۲۴
۷۱۶۰	۲,۴	۲۱	۹,۹	-	-	ژانویه ۲۰۲۵
۱۰۵۰۰	۲,۴	۲۱	۱۰,۱	۵۴,۶	۵۳,۱	فوریه ۲۰۲۵
-	۲,۳	۲۱	۱۰,۳	۵۰,۵	۵۰,۲	مارس ۲۰۲۵
-	-	۲۱	۱۰,۲	۵۰,۱	۴۸,۲	آوریل ۲۰۲۵
-	-	-	-	۵۰,۱	۴۹,۳	مه ۲۰۲۵

1. India File: Yes Bank deal has a message for RBI, Reuters, 21 May 2025
2. Top 10 largest economies in the world (2025): India remains fastest-growing — find out its global rank, Indian Express, 18 May 2025.
3. European Commission lowers Russia's GDP growth forecast to %1.7 for %1.2, 2025 for 2026, Interfax, 19 May 2025.
4. Russia hikes 2025 deficit forecast threefold due to low oil price risks, Reuters, 1 May 2025.
5. Russia Inflation Rate, Trading Economics
6. Russia keeps key rate on hold, braces for global turbulence, Reuters, 25 April 2025.
7. Russia is on pace to run out of financial reserves by this fall, which would cripple war efforts, economist says, Business Insider, 12 May 2025

ترامپ باعث افزایش هزینه‌ها و عدم قطعیت در کسب‌وکارهای چینی شد.

● افزایش تعرفه‌های تجاری از سوی ایالات متحده، به ویژه بر صادرات کالاهای هند، می‌تواند بر رشد اقتصادی این کشور تأثیر منفی بگذارد. با این حال، هند با توجه به وابستگی کمتر به صادرات، نسبت به این تغییرات مقاوم‌تر است.

● بازار سهام هند در اوایل سال ۲۰۲۵ با کاهش شدید مواجه شد که ناشی از نگرانی‌های جهانی و خروج سرمایه‌گذاران خارجی بود. با این حال، برخی از بخش‌ها مانند بانکداری و زیرساخت‌ها شاهد بازگشت سرمایه‌گذاری بوده‌اند.

● بانک مرکزی هند در تلاش است تا با کاهش نرخ بهره، از رشد اقتصادی حمایت کند. با این حال، افزایش نرخ‌های بهره در ایالات متحده می‌تواند فشارهایی بر بازار ارز و سرمایه‌گذاری‌ها وارد کند.

● کاهش قیمت نفت و کاهش درآمدهای ارزی ناشی از آن، فشار زیادی بر بودجه دولت وارد کرده است. وزارت دارایی روسیه پیش‌بینی کرده است که درآمدهای نفت و گاز در سال ۲۰۲۵ به میزان ۲۴٪ کاهش یابد.

● افزایش هزینه‌های نظامی به ۶.۳٪ از تولید ناخالص داخلی، به دلیل ادامه جنگ در اوکراین، منابع مالی کشور را تحت فشار قرار داده است.

● دولت روسیه در تلاش است تا با کاهش نرخ بهره و افزایش هزینه‌های دولتی، از رکود اقتصادی جلوگیری کند. با این حال، این اقدامات ممکن است منجر به افزایش تورم و کاهش ارزش روبل شود.

این افزایش، امید به صلح در اوکراین و کاهش واردات بوده است. با این حال، تحلیل‌گران روبل را بیش‌ازحد ارزش‌گذاری شده می‌دانند و پیش‌بینی می‌کنند تا اواسط سال به حدود ۱۰۰ روبل در برابر دلار بازگردد!

نتیجه‌گیری و جمع‌بندی:

● **کاهش پیش‌بینی رشد جهانی:** سازمان ملل متحد پیش‌بینی رشد اقتصادی جهانی را به ۲.۴٪ برای سال ۲۰۲۵ کاهش داد. این کاهش به دلیل افزایش تعرفه‌های تجاری آمریکا و تنش‌های تجاری جهانی است.

● **تأثیر تعرفه‌های ترامپ:** سیاست‌های تعرفه‌ای غیرقابل پیش‌بینی رئیس‌جمهور پیشین آمریکا، دونالد ترامپ، باعث افزایش هزینه‌ها و عدم قطعیت در زنجیره‌های تأمین شد.

● **تأثیرات تغییرات اقلیمی:** رئیس‌کل محیط‌زیست سازمان ملل متحد، سایمون استیل، بر لزوم اقدامات قوی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای به‌منظور بازگرداندن ثبات اقتصادی جهانی تأکید کرد.

● **بازنگری در پیش‌بینی رشد اقتصادی:** سازمان ملل متحد پیش‌بینی رشد اقتصادی آمریکا را از ۲.۸٪ به ۱.۶٪ برای سال ۲۰۲۵ کاهش داد.

● **تأثیر تعرفه‌ها بر کسب‌وکارها:** سیاست‌های تعرفه‌ای ترامپ باعث افزایش هزینه‌ها و عدم قطعیت در کسب‌وکارهای کوچک و متوسط شد.

● **کاهش پیش‌بینی رشد اقتصادی:** کمیسیون اروپا پیش‌بینی رشد اقتصادی منطقه یورو را از ۱.۳٪ به ۰.۹٪ برای سال ۲۰۲۵ کاهش داد.

● **تأثیر تعرفه‌های ترامپ:** تهدید به اعمال تعرفه‌های ۲۰٪ بر کالاهای اتحادیه اروپا باعث افزایش عدم قطعیت اقتصادی در این منطقه شد.

● **تمرکز بر خودکفایی صنعتی:** رئیس‌جمهور چین، شی جین‌پینگ، بر لزوم تقویت تولید داخلی و کاهش وابستگی به واردات خارجی تأکید کرد.

● **تأثیر تعرفه‌ها بر کسب‌وکارها:** سیاست‌های تعرفه‌ای

1. Hundred roubles to dollar would be acceptable, says Russian government source, Reuters, 19 May 2025.

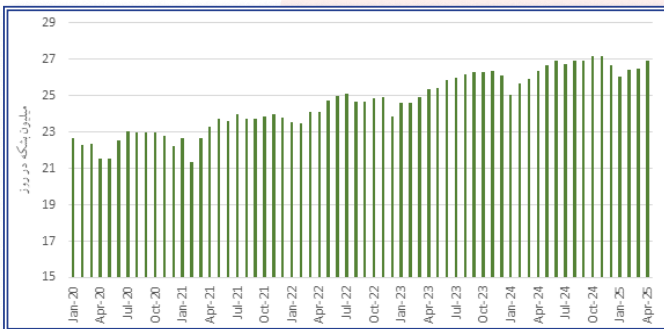
بررسی وضعیت تولید جهانی نفت (ماه آوریل ۲۰۲۵)

مهدی یوسفی

۱-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی

در ماه آوریل ۲۰۲۵ کل تولید جهانی میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی به ۲۶/۹۳ میلیون بشکه در روز رسید که ۴۴۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه مارس و ۴۲۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

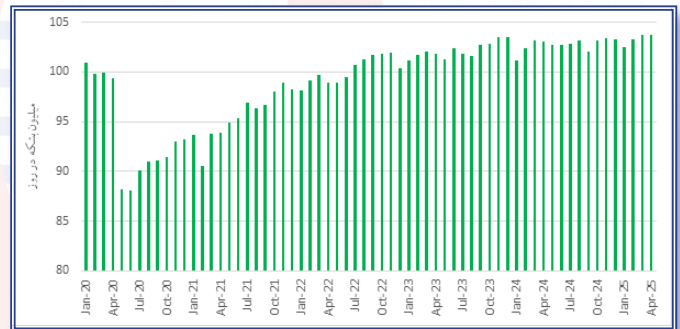
نمودار ۳: روند ماهانه تولید جهانی میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی

۱. روند تولید جهانی

در ماه آوریل ۲۰۲۵ کل تولید جهانی سوختهای مایع شامل نفت خام، میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی به ۱۰۳/۷۳ میلیون بشکه در روز رسید که ۲۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه مارس و ۹۸۰/۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۱: روند ماهانه کل تولید جهانی سوختهای مایع

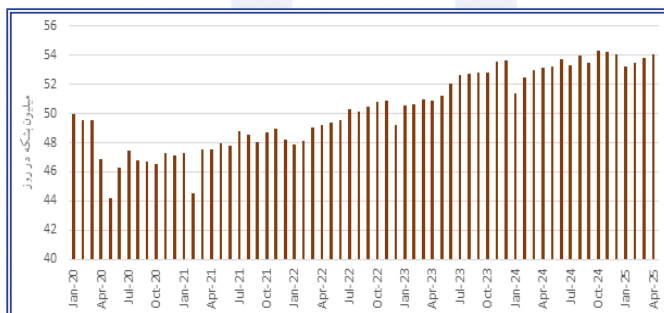
۱-۱. تولید جهانی نفت خام

در ماه آوریل ۲۰۲۵ کل تولید جهانی نفت خام به ۷۶/۸۰ میلیون بشکه در روز رسید که ۴۶۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه مارس و ۵۷۰/۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

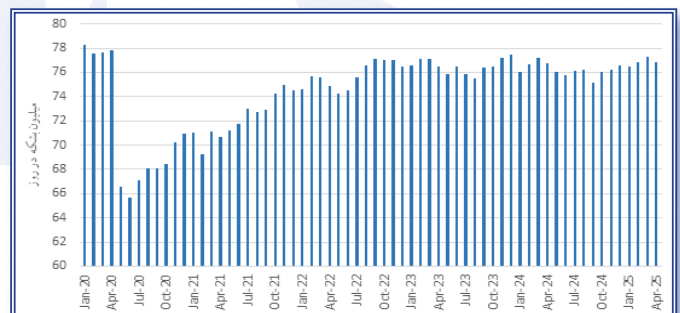
۲. روند تولید غیر اوپک پلاس

کل تولید غیر اوپک پلاس در ماه آوریل ۲۰۲۵ به ۵۴/۰۶ میلیون بشکه در روز رسید که ۳۰۰/۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از ماه مارس و ۷۲۰/۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۴: روند ماهانه کل تولید غیر اوپک پلاس

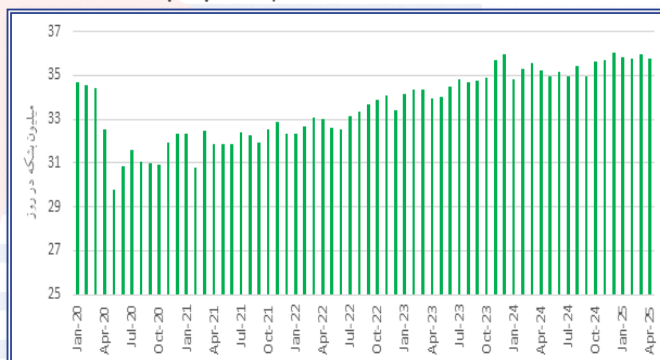
نمودار ۲: روند ماهانه تولید جهانی نفت خام

۲-۱. تولید نفت خام غیر اوپک پلاس

در ماه آوریل ۲۰۲۵ کل تولید نفت خام غیر اوپک پلاس بالغ بر ۳۵/۷۷ میلیون بشکه در روز بود که ۱۸۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه مارس و ۴۴۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ است.

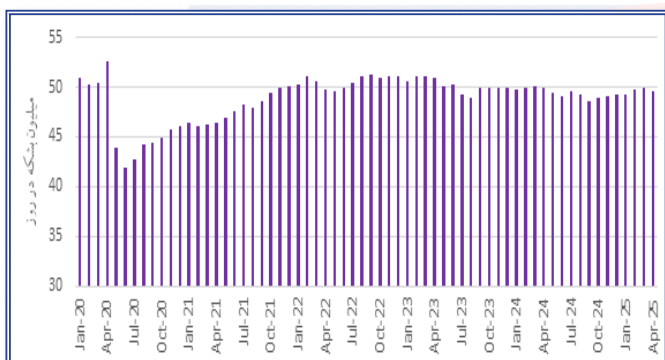
نمودار ۵: روند تولید نفت خام غیر اوپک پلاس

۳. روند تولید اوپک پلاس

در ماه آوریل ۲۰۲۵ کل تولید اوپک پلاس به ۴۹/۶۷ میلیون بشکه در روز رسید که ۳۲۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه مارس و ۰/۲۶۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ است.

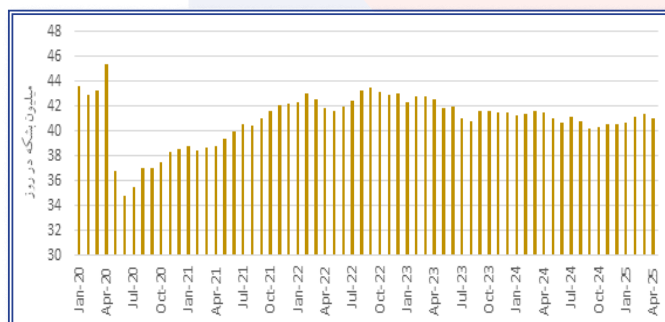
نمودار ۷: روند ماهانه کل تولید اوپک پلاس

۳-۱. تولید نفت خام اوپک پلاس

در ماه آوریل ۲۰۲۵ کل تولید نفت خام اوپک پلاس به ۴۱/۰۳ میلیون بشکه در روز رسید که ۲۹۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه مارس و ۱۲۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۸: روند تولید نفت خام اوپک پلاس

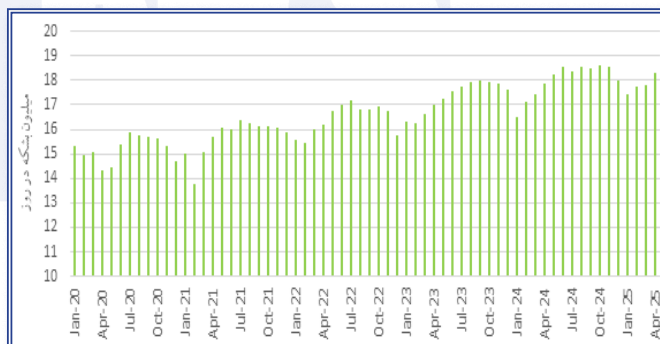
۳-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی اوپک پلاس

کل تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی اوپک پلاس در ماه آوریل ۲۰۲۵ به ۸/۶۴ میلیون بشکه در روز رسید که ۴ هزار بشکه در روز کمتر از ماه مارس و ۱۴۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ است.

۲-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس

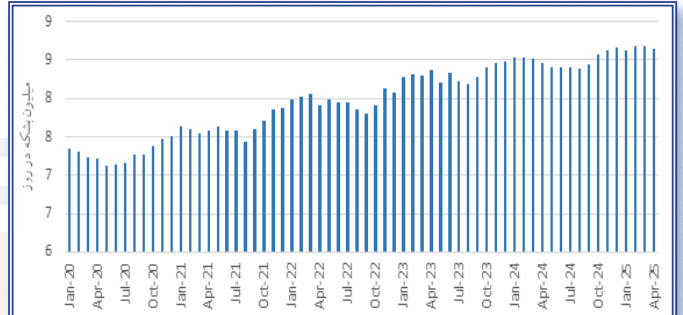
در ماه آوریل ۲۰۲۵ کل تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس به ۱۸/۳۰ میلیون بشکه در روز رسید که ۴۸۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه مارس و ۲۸۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۶: روند تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس

تولید عربستان سعودی و عراق نیز به ترتیب ۸۰ و ۵۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت. در بین تولیدکنندگان غیر اوپک پلاس در حالیکه تولید چین و کانادا به ترتیب ۲۶۰ و ۲۳۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت اما تولید برزیل، آمریکا و نروژ به ترتیب ۳۴۰، ۲۸۰ و ۱۴۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت.

نمودار ۹: روند تولید میعانات و مایعات گازی و سوخته‌های زیستی اوپک پلاس

۴. جمع‌بندی

در ماه آوریل ۲۰۲۵ کل تولید جهانی سوخته‌های مایع شامل نفت خام، میعانات و مایعات گازی و سوخته‌های زیستی به ۱۰۳/۷۳ میلیون بشکه در روز رسید که ۲۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه مارس ۲۰۲۵ بود. تولید اوپک پلاس ۳۲۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت اما در مقابل تولید غیر اوپک پلاس ۳۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت. در بین تولیدکنندگان اوپک پلاس تولید قزاقستان با ۲۱۰ هزار بشکه در روز کاهش، بیشترین کاهش را در بین این تولیدکنندگان داشت. علاوه بر این

تقاضا و ذخیره سازی های نفت

حسین پاککاری

ولی تقاضای ژاپن در حدود ۶۰ هزار بشکه در روز کاهش خواهد یافت.

بر اساس برآورد گزارش ماه می ۲۰۲۵، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ با افزایش حدود ۱/۳ میلیون بشکه در روز به ۱۰۵ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. این رقم در حدود ۱/۳ میلیون بشکه در روز بیشتر از برآورد اداره اطلاعات انرژی آمریکا می باشد. بخش عمده افزایش تقاضا نیز متعلق به کشورهای غیر OECD خواهد بود. داده های اولیه ماه مارس ۲۰۲۵ نشان می دهد که کل ذخیره سازی های تجاری نفت OECD بیش از ۱۰ میلیون بشکه نسبت به ماه فوریه ۲۰۲۵ افزایش یافته است و به سطح ۲۷۴۰ میلیون بشکه رسید. این ذخایر در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۴ در حدود ۲۷ میلیون بشکه کاهش و در مقایسه با میانگین پنج ساله

۱. وضعیت تقاضا

بر اساس گزارش ماه می ۲۰۲۵ اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ با افزایش ۹۷۰ هزار بشکه در روز در مقایسه با سال ۲۰۲۴ به حدود ۱۰۳/۷۱ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. بر اساس این گزارش، در سال ۲۰۲۵ مصرف نفت کشورهای غیر OECD در حدود ۸۸۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت. مصرف چین در سال ۲۰۲۵ در حدود ۲۲۰ هزار بشکه در روز و مصرف هند در حدود ۱۹۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد داشت. بیشترین رشد تقاضا در هند از سوی بخش حمل و نقل و افزایش تقاضای ال پی جی حمایت شده است. همچنین تقاضای خاورمیانه در سال ۲۰۲۵ در حدود ۱۴۰ هزار بشکه در روز افزایش می یابد

جدول ۱: مقایسه آخرین پیش بینی (در ماه می) مراجع دوگانه از تقاضای جهانی نفت در سال های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶

رشد نسبت به ۲۰۲۵	۲۰۲۶	رشد نسبت به ۲۰۲۴	۲۰۲۵	
۰/۹۰۰	۱۰۴/۶۱	۰/۹۷۰	۱۰۳/۷۱	اداره اطلاعات انرژی آمریکا
۱/۲۸	۱۰۶/۲۸	۱/۳	۱۰۵	دبیرخانه اوپک

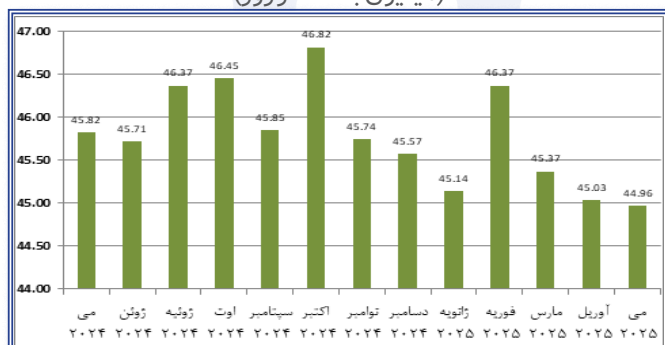

جدول ۲: تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ و پیش بینی سال ۲۰۲۶ (میلیون بشکه در روز)

سال ۲۰۲۶	سه ماهه چهارم ۲۰۲۶	سه ماهه سوم ۲۰۲۶	سه ماهه دوم ۲۰۲۶	سه ماهه اول ۲۰۲۶	سال ۲۰۲۵	سه ماهه چهارم ۲۰۲۵	سه ماهه سوم ۲۰۲۵	سه ماهه دوم ۲۰۲۵	سه ماهه اول ۲۰۲۵	
۲۵,۱	۲۵,۲	۲۵,۴	۲۴,۹	۲۴,۹	۲۵,۰	۲۵,۲	۲۵,۳	۲۴,۹	۲۴,۸	آمریکا
۲۰,۶	۲۰,۷	۲۰,۸	۲۰,۴	۲۰,۳	۲۰,۵	۲۰,۷	۲۰,۷	۲۰,۴	۲۰,۲	ایالات متحده امریکا
۱۳,۵	۱۳,۵	۱۴,۱	۱۳,۶	۱۲,۸	۱۳,۵	۱۳,۵	۱۴,۱	۱۳,۶	۱۲,۸	اروپا
۷,۲	۷,۴	۶,۹	۷,۰	۷,۶	۷,۲	۷,۴	۶,۹	۷,۰	۷,۶	آسیا پاسیفیک
۴۵,۸	۴۶,۱	۴۶,۵	۴۵,۵	۴۵,۳	۴۵,۸	۴۶,۱	۴۶,۳	۴۵,۵	۴۵,۲	OECD کل
۱۷,۱	۱۷,۲	۱۷,۳	۱۶,۹	۱۷,۰	۱۶,۹	۱۷,۰	۱۷,۰	۱۶,۷	۱۶,۹	چین
۶,۰	۶,۲	۵,۷	۶,۱	۵,۹	۵,۷	۵,۹	۵,۵	۵,۸	۵,۷	هند
۱۰,۲	۱۰,۰	۱۰,۰	۱۰,۵	۱۰,۱	۹,۹	۹,۷	۹,۷	۱۰,۳	۹,۹	سایر آسیا
۷,۰	۷,۱	۷,۱	۷,۱	۶,۹	۶,۹	۶,۹	۷,۰	۶,۹	۶,۸	آمریکای لاتین
۹,۱	۹,۲	۹,۴	۸,۸	۸,۹	۸,۹	۹,۱	۹,۲	۸,۷	۸,۸	خاورمیانه
۴,۸	۵,۱	۴,۷	۴,۵	۴,۹	۴,۷	۵,۰	۴,۶	۴,۴	۴,۸	افریقا
۴,۱	۴,۲	۴,۱	۳,۹	۴,۱	۴,۰	۴,۲	۴,۰	۳,۹	۴,۰	روسیه
۱,۳	۱,۳	۱,۲	۱,۳	۱,۴	۱,۳	۱,۳	۱,۲	۱,۳	۱,۴	سایر اوراسیا
۰,۸	۰,۹	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۹	۰,۸	۰,۸	۰,۸	سایر اروپا
۶۰,۴	۶۱,۲	۶۰,۴	۶۰,۰	۶۰,۱	۵۹,۲	۶۰,۱	۵۹,۱	۵۸,۸	۵۹,۰	کل غیر OECD
۱۰۶,۳	۱۰۷,۳	۱۰۶,۹	۱۰۵,۵	۱۰۵,۴	۱۰۵,۰	۱۰۶,۲	۱۰۵,۴	۱۰۴,۳	۱۰۴,۱	جهان
۱,۳	۱,۲	۱,۵	۱,۲	۱,۲	۱,۳	۱,۳	۱,۵	۱,۱	۱,۳	تغییرات تقاضا

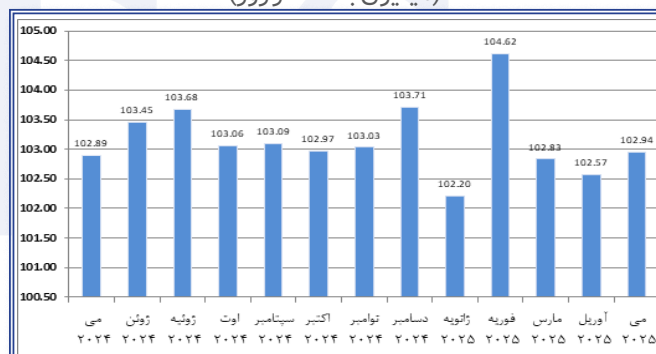
منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

نمودار ۲: تقاضای نفت کشورهای OECD از می ۲۰۲۴ تا می ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

نمودار ۱: روند ماهیانه تقاضای جهانی نفت از می ۲۰۲۴ تا می ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

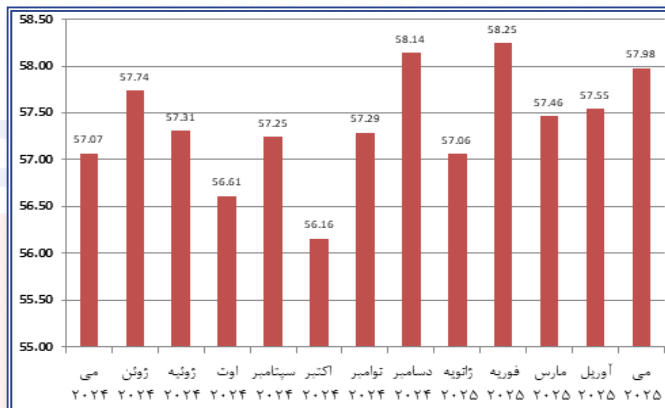

منبع: EIA

در حدود ۷۰ میلیون بشکه کاهش نشان می دهد. در ماه مارس ۲۰۲۵، ذخایر نفت خام OECD بیش از ۲۱ میلیون بشکه افزایش و ذخایر فرآورده بیش از ۱۱ میلیون بشکه کاهش یافت. از نظر تعداد روزهای پوشش مصرف، ذخایر تجاری OECD در ماه مارس ۲۰۲۵ در مقایسه با ماه فوریه با ۰/۳٪ روز کاهش به ۶۰/۳٪ رسید.

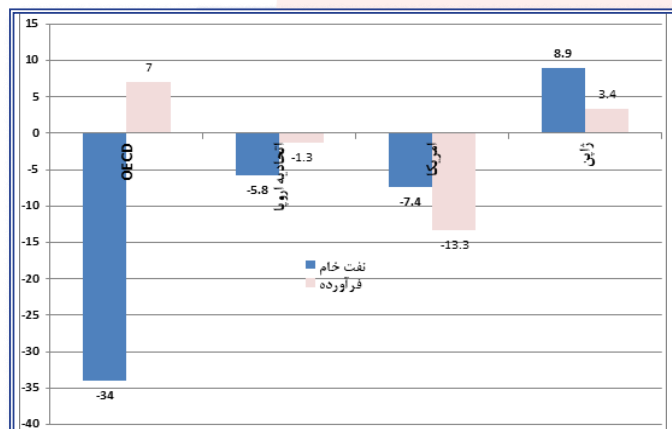
نمودار ۳: تقاضای نفت کشورهای غیر OECD از می ۲۰۲۴ تا می ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

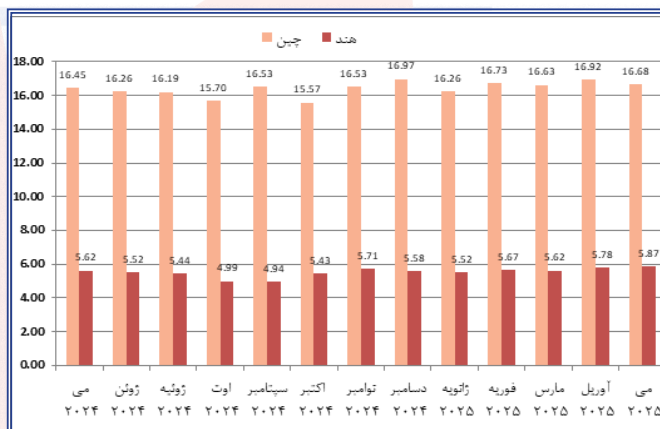
۲-۴. ذخیره سازی های نفتی

نمودار ۵: تغییرات حجم ذخیره سازی نفت در جهان، مارس ۲۰۲۵ نسبت به مارس ۲۰۲۴ (میلیون بشکه)

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

نمودار ۴: تقاضای نفت چین و هند، از می ۲۰۲۴ تا می ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

جدول ۳: ذخیره سازی تجاری کشورهای عضو OECD، (میلیون بشکه)

تغییر مارس ۲۰۲۵ به مارس ۲۰۲۴	مارس ۲۰۲۴	تغییر مارس ۲۰۲۵ به فوریه ۲۰۲۵	مارس ۲۰۲۵	فوریه ۲۰۲۵	ژانویه ۲۰۲۵	
-۳۴,۰	۱,۳۵۷	۲۱,۴	۱,۳۲۳	۱,۳۰۲	۱,۲۸۹	نفت خام
۷,۰	۱,۴۱۰	-۱۱,۲	۱,۴۱۷	۱,۴۲۸	۱,۴۶۲	فرآورده های نفتی
-۲۷,۰	۲,۷۶۷	۱۰,۳	۲,۷۴۰	۲,۷۳۰	۲,۷۵۱	مجموع ذخایر تجاری
-۰,۴	۶۰,۷	-۰,۳	۶۰,۳	۶۰,۶	۶۰,۹	تعداد روزهای پوشش مصرف

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

جدول ۴: ذخایر تجاری و استراتژیک نفت آمریکا (میلیون بشکه)

تغییر مارس ۲۰۲۵ به مارس ۲۰۲۴	مارس ۲۰۲۴	تغییر مارس ۲۰۲۵ به فوریه ۲۰۲۵	مارس ۲۰۲۵	فوریه ۲۰۲۵	ژانویه ۲۰۲۵	
-۷,۴	۴۴۷,۲	۶,۰	۴۳۹,۸	۴۳۳,۸	۴۱۸,۸	نفت خام
۴,۲	۲۳۳,۴	-۹,۳	۲۳۷,۶	۲۴۶,۸	۲۵۱,۱	بنزین
-۶,۶	۱۲۱,۲	-۴,۵	۱۱۴,۶	۱۱۹,۲	۱۱۹,۹	فرآورده میان تقطیر
-۶,۰	۲۹,۹	-۰,۸	۲۳,۹	۲۴,۷	۲۳,۷	نفت کوره
۰,۷	۴۲,۲	-۲,۴	۴۲,۹	۴۵,۲	۴۳,۴	سوخت جت
-۱۳,۳	۷۸۳,۰	-۱,۸	۷۶۹,۷	۷۷۱,۵	۷۹۲,۰	مجموع ذخیره سازی فرآورده
-۲۰,۸	۱,۲۳۰,۳	۴,۲	۱,۲۰۹,۵	۱,۲۰۵,۲	۱,۲۱۰,۸	مجموع فرآورده و نفت خام
۳۲,۵	۳۶۳,۹	۱,۱	۳۹۶,۴	۳۹۵,۳	۳۹۵,۱	ذخایر استراتژیک نفت خام

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

جدول ۵: ذخیره سازی نفت خام و فرآورده در ژاپن (میلیون بشکه)

تغییر مارس ۲۰۲۵ به مارس ۲۰۲۴	مارس ۲۰۲۴	تغییر مارس ۲۰۲۵ به فوریه ۲۰۲۵	مارس ۲۰۲۵	فوریه ۲۰۲۵	ژانویه ۲۰۲۵	
۸,۹	۶۲,۵	۵,۵	۷۱,۴	۶۵,۸	۶۴,۵	نفت خام
۰,۳	۹,۸	۰,۱	۱۰,۱	۱۰,۰	۱۱,۵	بنزین
۰,۲	۹,۰	-۰,۲	۹,۲	۹,۴	۹,۵	نفتا
۲,۲	۲۰,۳	-۰,۲	۲۲,۵	۲۲,۷	۲۵,۸	فرآورده میان تقطیر
۰,۸	۱۱,۰	۰,۰	۱۱,۸	۱۱,۸	۱۲,۴	نفت کوره
۳,۴	۵۰,۱	-۰,۳	۵۳,۵	۵۳,۹	۵۹,۲	مجموع ذخایر فرآورده
۱۲,۳	۱۱۲,۶	۵,۲	۱۲۴,۹	۱۱۹,۷	۱۲۳,۷	مجموع ذخایر فرآورده و نفت خام

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

تقویت می شود. به طور مشابه، انتظار می رود افزایش ظرفیت و حاشیه سود پتروشیمی در کشورهای غیر OECD (عمدتاً در چین و خاورمیانه) به رشد تقاضای نفت کمک کند. رشد تقاضا در این منطقه بیشتر توسط چین، هند و سایر کشورهای آسیایی و با حمایت بیشتر از کشورهای خاورمیانه و آمریکای لاتین همراه می شود. پیش بینی شده است که تقاضای جهانی نفت در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۵ به ۱۰۴/۲۶ میلیون بشکه در روز و متوسط سال ۲۰۲۵ به ۱۰۵ میلیون بشکه در روز برسد.

جمع بندی

رشد تقاضای جهانی نفت برای سال ۲۰۲۵ در حدود ۱/۳ میلیون سال در روز پیش بینی شده که نسبت به ارزیابی ماه قبل تغییری نداشته است. پیش بینی می شود که کل تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ به طور متوسط ۱۰۵ میلیون بشکه در روز باشد که با تقاضای قوی سفرهای هوایی و حمل و نقل جاده ای، و همچنین فعالیت های صنعتی، ساختمانی و کشاورزی در کشورهای غیر OECD

|| منابع و مأخذ:

- 1- OPEC Monthly Oil Market Report, May 2025.
- 2- OPEC Monthly Oil Market Report, April 2025.
- 3- EIA, Short-Term Energy Outlook, May 2025.

پیش بینی ماهیانه عرضه و تقاضای نفت

کاربرشناسی واکاوی فکتور

بود. همچنین پیش بینی می شود موجودی ذخایر تجاری بازار نفت در سه ماهه می، ژوئن و جولای ۲۰۲۵ به ترتیب به ۲۷۵۸، ۲۷۶۱ و ۲۷۶۳ میلیون بشکه برسد. دلیل این روند تا حد زیادی تغییر در میزان برداشت از ذخایر، حفظ حاشیه امنیت عرضه (در شرایط جبران ذخایر از دست رفته)، اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به ماههای هر فصل که مرتبط با سوابق تاریخی زمان افزایش یا کاهش موجودی ذخایر تجاری آن بوده است. همچنین در ماههای آتی تغییر در عوامل بنیادین بازار (بویژه تغییر در سطح ذخیره سازی ها و پیش بینی های رشد اقتصادی و بازارکار و سرمایه و شاخص های نظیر PMI^۲ کشورهای OECD) و نیز عوامل غیر بنیادین بازار نظیر تحولات ژئوپلیتیک (همانند اثرات ناشی روند مذاکرات ایران و آمریکا و توافقات روسیه و اوکراین برای آتش بس یا صلح) و همچنین اثرات اقتصادی ناشی از چالش های تجاری آمریکا (نظیر وضع تعرفه ها و کاهش و یا افزایش آن) بویژه برای واردات کالاهای چینی و همچنین میزان و شدت افزایش دما و ... از دیگر عواملی هستند که می توانند سبب تغییر در نتایج پیش بینی و روند آن گردد.

چکیده

پیش بینی ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت برای سه ماهه منتهی به جولای ۲۰۲۵ ارائه می شود. همچنانکه در گزارش قبل پیش بینی شده بود، عرضه و تقاضای نفت (منتهی به آوریل ۲۰۲۵) در ماه آوریل بازار با کاهش عرضه و تقاضای نفت نسبت به ماه فوریه مواجه بود. بر اساس آمارهای منتشر شده، تقاضای بازار نفت برای ماه آوریل برابر با ۱۰۲/۵۷ میلیون بشکه در روز بود و عرضه نیز در این ماه به متوسط ۱۰۳/۷۳ میلیون بشکه در روز رسید که به ترتیب با ۲۶۰ هزار بشکه کاهش در تقاضای نفت و ۲۰ هزار بشکه کاهش در عرضه نفت و در مجموع ۱/۲ کسری در تقاضا (مازاد عرضه) در ماه آوریل را نشان می دهد که با میزان پیش بینی هم جهت اما از نظر میزان کاهش کمتر بود (نتایج پیش بینی IWEM در ماه قبل برای ماه آوریل به ترتیب با ۵۷۰ و ۷۰ هزار بشکه کاهش در تقاضا و عرضه نفت و ۹۳۰ هزار بشکه کسری در تقاضا پیش بینی شده بود).

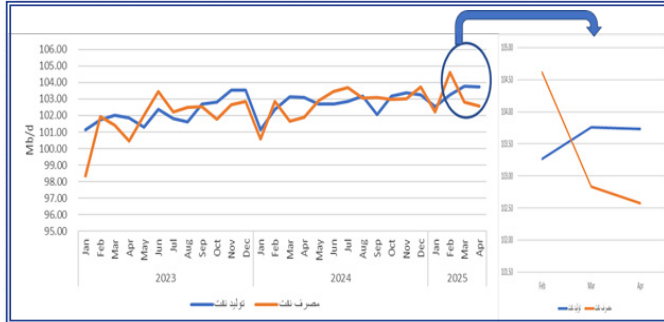
نتایج پیش بینی عرضه و تقاضای نفت در سه ماهه می و ژوئن و جولای ۲۰۲۵ نشان می دهد که بازار مواجه با افزایش تقاضای نفت در ماه می و ژوئن و اندکی کاهش در ماه ژولای نسبت به ماه قبل خود خواهد بود. پیش بینی تقاضای نفت در این سه ماه به ترتیب برابر با ۱۰۳/۱، ۱۰۴/۹ و ۱۰۴/۱ میلیون بشکه در روز برآورد گردیده است. همچنین عرضه نفت نیز در این سه ماه به ترتیب برابر با ۱۰۳/۷، ۱۰۴/۳ و ۱۰۴/۴ میلیون بشکه در روز پیش بینی گردیده است. بدین ترتیب در این ماهها بازار نفت در ماه می با ۵۹۰ هزار بشکه کمبود، در ماه ژوئن با ۵۶۰ هزار بشکه مازاد و در ماه جولای با ۳۲۰ هزار بشکه کمبود در تقاضای نفت مواجه خواهد

۱. نتایج مبتنی بر خروجی مدل کوتاهمدت انرژی جهانی (IWEM) ارائه گردیده است.

2. Purchasing Managers Index

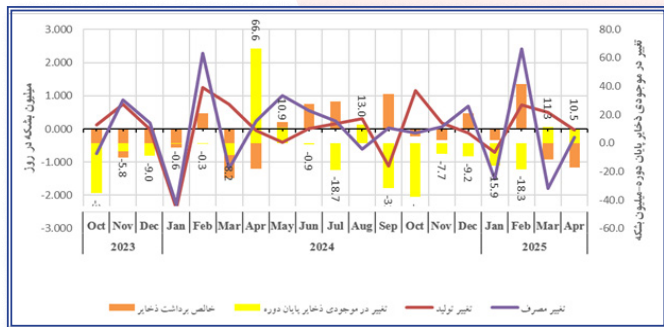
نمودار ۱: روند ماهیانه عرضه-تقاضای جهانی نفت-میلیون بشکه در روز

Source: IWEQ (EIA داده های اولیه از)

(که در فوق ذکر شد)، میزان تغییر در ذخایر تجاری بازار نفت نسبت به ماه قبل نیز برابر با ۱۰/۵ میلیون بشکه بوده است که بدین ترتیب با افزایش ذخیره نسبت به ماه قبل مواجه بوده است.

نمودار ۲: وضعیت تغییرات عرضه و تقاضای نفت، برداشت از ذخایر و تغییر در ذخایر تجاری نفت خام در ماه های مختلف- از ژانویه ۲۰۲۳ تا آوریل ۲۰۲۵

مأخذ: IWEQ (منبع اولیه آمار EIA)

۱- بررسی وضعیت تاریخی عرضه و تقاضای جهانی نفت

بررسی تحولات عرضه و تقاضای نفت و پیش بینی روند آن در آینده مستلزم آگاهی از عوامل اثرگذار بر بازار است. در این گزارش برای پیش بینی متغیر عرضه نفت از داده های تولید ماهیانه EIA و برای تقاضای نفت از داده های ماهیانه مصرف (شامل میزان فرآورده عرضه شده به بازار) استفاده شده است همچنین از اختلاف مصرف با تولید نفت بعنوان کسری/مازاد تقاضا (خالص برداشت از ذخایر) استفاده شده است^۲. نمودار ۱ ذیل وضعیت عرضه و تقاضای جهانی نفت را طی دوره ابتدای ماه ژانویه ۲۰۲۳ تا پایان ماه آوریل ۲۰۲۵ نشان می دهد. در ماه آوریل ۲۰۲۵ با کاهش تقاضای نفت به میزان ۲۵۸ هزار بشکه و کاهش ۲۵ هزار بشکه ای عرضه نفت نسبت به ماه قبل مواجه بودیم. با این تغییرات بازار نفت در این ماه با کمبود تقاضا به میزان ۱/۱۶ میلیون بشکه در روز مواجه بود. در مارس ۲۰۲۵ عرضه و تقاضای بازار نفت به ترتیب ۱۰۳/۷۶ و ۱۰۲/۸۳ بود که با ۹۳۰ هزار بشکه در روز کمبود تقاضای نفت مواجه بود. در مقاطع کوتاه مدت دلیل تفاوت های میان عرضه و تقاضا اغلب به دلیل ناهمگونی انتظارات و تفاوت در سرعت تعدیل و واکنش تقاضا و بخصوص عرضه نسبت به یکدیگر و به عوامل بازار است.

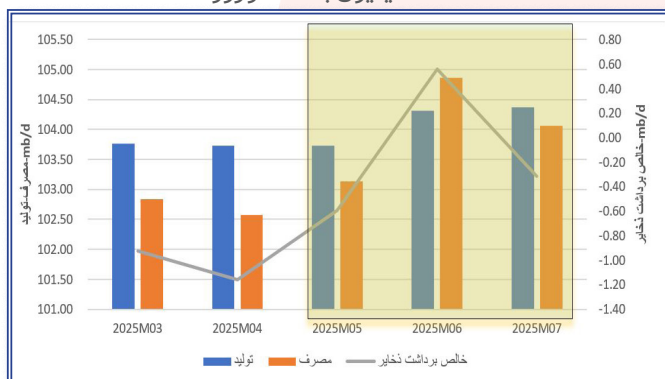
نمودار ۲ وضعیت تغییرات عرضه و تقاضای نفت، برداشت از ذخایر و تغییر در ذخایر تجاری نفت خام طی سال های دوره اکتبر ۲۰۲۳ تا آوریل ۲۰۲۵ را نشان می دهد. در ماه آوریل، علاوه بر تغییرات در میزان عرضه و تقاضا و کمبود در تقاضای بازار به میزان ۱/۱۶ میلیون بشکه در روز

۱. در اینجا منظور از عرضه، تولید (production) در گزارش EIA است که شامل: نفت خام، میعانات، مایعات واحدهای گاز طبیعی، سایر مایعات، اختلاف حجم حاصل از فرآوری پالایشگاه و سایر مایعات حساب نشده است و منظور از تقاضای نفت هم مصرف نفت است با دو مفهوم: ۱- برای کشورهای OECD همان فرآورده های نفتی عرضه شده و برای سایر کشورها مصرف داخلی و ظاهری نفت آنهاست که شامل مصرف داخلی، سوخت و تلفات پالایشگاه و ذخیره سازی است (عینا تعریف ارائه شده از DOE/EIA-۲۰۱۹). در این مقاله اختلاف تقاضا با عرضه بعنوان مازاد/کسری تقاضای بازار نفت در نظر گرفته شده است. بنابراین وقتی بعنوان مثال گفته می شود مازاد تقاضا منظور اضافه تقاضای حاصل از این اختلاف است.

۲. در تعریف ما عرضه فقط شامل تولید آنهم با تعریفی که در پارو قی ۴ ص ذکر شده است میشود. تولید در بعد ماهیانه هر چه باشد به بازار عرضه شده است، یا برای تقاضای نهایی و پالایشگاهی و یا برای تقاضای ذخیره سازی و بهر حال اثر خود را در بازار داشته است (کاهش یا افزایش قیمت). تغییر در ذخیره در آمارهای EIA در تقاضا/مصرف آمده است که نتیجه آن اختلاف حاصل میان این دو بوده است اگر در عرضه هم اضافه شود در واقع بازار در تراز خواهد بود. در حوزه تحلیل بازار نفت کاهش ذخیره زمانی اتفاق می افتد که بازار با «کمبود عرضه» مواجه باشد. در تئوری بازار نفت تخلیه ذخیره بازار نفت می تواند واکنش های معکوس با عرضه را در بازار به دنبال داشته باشد (بعنوان مثال افزایش قیمت نفت).

ترتیب با ۵۹۰ هزار بشکه کسری در تقاضا (اضافه عرضه نفت) در بازار مواجه خواهد بود. در ماه ژوئن ۲۰۲۵ نیز بازار شاهد افزایش در میزان عرضه و تقاضای نفت (به ترتیب به میزان ۱/۷۳ و ۰/۵۷ میلیون بشکه در روز) خواهد بود که نتیجه این تغییرات بر اساس نتایج پیش‌بینی، در ماه ژوئن شاهد مازاد تقاضا به میزان ۵۶۰ هزار بشکه در روز و در ماه جولای شاهد کمبود در تقاضا به میزان ۳۲۰ هزار بشکه در روز خواهد بود. همچنین پیش‌بینی می‌شود موجودی ذخایر تجاری در سه ماهه پیش‌بینی به ترتیب به ۲۷۵۸، ۲۷۶۱ و ۲۷۶۳ میلیون بشکه برسد. دلیل نوسان موجودی ذخایر تجاری نفت تاحد زیادی در ارتباط با میزان برداشت‌ها از ذخایر به دلیل عوامل نمودار ۳: پیش‌بینی بازار نفت و خالص برداشت ذخایر نوسانات بازار نفت-میلیون بشکه در روز

مأخذ: IWEQ

۲- پیش‌بینی کوتاه‌مدت عرضه و تقاضای نفت (مبتنی بر مدل IWEM)

این گزارش که با هدف ارائه چشم‌انداز ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت تهیه گردیده است علاوه بر بهره‌گیری از نتایج مدل‌های Var¹، واریانس شرطی (آرچ، گارچ و تارچ)^۲ و همچنین مدل‌های هموارسازی نمایی^۳ از تکنیک‌های ترکیبی با لحاظ تأثیرات ناپرامتریک اثر متوسط ماه‌های مشابه سالهای قبل نیز استفاده شده است و تلاش شده است تا حد امکان پیش‌بینی‌ها از دقت لازم برخوردار باشند اما در هر حال با توجه به طیف وسیع عوامل اثرگذار بر بازار بویژه عوامل ناشناخته و غیر قابل پیش‌بینی بویژه در حوزه ژئوپلیتیک و علی‌الخصوص در منطقه خاورمیانه، اختلاف در پیش‌بینی امری طبیعی است.

در گزارش پیش‌بینی عرضه و تقاضای نفت در ماه قبل همچنانکه ذکر شد در ماه آوریل ۲۰۲۵ بازار شاهد افت تقاضا بود.

پیش‌بینی عرضه و تقاضای جهانی نفت طی سه ماهه منتهی به جولای ۲۰۲۵ در نمودار ۳ و ۴ و جدول ۱ ارائه گردیده است. پیش‌بینی مدل کوتاه مدت IWEM حاکی از افزایش در تقاضا و ثبات نسبی عرضه بازار جهانی نفت در ماه می است. بطوری که تقاضا و عرضه در این ماه به ترتیب به ۱۰۳/۷ و ۱۰۳/۷ م.ب.ر خواهد رسید که بدین

جدول ۱: مقادیر پیش‌بینی عرضه، تقاضا، خالص برداشت ذخایر و موجودی ذخایر تجاری آخر دوره مبتنی بر مدل IWEM-میلیون بشکه در روز

ماه	عرضه	تقاضا	مازاد تقاضا برداشت از ذخایر	موجودی ذخایر تجاری در پایان دوره-میلیون بشکه
۲۰۲۵م۰۳	۱۰۳٫۸	۱۰۲٫۸	-۰٫۹	۲٫۷۱۹
۲۰۲۵م۰۴	۱۰۳٫۷	۱۰۲٫۶	-۱٫۲	۲٫۷۲۹
۲۰۲۵م۰۵	۱۰۳٫۷	۱۰۳٫۱	-۰٫۵۹	۲٫۷۵۸
۲۰۲۵م۰۶	۱۰۴٫۳	۱۰۴٫۹	۰٫۵۶	۲٫۷۶۱
۲۰۲۵م۰۷	۱۰۴٫۴	۱۰۴٫۱	-۰٫۳۲	۲٫۷۶۳

مأخذ: IWEQ

1. Vector Autoregressive

2. Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (ARCH), Generalized Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (GARCH), Threshold Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (TARCH)

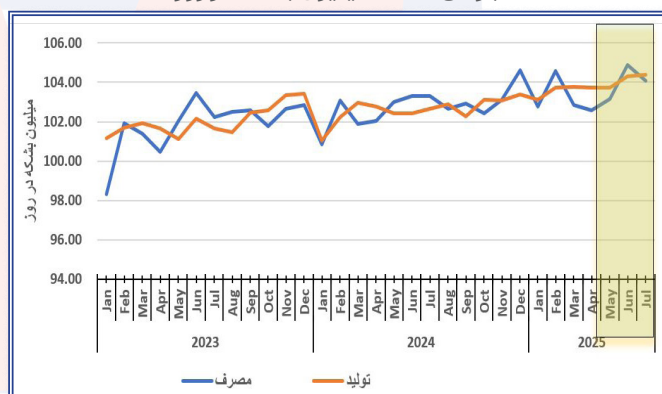
3. Exponential Smoothing Models

و تقاضای جهانی نفت برای سه ماهه می، ژوئن و جولای ۲۰۲۵ انجام شد. پیش‌بینی‌ها حاکی از تداوم کسری در تقاضای بازار نفت در ماه می به میزان ۵۹۰ هزار بشکه در روز خواهد بود. اما در ماه ژوئن با رشد قابل توجه تقاضا (به میزان ۱٫۷۳ میلیون بشکه) و عدم تکافوی عرضه نفت بازار با ۵۹۰ هزار بشکه در روز مازاد تقاضا مواجه خواهد بود. در ماه ژولای نیز با فراهم آمدن رشد عرضه و تعدیل رشد تقاضا بازار با کسری ۳۲۰ هزار بشکه در روز تقاضای نفت مواجه خواهد بود.

همچنین پیش‌بینی می‌شود موجودی ذخایر تجاری در سه ماهه پایانی سال به ترتیب به ۲۷۵۸، ۲۷۶۱ و ۲۷۶۳ میلیون بشکه برسد. دلیل نوسان موجودی ذخایر همچنانکه ذکر شد بیشتر مربوط به میزان برداشت‌ها از ذخایر، حفظ حاشیه امنیت عرضه و اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به هر ماه بوده است.

پیش‌بینی نشده، حفظ حاشیه امنیت عرضه (در جبران ذخایر از دست رفته)، اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به ماه‌های هر فصل که مرتبط با سوابق تاریخی زمان افزایش یا کاهش موجودی ذخایر تجاری آن بوده است. همچنین در ماه‌های آتی تغییر در عوامل بنیادین بازار (بویژه تغییر در سطح ذخیره سازی‌ها و پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی و بازار کار و سرمایه و شاخص‌های نظیر PMI کشورهای OECD) و نیز عوامل غیر بنیادین بازار نظیر تأثیر اعمال تعرفه بر کالاهای وارداتی آمریکا از سوی ترامپ و اثرات ناشی روند لغو تحریم‌های ایران و توافقات روسیه و اوکراین برای آتش بس یا صلح) و همچنین میزان و شدت افزایش دما و ... از دیگر عواملی هستند که می‌توانند سبب تغییر در نتایج پیش‌بینی و روند آن گردد.

نمودار ۴: پیش‌بینی عرضه و تقاضای بازار نفت طی ماه‌های می تا جولای ۲۰۲۵ - ۲ میلیون بشکه در روز

مأخذ: IWEQ

جمع بندی و نتیجه‌گیری

بررسی تحولات عرضه و تقاضای نفت و پیش‌بینی روند آن در آینده مستلزم آگاهی از عوامل اثرگذار بر بازار است. هدف این گزارش ارائه چشم‌انداز ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت است. در این گزارش با بهره‌گیری از مدل‌های مختلف (مبتنی بر مدل کوتاه‌مدت IWEM) و تکنیک‌های ترکیبی و با لحاظ تأثیرات ناپرامتریک اثر متوسط ماه‌های مشابه سال‌های قبل، پیش‌بینی عرضه

بازار جهانی فرآورده‌های نفتی و عملیات پالایشی (آوریل ۲۰۲۵)

ملینا آشوری

پایان فصل تعمیرات پالایشگاه‌ها، انتظار می‌رود مصرف بنزین با شروع فصل تابستان افزایش یابد و حاشیه سود بنزین در کوتاه‌مدت حفظ شود. کرک اسپرد سوخت جت پس از کاهشی که در ماه قبل داشت، روندی افزایشی را در این ماه تجربه کرد و ۱.۴۳ دلار افزایش یافت و میانگین آن به ۲۲.۰۸ دلار در هر بشکه رسید. اما نسبت به سال گذشته، ۳.۱۵ دلار کاهش داشته است. در ماه آوریل کرک اسپرد گازوییل کاهش یافت و به پایین‌ترین حد در شش ماه اخیر رسید. میانگین آن ۱۴.۲۷ دلار در هر بشکه گردید که نسبت به ماه گذشته، ۱.۰۳ دلار کاهش یافته است و نسبت به سال گذشته در همین ماه، ۱۹.۱۰ دلار افزایش را تجربه کرده است. کرک اسپرد نفت کوره در ماه آوریل افزایش جزئی داشت و به بالاترین حد خود در چهار ماه اخیر رسید.

چکیده

در آوریل، حاشیه سود پالایشگاه‌ها در خلیج مکزیک، روندی افزایشی داشت و بخشی از ضررهای ماه قبل را جبران کرد. در حالی که روند کاهشی آن در شمال غربی اروپا و آسیای جنوب شرقی ادامه داشت. قیمت بنزین در بازار خلیج مکزیک روند افزایشی داشته است که می‌تواند ناشی از کمبود عرضه باشد. در بازار سنگاپور حاشیه سود روند کاهشی داشت که کاهش تمایل به خرید نفتا در راستای کاهش قیمت ال پی جی علت آن بود. ورودی پالایشگاه‌های جهانی در آوریل تقریباً ۱.۲ میلیون بشکه در روز کاهش یافت. میانگین ورودی در ماه آوریل به ۷۹.۳ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به سال قبل در همین ماه، ۵۰۰ هزار بشکه کاهش داشته است.

۲- بازار اروپا

در بازار اروپا، کرک اسپرد بنزین پس از کاهشی که در ماه گذشته داشت، مجدداً به بالاترین حد در هشت ماه اخیر رسید. این جهش ماهانه، بالاترین افزایش نسبت به سایر فرآورده‌ها در بازارهای اروپا، آسیا و آمریکا بوده است. میانگین کرک اسپرد بنزین ۱۹.۴۴ دلار در هر بشکه بود که نسبت به ماه گذشته ۶.۰۲ دلار افزایش جدول ۱: قیمت فرآورده بازار خلیج مکزیک مارس و آوریل ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ / دلار بر هر بشکه

«روند تغییرات قیمت فرآورده‌ها

۱- بازار امریکا

در ماه آوریل کرک اسپرد بنزین برای چهارمین ماه متوالی افزایش قابل توجهی نشان داد و به طور میانگین به ۳۳/۵۳ دلار در هر بشکه رسید که نسبت به سال گذشته در همین ماه، ۷/۶۴ دلار کاهش داشته است. با

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات مارس / آوریل	آوریل ۲۰۲۵	مارس ۲۰۲۵	
۷۱,۴۷	۷۴,۰۲	-۵,۱۷	۶۴,۲۶	۶۹,۴۳	نفتا
۹۶,۰۳	۱۰۶,۲۱	۰,۳۹	۹۶,۶۱	۹۶,۲۲	بنزین سوپر
۸۶,۷۵	۹۴,۴۲	-۲,۴۸	۸۴,۳۴	۸۶,۸۲	بنزین معمولی
۹۱,۷۱	۹۸,۸۱	-۳,۴۹	۸۵,۱۶	۸۸,۶۵	سوخت جت
۸۶,۶۰	۸۴,۱۳	-۵,۹۵	۷۷,۳۵	۸۳,۳۰	گازوئیل
۶۵,۸۱	۶۹,۰۵	-۳,۲۳	۶۱,۰۶	۶۴,۲۹	نفت کوره

جدول ۲: قیمت فرآورده در بازارتردام مارس و آوریل ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵/دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات مارس/ آوریل	آوریل ۲۰۲۵	مارس ۲۰۲۵	
۶۸,۰۱	۷۲,۵۲	-۶,۹۸	۶۰,۵۱	۶۷,۴۹	نفتا
۸۸,۵۹	۱۰۶,۱۴	۱,۲۳	۸۷,۱۹	۸۵,۹۶	بنزین سوپر
۹۱,۴۴	۱۰۰,۶۱	-۴,۲۵	۸۵,۶۲	۸۹,۸۷	سوخت جت
۹۱,۷۸	۱۰۰,۷۰	-۶,۶۳	۸۳,۵۶	۹۰,۱۹	گازوئیل
۷۳,۰۰	۷۳,۷۸	-۳,۸۸	۶۷,۷۹	۷۱,۶۷	نفت کوره

۳- بازار آسیا

در ماه آوریل، کرک اسپرد بنزین به دلیل افزایش فعالیت‌های تعمیراتی پالایشگاه‌ها در منطقه و کاهش صادرات بنزین از چین، روندی صعودی پیدا کرد. همچنین کاهش بهره‌برداری از پالایشگاه‌ها نیاز به واردات بنزین را در چندین کشور منطقه، به‌خصوص ژاپن، افزایش داد. میانگین حاشیه سود بنزین در این ماه، ۷.۵۲ دلار در هر بشکه بود که نسبت به ماه قبل، ۶۰ سنت افزایش داشت اما نسبت به سال گذشته در همین ماه، ۵.۴۳ دلار کاهش یافته است. کرک اسپرد سوخت جت در سنگاپور ۱۲.۹۸ دلار در هر بشکه بود، که نسبت به ماه قبل، ۳۳ سنت افزایش و نسبت به سال گذشته در ماه آوریل، ۶۶ سنت کاهش یافته است. کرک اسپرد گازوئیل در بازار آسیا ۹,۵۱ دلار در هر بشکه بود، که نسبت به ماه قبل، ۳,۰۴ دلار کاهش یافت و نسبت به سال گذشته در همین ماه ۴.۸۷ دلار کاهش را نشان

یافت و نسبت به سال گذشته در همین ماه، ۱۷.۰۵ دلار کاهش داشته است. کرک اسپرد سوخت جت در ماه آوریل روندی افزایشی داشت اما نتوانست تمام کاهش ماه گذشته را جبران کند. به طوری که متوسط آن ۱۷,۸۷ دلار در هر بشکه گردید که ۵۴ سنت افزایش نسبت به ماه مارس و ۳۰ سنت کاهش نسبت به همان ماه در سال گذشته را نشان می‌دهد. در آوریل، کرک اسپرد گازوئیل در مقابل برنت روند تدریجاً کاهشی خود را ادامه داد و به پایین‌ترین سطح از اکتبر ۲۰۲۴ رسید. کاهش تقاضا همچنان بر بازار گازوئیل در سراسر منطقه اثر گذاشت، که این امر می‌تواند نشانه‌ای از ضعف فعالیت‌های تولیدی باشد. کرک اسپرد گازوئیل در ماه آوریل ۱۵,۸۱ دلار در هر بشکه بود که نسبت به ماه قبل، ۱.۸۴ دلار کاهش و نسبت به سال گذشته در همین ماه ۳.۴۴ دلار کاهش را نشان می‌دهد.

جدول ۳: قیمت فرآورده در بازار سنگاپور مارس و آوریل ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵/دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات مارس/ آوریل	آوریل ۲۰۲۵	مارس ۲۰۲۵	
۶۹,۳۵	۷۲,۷۳	-۷,۵۰	۶۲,۱۶	۶۹,۶۶	نفتا
۸۲,۶۶	۹۲,۹۸	-۴,۳۵	۷۶,۶۶	۸۱,۰۱	بنزین سوپر
۸۱,۰۱	۸۸,۳۳	-۴,۲۲	۷۵,۳۱	۷۹,۵۳	بنزین معمولی
۸۷,۷۹	۹۵,۲۰	-۴,۴۹	۸۰,۷۷	۸۵,۲۶	سوخت جت
۸۸,۵۱	۹۵,۹۸	-۴,۵۷	۸۱,۴۵	۸۶,۰۲	گازوئیل
۸۷,۵۰	۹۴,۵۶	-۴,۷۱	۸۰,۱۵	۸۴,۸۶	نفت کوره ۱۸۰ سانتی استوک

«حاشیه سود پالایشگاه‌ها

در ماه آوریل حاشیه سود پالایشگاه‌ها در خلیج مکزیک، پس از کاهشی که در ماه گذشته داشت، با روندی افزایشی مواجه گردید ولیکن هنوز پایین‌تر از سطح ثبت شده در فوریه است. بخش اعظم این افزایش ناشی از بنزین بود زیرا کرک اسپرد بنزین برای چهارمین ماه متوالی در آوریل افزایش یافت. همچنین، تغییر استاندارد بنزین با توجه به گرمای تابستان، قیمت بنزین را در این ماه اندکی افزایش داد. این امر در نهایت موجب بالا رفتن حاشیه سود بنزین در آمریکا گردید. ورودی پالایشگاه‌ها در خلیج مکزیک در ماه آوریل ۱۷۰ هزار بشکه در روز نسبت به ماه قبل افزایش یافت و میانگین آن به ۱۶۱۵ میلیون بشکه در روز رسید. حاشیه سود این منطقه به طور متوسط به ۱۶/۸۸ دلار در هر بشکه بود که نسبت به ماه گذشته ۱/۴۷ دلار افزایش داشته است. حاشیه سود پالایشگاه‌ها در بازار اروپا در ماه آوریل کاهش داشت که ناشی از افزایش موجودی نفتا بود. گازوییل نیز دومین عملکرد منفی را در این بازار داشت. بر اساس گزارش آرگوس تقاضای گازوییل در این منطقه کاهش داشته است که این کاهش ناشی از کاهش استفاده سالانه از خودروهای دیزل و ضعف فعالیت‌های تولیدی در بیشتر اقتصادهای بزرگ اتحادیه اروپا، به خصوص در آلمان و

می‌دهد. در نهایت کرک اسپرد نفت کوره روندی کاهشی داشت و در ماه آوریل ۱/۲۵ دلانسبت به ماه گذشته کاهش یافت.

«نرخ بهره برداری پالایشگاه‌ها

در ماه آوریل، نرخ بهره‌برداری از پالایشگاه‌های آمریکا به میانگین ۸۸٪ رسید که نسبت به ماه قبل ۰.۹ درصد افزایش داشت که معادل ۱۶.۱۵ میلیون بشکه در روز بود. این رقم نسبت به ماه گذشته، ۱۷۰ هزار بشکه در روز بالاتر است. اما در مقایسه با سال گذشته، نرخ بهره‌برداری در آوریل ۱.۷ درصد کاهش یافته و ظرفیت پالایش نیز ۲۸۳ هزار بشکه در روز کمتر شده است. در اروپا میانگین بهره‌برداری از پالایشگاه‌ها در ماه آوریل ۸۱/۹۰٪ بود که معادل ۹.۵۶ میلیون بشکه در روز می‌باشد. این رقم نسبت به ماه قبل، ۲.۱ درصد معادل ۲۴۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته است و در مقایسه با سال گذشته، ۲.۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. در کشورهای آسیایی منتخب، نرخ بهره‌برداری پالایشگاه‌ها در آوریل به طور متوسط به ۸۹.۸۰٪ کاهش یافته که معادل ۲۶.۵۵ میلیون بشکه در روز می‌باشد. این نرخ نسبت به ماه گذشته ۲.۳ درصد کاهش یافته و ظرفیت پالایش به میزان ۶۷۰ هزار بشکه در روز کمتر شده است

جدول ۴: نرخ بهره برداری و تولید فرآورده پالایشگاه‌ها در کشورهای منتخب عضو OECD

منطقه/کشور	تغییرات ماه آوریل نسبت به ماه مارس	نرخ بهره برداری %			تغییرات ماه آوریل نسبت به ماه مارس	تولید (میلیون بشکه در روز)		
		فوریه ۲۵	مارس ۲۵	آوریل ۲۵		فوریه ۲۵	مارس ۲۵	آوریل ۲۵
امریکا	۰٫۹	۸۵٫۵۸	۸۷٫۰۶	۸۸٫۰۰	۰٫۱۷	۱۵٫۷۱	۱۵٫۹۸	۱۶٫۱۵
EU-۱۴+UK & Norway	-۲٫۱	۸۴٫۶۷	۸۴٫۰۰	۸۱٫۹۰	-۰٫۲۴	۹٫۸۸	۹٫۸۰	۹٫۵۶
فرانسه	-۲٫۶	۷۸٫۹۸	۷۷٫۵۹	۷۵٫۰۳	-۰٫۰۳	۰٫۹۱	۰٫۸۹	۰٫۸۶
آلمان	-۳٫۵	۹۶٫۲۲	۹۳٫۸۹	۹۰٫۳۵	-۰٫۰۷	۱٫۹۷	۱٫۹۳	۱٫۸۵
ایتالیا	-۲٫۰	۶۸٫۳۰	۶۴٫۵۹	۶۶٫۲۹	-۰٫۰۴	۱٫۲۹	۱٫۲۴	۱٫۲۰
انگلیس	۱٫۶	۷۸٫۷۶	۸۰٫۳۴	۹۴٫۲۹	-۰٫۰۲	۰٫۸۶	۰٫۹۴	۰٫۹۲
آسیای منتخب	-۲٫۳	۹۲٫۳۵	۹۲٫۰۷	۸۹٫۸۰	-۰٫۶۷	۲۷٫۲۳	۲۷٫۲۲	۲۶٫۵۵

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 14 May 2025

جدول ۵: خوراک نفت خام پالایشگاه‌ها/ میلیون بشکه در روز

۲۰۲۵ Q۲	۲۰۲۵ Q۱	۲۰۲۴ Q۴	۲۰۲۴ Q۳	۲۰۲۴ Q۲	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	خوراک نفت خام پالایشگاه‌ها
۱۸,۸۵	۱۸,۴۵	۱۹,۰۴	۱۹,۴۴	۱۹,۱۷	۱۸,۹۶	۱۸,۷۱	۱۸,۶۸	OECD قاره امریکا
۱۶,۵۷	۱۵,۹۰۱	۱۶,۸۱	۱۶,۹۵	۱۶,۹۶	۱۶,۶۲	۱۶,۵۰	۱۶,۴۸	US
۱۰,۶۵	۱۱,۱۵	۱۱,۲۵	۱۱,۳۷	۱۱,۰۷	۱۱,۲۸	۱۱,۳۸	۱۱,۴۴	OECD قاره اروپا
۰,۹۲	۰,۹۳	۱,۰۰	۰,۹۸	۰,۸۹	۰,۹۲	۰,۹۳	۰,۸۴	فرانسه
۱,۷۸	۱,۸۷	۱,۷۳	۱,۷۵	۱,۸۱	۱,۷۶	۱,۶۲	۱,۸۳	آلمان
۱,۱۶	۱,۲۶	۱,۲۱	۱,۱۹	۱,۱۶	۱,۲۱	۱,۳۰	۱,۳۲	ایتالیا
۰,۸۹	۰,۹۷	۱,۰۲	۰,۹۵	۰,۹۸	۰,۹۸	۰,۹۷	۱,۰۴	انگلیس
۵,۴۳	۵,۵۸	۵,۷۳	۵,۴۷	۵,۶۱	۵,۶۸	۵,۸۳	۶,۰۸	OECD آسیا پاسفیک
۲,۲۹	۲,۴۵	۲,۴۷	۲,۱۹	۲,۲۷	۲,۳۷	۲,۵۶	۲,۷۱	ژاپن
۳۴,۹۳	۳۵,۱۸	۳۶,۰۲	۳۶,۲۸	۳۵,۸۵	۳۵,۹۲	۳۵,۹۲	۳۶,۲۱	کل OECD
۳,۶۴	۳,۷۴	۳,۶۹	۳,۷۱	۳,۶۸	۳,۶۷	۳,۵۴	۳,۴۴	امریکای لاتین
۷,۸۲	۷,۸۵	۷,۸۶	۷,۹۴	۸,۰۲	۷,۹۲	۷,۵۳	۷,۲۴	خاورمیانه
۲,۱۵	۲,۱۰	۲,۰۴	۱,۹۱	۱,۷۶	۱,۸۶	۱,۶۸	۱,۷۳	افریقا
۵,۵۳	۵,۶۲	۵,۳۰	۵,۱۸	۵,۳۶	۵,۳۰	۵,۱۸	۵,۰	هند
۱۴,۹۴	۱۴,۷۸	۱۴,۰۸	۱۴,۰۴	۱۴,۲۵	۱۴,۲۵	۱۴,۷۸	۱۳,۴۹	چین
۵,۰۴	۵,۱۸	۵,۱۳	۵,۱۹	۴,۸۹	۵,۰۴	۵,۰۰	۴,۹۷	سایر آسیا
۵,۳۳	۵,۳۰	۵,۳۱	۵,۴۷	۵,۲۸	۵,۳۵	۵,۵۰	۵,۴۶	روسیه
۰,۹۰	۰,۹۵	۱,۰۰	۱,۰۴	۱,۰۳	۱,۰۳	۱,۰۲	۱,۰۲	سایر اوراسیا
۰,۴۴	۰,۴۹	۰,۵۵	۰,۵۷	۰,۴۸	۰,۵۱	۰,۴۸	۰,۵۲	سایر اروپا
۴۵,۸۰	۴۶,۰	۴۴,۹۶	۴۵,۰۳	۴۴,۷۶	۴۴,۹۲	۴۴,۷۰	۴۲,۸۷	کل Non-OECD
۸۰,۷۳	۸۱,۱۸	۸۰,۹۸	۸۱,۳۱	۸۰,۶۱	۸۰,۸۴	۸۰,۶۱	۷۹,۰۸	کل جهان

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 14 May 2025

کل پالایشگاه‌ها در ماه آوریل با ۶۷۰ هزار بشکه در روز کاهش به میانگین ۲۶.۵۵ میلیون بشکه در روز رسید. حاشیه سود در سنگاپور، نسبت به ماه گذشته، ۱.۸۹ دلار کاهش یافت و به طور متوسط به ۱.۶۶ دلار در هر بشکه رسید.

ایتالیا، بوده است. فعالیت پالایشگاه‌ها در اروپا در ماه آوریل روندی کاهشی داشت و به میانگین ۹/۵۶ میلیون بشکه در روز رسید. همچنین حاشیه سود پالایشگاه‌ها در این ماه، به طور میانگین ۶.۶۱ دلار در هر بشکه بود که نسبت به ماه قبل ۶۵ سنت کاهش داشت. حاشیه سود در بازار سنگاپور نیز در ماه آوریل روند کاهشی داشت و به پایین‌ترین سطح از ژوئن ۲۰۲۱ رسید. ورودی

|| منابع و مأخذ:

1- OPEC Monthly Oil Market Report 14 May 2025

2- www.IEA.org

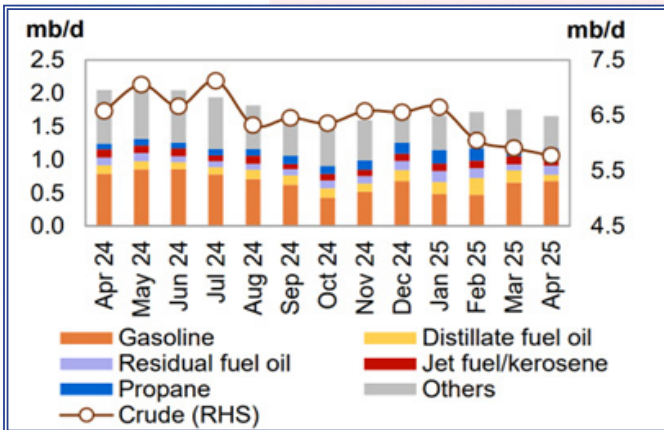
بررسی تحولات تجارت نفت خام و فرآورده

کمیابا سادات ناصر آبادی مطابق

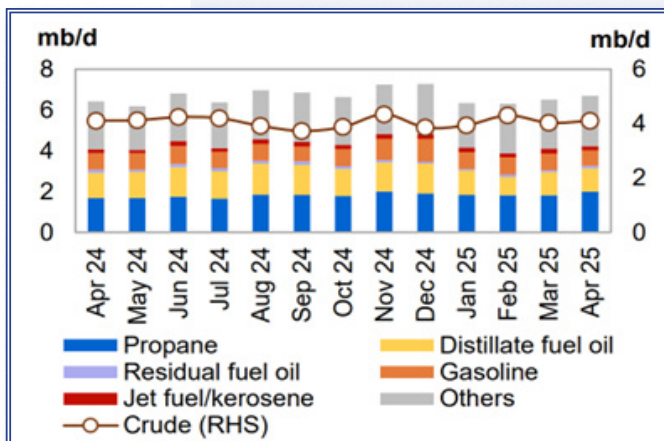
به ماه قبل، به میانگین ۱.۷ میلیون بشکه در روز رسید. این افت بیشتر ناشی از کاهش واردات سوخت دیزل و سایر فرآورده‌ها بود، اما افزایش در واردات نفت کوره و سوخت جت تا حدی آن را جبران کرد. در مقایسه با آوریل سال گذشته، واردات فرآورده‌های نفتی ۳۹۱ هزار بشکه در روز (حدود ۱۹ درصد) کاهش یافت.

صادرات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده در ماه آوریل به میانگین ۶.۷ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل ۱۸۹ هزار بشکه در روز (حدود ۳ درصد) افزایش داشت. این افزایش عمدتاً به دلیل رشد صادرات پروپان/

نمودار ۱: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده

نمودار ۲: صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده

مقدمه

در این گزارش تجارت نفت خام و فرآورده‌های نفتی در ایالات متحده، OECD اروپا، ژاپن، چین، هند و اوراسیا با استفاده از ماهنامه بازار نفت سازمان اوپک (منتشر شده در مه ۲۰۲۵) بررسی شده است.

« ایالات متحده »

در آوریل ۲۰۲۵، واردات نفت خام ایالات متحده به‌طور متوسط ۵.۸ میلیون بشکه در روز بود که بر اساس داده‌های اولیه، نسبت به ماه قبل با کاهش ۱۳۴ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد) همراه بود. بر اساس داده‌های اولیه هفتگی (EIA)، این کاهش واردات عمدتاً ناشی از افت واردات از کانادا، برزیل، عربستان سعودی و ونزوئلا بود، اگرچه واردات از نیجریه و مکزیک افزایش یافت. در مقایسه با آوریل ۲۰۲۴، واردات نفت خام ایالات متحده ۸۰۳ هزار بشکه در روز، معادل ۱۲ درصد، کاهش یافته است.

در ماه آوریل، صادرات نفت خام ایالات متحده به ۴.۱ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل ۷۲ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد) افزایش داشته است. بر اساس داده‌های ردیابی شده از نفتکش‌ها، اروپا و کشورهای قاره آمریکا در این ماه حجم بیشتری از نفت خام ایالات متحده دریافت کردند. صادرات نفت خام ایالات متحده نسبت به سال گذشته تقریباً بدون تغییر باقی ماند.

در ماه آوریل، خالص واردات نفت خام ایالات متحده به ۱.۷ میلیون بشکه در روز رسید، در حالی که این رقم در مارس ۱.۹ میلیون و در آوریل ۲۰۲۴ برابر با ۲.۵ میلیون بشکه در روز بود.

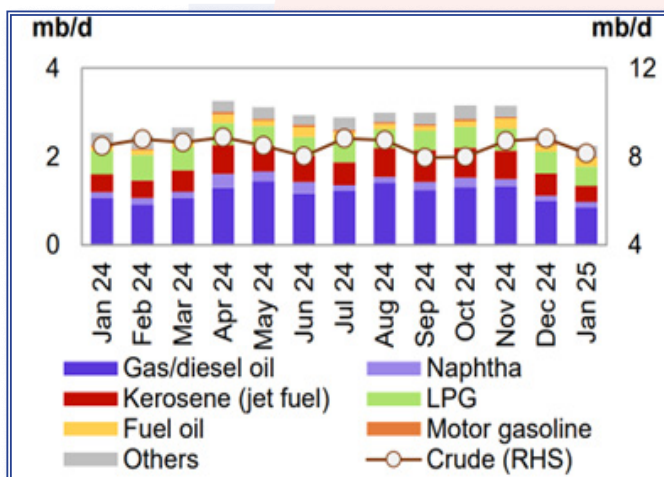
در ماه آوریل، واردات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده، با کاهش ۹۷ هزار بشکه در روز (حدود ۶ درصد) نسبت

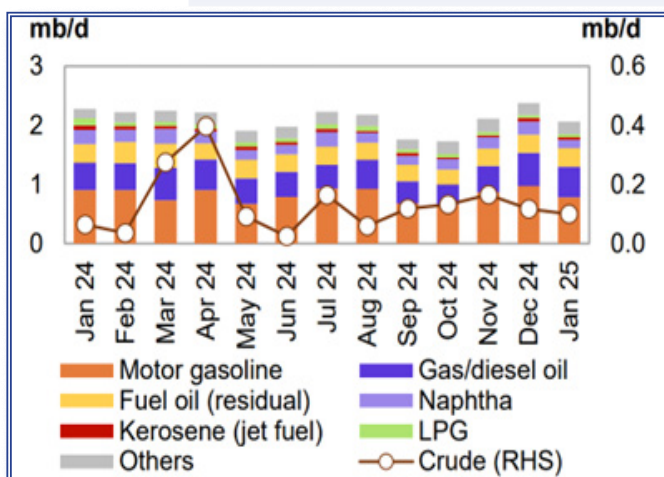
دسامبر (نزدیک به ۸.۷ میلیون بشکه در روز) و ژانویه ۲۰۲۴ (۸.۴ میلیون بشکه در روز) است. واردات فرآورده‌های نفتی در ماه ژانویه به ۲.۳ میلیون بشکه در روز رسید که پایین‌ترین سطح در بیش از دو سال گذشته بود. نسبت به ماه قبل، واردات فرآورده‌های نفتی ۲۵۹ هزار بشکه در روز (۱۰٪) کاهش یافت که بیشتر ناشی از کاهش واردات دیزل و سوخت جت بود. نسبت به ژانویه سال قبل نیز واردات فرآورده‌های نفتی ۲۹۰ هزار بشکه در روز (۱۱٪) کاهش یافته است.

در ماه ژانویه صادرات فرآورده‌های نفتی با کاهش ۳۱۵ هزار بشکه در روز (۱۳٪) نسبت به ماه قبل به ۲.۱ میلیون بشکه در روز رسید. این کاهش عمدتاً ناشی از کاهش صادرات بنزین بود. در مقایسه با ژانویه ۲۰۲۴

نمودار ۳: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی OECD اروپا

نمودار ۴: صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی OECD اروپا

پروپیلن و نفت کوره بود، در حالی که صادرات سوخت جت و بنزین کاهش یافت. در مقایسه با آوریل ۲۰۲۴، صادرات فرآورده‌های نفتی ۲۸۰ هزار بشکه در روز (حدود ۴ درصد) بیشتر شده است.

در نتیجه، در ماه آوریل، خالص صادرات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده به ۵.۰ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل (۴.۷ میلیون) و سال گذشته (۴.۴ میلیون) افزایش داشته است. مجموع خالص صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده در آوریل به ۳.۴ میلیون بشکه در روز رسید، در حالی که در مارس این رقم ۲.۹ میلیون و در آوریل ۲۰۲۴ حدود ۱.۹ میلیون بشکه در روز بود.

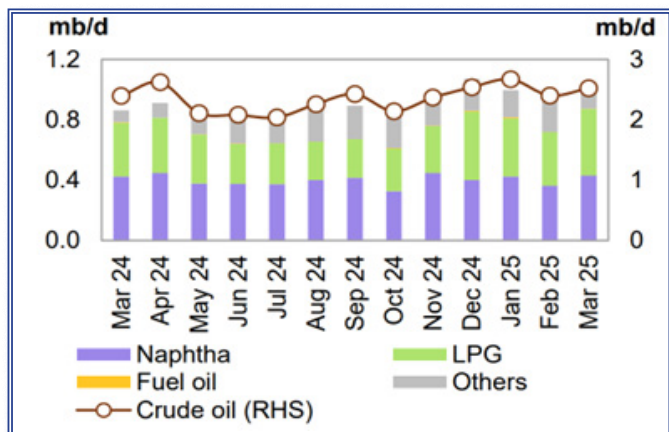
« OECD اروپا

بر اساس جدیدترین داده‌های رسمی منطقه‌ای برای اروپا OECD واردات نفت خام در ماه ژانویه ۲۰۲۵، با کاهش ۰.۷ میلیون بشکه در روز (معادل ۸٪) نسبت به ماه قبل، به میانگین ۸.۱ میلیون بشکه در روز رسید. در مقایسه با ژانویه سال ۲۰۲۴، این میزان واردات نفت خام ۳۳۳ هزار بشکه در روز (معادل ۴ درصد) کاهش یافته است. از نظر منابع وارداتی خارج از منطقه، ایالات متحده بیشترین سهم را در ژانویه داشت و نزدیک به ۱.۵ میلیون بشکه در روز نفت خام به اروپا صادر کرد، که کاهش قابل توجهی نسبت به ماه قبل (حدود ۱.۸ میلیون بشکه در روز) داشت. پس از آن، قزاقستان با حدود ۱.۰ میلیون بشکه در روز و لیبی با ۰.۹ میلیون بشکه در روز در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند.

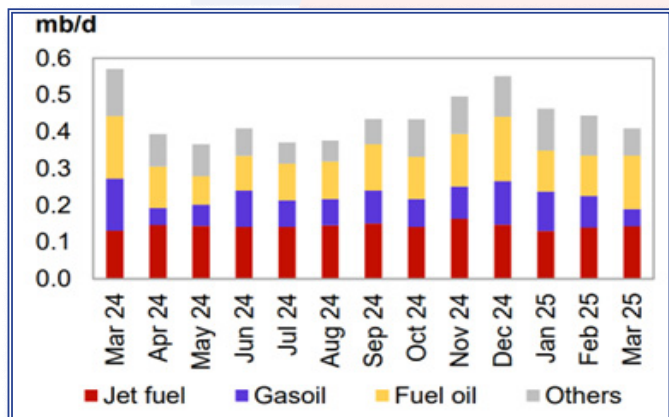
در ژانویه صادرات نفت خام OECD اروپا به‌طور متوسط ۱۰۰ هزار بشکه در روز بود، که نسبت به دسامبر (۱۱۷ هزار بشکه در روز) کاهش یافته است، اما نسبت به ژانویه سال قبل (۶۴ هزار بشکه در روز) افزایش نشان می‌دهد. کره جنوبی با دریافت حدود ۶۵ هزار بشکه در روز بزرگترین مقصد صادرات نفت خام از این منطقه بود و پس از آن فرانسه با ۶۱ هزار بشکه در روز قرار داشت. در نتیجه به‌طور میانگین خالص واردات نفت خام در ژانویه به ۸.۰ میلیون بشکه در روز رسید که کمتر از

نمودار ۵: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ژاپن

نمودار ۶: صادرات فرآورده‌های پالایش شده ژاپن

صادرات بنزین و گازوئیل، افزایش صادرات نفت کوره را خنثی کرد. در مقایسه با مارس سال گذشته نیز صادرات فرآورده‌های نفتی ۱۶۱ هزار بشکه در روز (۲۸٪) کمتر بوده است.

در نتیجه، خالص واردات فرآورده‌های نفتی ژاپن در مارس، شامل LPG، متوسط ۶۳۶ هزار بشکه در روز بود، در حالی که این رقم در فوریه ۴۸۸ هزار بشکه در روز بود و در مارس ۲۰۲۴ حدود ۲۹۳ هزار بشکه در روز بود.

نیز صادرات فرآورده‌های نفتی ۲۱۶ هزار بشکه در روز (حدود ۱۰٪) کمتر بوده است.

در نتیجه، خالص واردات فرآورده‌های نفتی در ژانویه به ۱۸۸ هزار بشکه در روز رسید، در حالی که در دسامبر ۱۳۲ هزار و در ژانویه سال قبل ۲۶۲ هزار بشکه در روز بود. در مجموع، خالص واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی در ژانویه ۲۰۲۵، ۸.۲ میلیون بشکه در روز بود که کمتر از دسامبر (۸.۸ میلیون) و ژانویه ۲۰۲۴ (۸.۷ میلیون بشکه در روز) بود.

« ژاپن

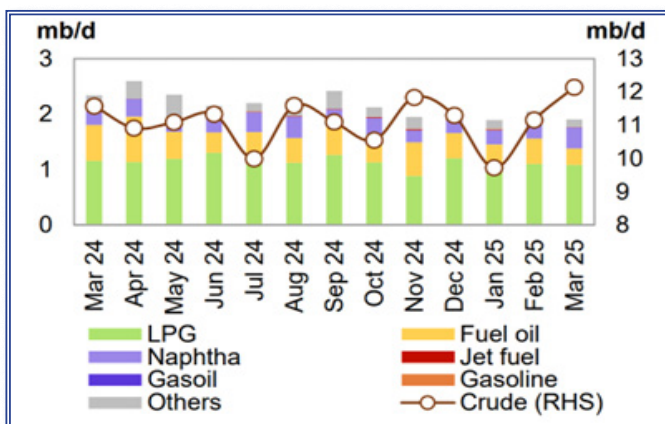
در ماه مارس ۲۰۲۵، واردات نفت خام ژاپن به‌طور متوسط ۲.۵ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل ۱۲۱ هزار بشکه در روز (۵٪) افزایش یافت. در مقایسه با مارس سال گذشته، این واردات ۱۲۹ هزار بشکه در روز (بیش از ۵٪) افزایش یافته است.

از نظر منابع واردات نفت خام، امارات متحده عربی بار دیگر در ماه مارس به جایگاه نخست بازگشت و سهمی بیش از ۴۱٪ از کل واردات ژاپن را به خود اختصاص داد، که نسبت به سهم ۳۸٪ در ماه قبل افزایش یافته است. عربستان سعودی با نزدیک به ۴۰٪ در رتبه دوم قرار داشت که از ۴۶٪ در ماه قبل کاهش یافته است. کویت نیز با سهمی نزدیک به ۷٪ سومین تأمین‌کننده بزرگ نفت خام ژاپن بود.

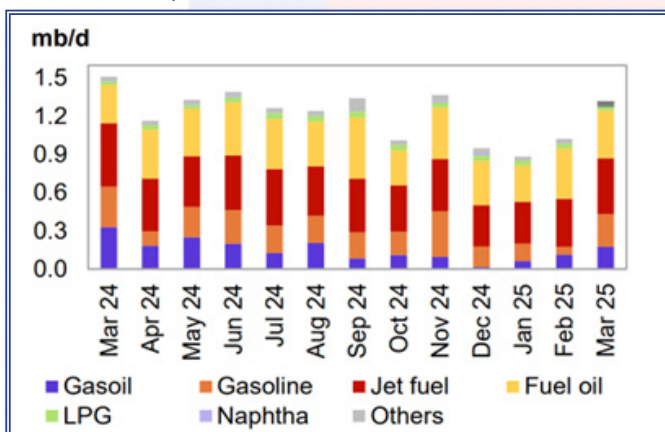
واردات فرآورده‌های نفتی از جمله LPG، در مارس مجدداً افزایش یافت و به‌طور متوسط نزدیک به ۱.۱ میلیون بشکه در روز رسید. این میزان واردات نسبت به ماه قبل ۱۱۴ هزار بشکه در روز (۱۲٪) افزایش داشته و از نظر تاریخی، واردات LPG و نفتا به بالاترین سطح سه و چهار ماه اخیر رسیدند. در مقایسه با مارس ۲۰۲۴، واردات فرآورده‌های نفتی ۱۸۲ هزار بشکه در روز (۲۱٪) افزایش یافته است.

در مقابل، صادرات فرآورده‌های نفتی ژاپن، شامل LPG، برای سومین ماه متوالی در مارس کاهش یافت و به‌طور متوسط ۴۱۰ هزار بشکه در روز بود که نسبت به فوریه ۳۴ هزار بشکه در روز (۸٪) کاهش یافته است.

نمودار ۷: واردات نفت خام و فرآورده های نفتی چین

نمودار ۸: صادرات فرآورده های نفتی چین

«چین»

در ماه مارس ۲۰۲۵، واردات نفت خام چین به طور متوسط ۱۲.۱ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به فوریه تقریباً ۱ میلیون بشکه در روز (۹٪) افزایش داشت. در مقایسه با مارس سال گذشته نیز، واردات نفت خام چین ۶۰۰ هزار بشکه در روز (حدود ۵٪) بیشتر بوده است.

از نظر منابع واردات نفت خام، روسیه همچنان در صدر قرار داشت و ۱۷.۲٪ از واردات نفت خام چین را به خود اختصاص داد، اگرچه این سهم نسبت به ۱۸.۲٪ در ماه قبل اندکی کاهش یافته است. مالزی با ۱۷٪ در رتبه دوم قرار گرفت که نسبت به حدود ۱۵٪ در فوریه افزایش نشان می‌دهد. عربستان سعودی نیز با سهمی بیش از ۱۶٪ سومین صادرکننده بزرگ نفت به چین بود، که نسبت به ۱۴٪ در ماه قبل افزایش یافته است.

در مقابل، واردات فرآورده‌های نفتی، از جمله LPG، در ماه مارس کاهش یافت و به طور متوسط ۱.۹ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل ۱۳۵ هزار بشکه در روز (حدود ۷٪) کاهش یافته است. این افت عمدتاً به دلیل کاهش شدید ۳۶٪ در واردات نفت کوره بود، هرچند واردات نفتا افزایش یافته است. در مقایسه با مارس ۲۰۲۴، واردات فرآورده‌های نفتی ۴۳۶ هزار بشکه در روز (حدود ۱۹٪) کاهش داشته است.

در همین حال، صادرات فرآورده‌های نفتی از جمله LPG، با افزایشی ۲۹٪ نسبت به فوریه، به ۱.۳ میلیون بشکه در روز رسید که بالاترین سطح در چهار ماه اخیر محسوب می‌شود. این افزایش عمدتاً به دلیل رشد شدید صادرات بنزین بود و همچنین صادرات سوخت جت و گازوئیل نیز به آن کمک کرد. با این حال، در مقایسه با مارس سال گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی ۱۹۱ هزار بشکه در روز (حدود ۱۳٪) کاهش یافته است.

در نتیجه، خالص واردات فرآورده‌های نفتی چین در مارس به ۵۸۹ هزار بشکه در روز رسید، در حالی که در فوریه این رقم ۱ میلیون بشکه در روز بود. در مارس ۲۰۲۴، واردات خالص فرآورده‌ها ۸۳۳ هزار بشکه در روز بود.

«هند»

در ماه مارس ۲۰۲۵، واردات نفت خام هند به رکورد جدیدی رسید و به طور متوسط ۵.۴ میلیون بشکه در روز ثبت شد. این رقم نسبت به فوریه با افزایشی معادل ۲۷۱ هزار بشکه در روز (حدود ۵٪) همراه بوده است. در مقایسه با مارس سال گذشته نیز، واردات نفت خام هند ۴۷۳ هزار بشکه در روز (تقریباً ۱۰٪) افزایش داشته است.

از نظر منابع واردات نفت خام، در ماه مارس، روسیه با سهمی ۳۶ درصدی بزرگ‌ترین تأمین‌کننده نفت خام هند بود که نسبت به سهم ۳۱ درصدی ماه قبل افزایش یافته است. عراق با ۱۷٪ در رتبه دوم و عربستان سعودی با ۱۱٪ در جایگاه سوم قرار گرفتند.

در ماه مارس واردات فرآورده‌های نفتی، نسبت به ماه

مارس به ۲۹۴ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به ۳۵۹ هزار بشکه در فوریه کاهش داشته و نسبت به مارس ۲۰۲۴ نیز (۳۲۴ هزار بشکه در روز) کاهش یافته است.

« اوراسیا

در ماه آوریل، مجموع صادرات نفت خام از روسیه و آسیای مرکزی به‌طور میانگین به ۶.۶ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل ۱۰۸ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد) افزایش داشت. این افزایش بیشتر به دلیل رشد صادرات از طریق خطوط لوله ترانس‌نفت از بنادر دریای سیاه و بالتیک بود. اما در مقایسه با آوریل سال گذشته، صادرات نفت خام حدود ۴۰ هزار بشکه در روز (کمتر از ۱ درصد) کاهش داشته است.

صادرات نفت خام از طریق سیستم خط لوله ترانس‌نفت، در ماه مارس با افزایش ۱۰۲ هزار بشکه در روز (حدود ۳ درصد) به میانگین ۳.۸ میلیون بشکه در روز رسید. با این حال، نسبت به مارس سال قبل ۱۵۹ هزار بشکه در روز (۴ درصد) کاهش داشته است. صادرات از بندر نوراسییسک در دریای سیاه با ۴۲ هزار بشکه در روز (۸ درصد) افزایش، به ۵۹۲ هزار بشکه در روز رسید.

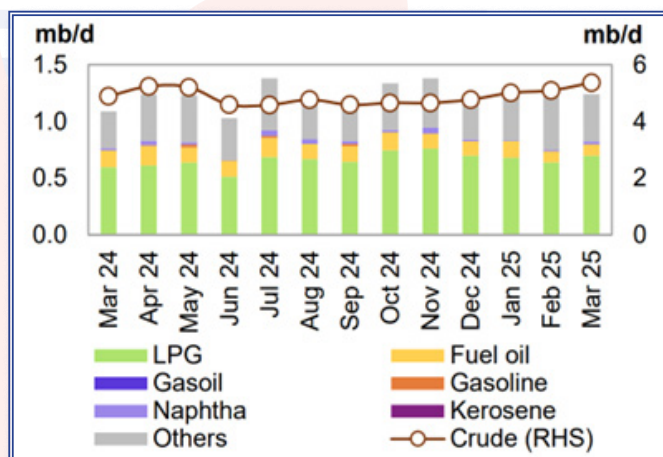
در بنادر دریای بالتیک نیز افزایش مشاهده شد: صادرات از بندر پری‌مورسک با ۲۵ هزار بشکه در روز (۳ درصد) افزایش، به ۸۱۸ هزار بشکه در روز و از بندر اوست-لوگا با ۳۵ هزار بشکه در روز (۷ درصد) افزایش، به ۵۷۵ هزار بشکه در روز رسید. در مجموع، صادرات از بنادر بالتیک ترانس‌نفت با ۶۰ هزار بشکه در روز (بیش از ۴ درصد) افزایش به حدود ۱.۴ میلیون بشکه در روز رسید. اما نسبت به سال گذشته، این مقدار ۲۲۵ هزار بشکه در روز (۱۴ درصد) کاهش یافته است.

در مقابل، صادرات از طریق خط لوله دروژبا در مارس با ۱۰۱ هزار بشکه در روز (۳۰ درصد) کاهش به ۲۴۰ هزار بشکه در روز رسید. این مقدار نسبت به سال گذشته حدود ۵ هزار بشکه در روز (۲ درصد) کاهش یافته است. در ماه مارس در مسیرهای شرقی، صادرات از طریق خط لوله ESPO به چین، با ۲۱ هزار بشکه در روز (بیش از ۳ درصد) افزایش، نسبت به سال گذشته ۱۱ درصد

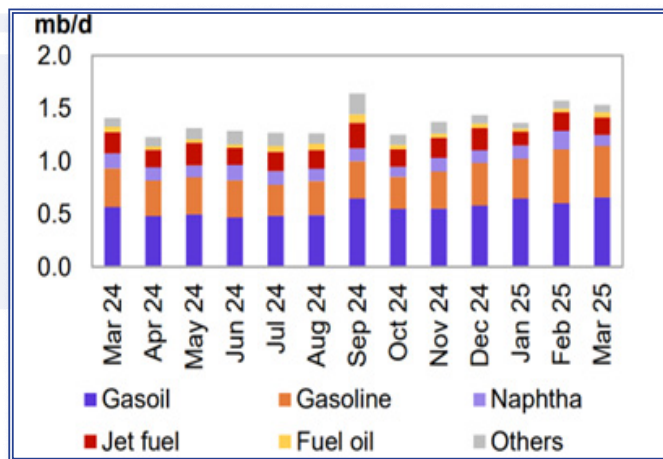
قبل با افزایشی معادل ۲۶ هزار بشکه در روز (حدود ۲٪) به‌طور متوسط به ۱.۲ میلیون بشکه در روز رسید. این رشد عمدتاً ناشی از افزایش واردات LPG بوده و نفتا نیز نقش تقویتی ایفا کرده است. در مقایسه با مارس ۲۰۲۴، واردات فرآورده‌های نفتی ۱۵۴ هزار بشکه در روز (حدود ۱۴٪) افزایش یافته است.

در مقابل، صادرات فرآورده‌های نفتی هند در ماه مارس کمی کاهش یافت و به‌طور متوسط ۱.۵ میلیون بشکه در روز بود که ۳۹ هزار بشکه در روز (نزدیک به ۳٪) کمتر از ماه قبل بود. کاهش در صادرات نفتا و بنزین با افزایش در صادرات گازوئیل و نفت کوره تا حدی جبران شد. با این حال، نسبت به سال قبل، صادرات فرآورده‌ها ۱۲۳ هزار بشکه در روز (تقریباً ۹٪) افزایش یافته است.

در نتیجه، خالص صادرات فرآورده‌های نفتی هند در نمودار ۹: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی هند

نمودار ۱۰: صادرات فرآورده‌های نفتی هند

«جمع بندی»

در آوریل ۲۰۲۵، واردات نفت خام ایالات متحده به طور متوسط ۵.۸ میلیون بشکه در روز بود که طبق برآوردهای اولیه مبتنی بر داده‌های هفتگی، نسبت به مدت مشابه سال قبل ۰.۸ میلیون بشکه در روز کاهش داشته است. صادرات نفت خام ایالات متحده نیز با میانگین ۴.۱ میلیون بشکه در روز، تقریباً در سطح مشابه سال گذشته باقی ماند. واردات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده نسبت به سال قبل ۱۹ درصد کاهش یافت و به میانگین ۱.۷ میلیون بشکه در روز رسید؛ در حالی که صادرات فرآورده‌ها نفتی با افزایش ۴ درصدی به ۶.۷ میلیون بشکه در روز رسید. برآوردهای اولیه برای آوریل نشان دهنده کاهش واردات نفت خام کشورهای عضو OECD اروپا نسبت به ماه قبل است. این افت عمدتاً ناشی از کاهش جریان نفت از روسیه به ترکیه و همچنین از نیجریه و کانادا بود که افزایش واردات نفت ایالات متحده را خنثی کرد. واردات فرآورده‌های نفتی در منطقه نسبت به ماه قبل ثابت ماند و در اکثر فرآورده‌ها افزایش داشت، به جز LPG که کاهش یافت.

بر اساس آخرین داده‌های رسمی، واردات نفت خام ژاپن در مارس با افزایش ۵ درصدی نسبت به ماه قبل، به ۲.۵ میلیون بشکه در روز رسید. واردات فرآورده‌های نفتی ژاپن نیز با رشد ۱۲ درصدی همراه بود که عمدتاً به دلیل افزایش واردات نفتا بود. در مقابل، صادرات فرآورده‌های نفتی با کاهش نزدیک به ۸ درصدی، به دلیل افت در صادرات بنزین و گازوئیل کاهش یافت.

واردات نفت خام چین در مارس به میانگین ۱۲.۱ میلیون بشکه در روز رسید که برای اولین بار از آگوست ۲۰۲۳ از مرز ۱۲ میلیون عبور کرد. این افزایش عمدتاً ناشی از ورود محموله‌های نفتی به تأخیر افتاده به دلیل تحریم‌ها بود. در همین ماه، واردات فرآورده‌های نفتی چین حدود ۷ درصد کاهش یافت که بیشتر ناشی از افت شدید واردات نفت کوره بود، اما صادرات فرآورده‌ها با افزایش چشمگیر ۲۹ درصدی (به‌ویژه به دلیل افزایش صادرات بنزین) همراه شد.

هند نیز در مارس رکورد جدیدی در واردات نفت خام ثبت کرد و با افزایش بیش از ۵ درصدی نسبت به ماه

رشد داشته است. همچنین، صادرات از بندر کوزمینو در شرق روسیه با ۸۰ هزار بشکه در روز (تقریباً ۱۰ درصد) رشد، به ۹۲۳ هزار بشکه در روز رسید. این میزان نسبت به مارس سال گذشته ۶۶ هزار بشکه در روز (حدود ۸ درصد) بیشتر است.

در ماه مارس در سیستم شرکت لوک‌اویل، صادرات از طریق سکوی فراساحلی واران‌دی در دریای بارنتز با ۳۷ هزار بشکه در روز (۵۷ درصد) افزایش، به ۱۰۲ هزار بشکه در روز رسید. با این حال، این میزان نسبت به مارس سال قبل ۲۶ هزار بشکه در روز (۲۱ درصد) کاهش یافته است.

در مسیرهای دیگر، صادرات از بندر آنیوا در شرق روسیه با ۳۹ هزار بشکه در روز (۶۷ درصد) افزایش و از بندر دکاستری با ۳۱ هزار بشکه در روز (۱۶ درصد) کاهش همراه بود. در مجموع، این دو بندر به طور میانگین ۲۵۸ هزار بشکه در روز در ماه مارس صادر کردند.

صادرات نفت خام از کشورهای آسیای مرکزی در مارس به طور میانگین ۲۰۵ هزار بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل ۴۳ هزار بشکه در روز (۱۷ درصد) کاهش و نسبت به سال گذشته ۱۹ هزار بشکه در روز (حدود ۹ درصد) کاهش داشته است.

در ماه مارس، در دریای سیاه، صادرات نفت خام از پایانه CPC با ۱۰ هزار بشکه در روز (کمتر از ۱ درصد) افزایش یافت و نسبت به مارس سال گذشته ۲۰۱ هزار بشکه در روز (۱۴ درصد) بیشتر بود. اما صادرات از طریق خط لوله باکو-تفلیس-جیحان BTC با ۶ هزار بشکه در روز (۱ درصد) کاهش به میانگین ۵۸۲ هزار بشکه در روز رسید و نسبت به سال گذشته ۵ هزار بشکه در روز کمتر بود. در مجموع، صادرات فرآورده‌های نفتی از روسیه و آسیای مرکزی در مارس با ۹۱ هزار بشکه در روز (حدود ۴ درصد) کاهش به میانگین ۲.۴ میلیون بشکه در روز رسید. این کاهش بیشتر مربوط به نفتا و نفت کوره بود و گازوئیل نیز سهم کمتری در این کاهش داشت. در مقایسه با سال گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی ۱۳۴ هزار بشکه در روز (حدود ۵ درصد) کمتر بود و بیشتر فرآورده‌های نفتی به جز بنزین و سوخت جت کاهش داشتند.

قبل، به میانگین ۵.۴ میلیون بشکه در روز رسید. واردات فرآورده‌ها ۲ درصد افزایش یافت که عمدتاً به دلیل افزایش واردات LPG بود. صادرات فرآورده‌های نفتی هند نزدیک به ۳ درصد کاهش یافت، اما در سطح بالایی باقی ماند؛ به طوری که کاهش صادرات نفتا و بنزین با افزایش صادرات گازوئیل و نفت کوره جبران شد.

بررسی و تحلیل ماهانه بازار جهانی گاز طبیعی (در دوره ۱ مه تا ۳۰ مه ۲۰۲۵)

ژانمایی و حیعی
مهدیه ایزد الحسنی حییه
حییه رضا مصطفاکی

قیمت تک محموله گاز طبیعی در بازار شیکاگو نیز از یک روند نوسانی برخوردار بوده و از حدود ۲٫۸۲ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ آوریل ۲۰۲۵، تا ۲٫۹۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۸ مه ۲۰۲۵ افزایش یافت. بر اساس برآوردهای اداره اطلاعات انرژی آمریکا میزان ذخایر زیر زمینی عملیاتی گاز طبیعی آمریکا طی دوره منتهی به ۲۳ مه ۲۰۲۵ در حدود ۷۰٫۱ میلیارد متر مکعب بود که نسبت به هفته پایانی ماه آوریل ۱۲٫۳ میلیارد متر مکعب افزایش یافته است. این ذخایر به میزان ۹۰٪ میلیارد متر مکعب (۱۱٫۳ درصد) کمتر از زمان مشابه سال

در طی دوره منتهی به ۳۰ مه ۲۰۲۵ قیمت های تک محموله گاز طبیعی در بازار آمریکا (هنری هاب) از یک روند نوسانی برخوردار بوده و از حدود ۳٫۱۲ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ آوریل ۲۰۲۵، تا ۳٫۱۴ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۸ مه ۲۰۲۵ افزایش یافت. از سوی دیگر، قیمت تک محموله گاز طبیعی در بازار نیویورک طی دوره مذکور از یک روند نزولی همراه با نوسان برخوردار بوده و از حدود ۲٫۴۹ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ آوریل ۲۰۲۵ تا ۱٫۹۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۸ مه ۲۰۲۵ کاهش یافت.

جدول ۱: روند تغییرات قیمت های تک محموله گاز طبیعی بازار آمریکا طی دوره ۳۰ آوریل الی ۲۸ مه ۲۰۲۵ - (دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو)

۳۰ آوریل	۷ مه	۱۴ مه	۲۱ مه	۲۸ مه	
۳٫۱۲	۳٫۱۷	۳٫۳۰	۳٫۱۹	۳٫۱۴	هنری هاب
۲٫۴۹	۲٫۸۴	۲٫۸۰	۲٫۵۲	۱٫۹۵	نیویورک
۲٫۸۲	۳٫۰۲	۲٫۹۱	۲٫۹۰	۲٫۹۱	شیکاگو

جدول ۲: روند تغییرات سطح ذخایر زیر زمینی عملیاتی گاز طبیعی آمریکا طی دوره منتهی به ۲۳ مه ۲۰۲۵

مقایسه روند تاریخی		میزان ذخایر بر حسب میلیارد فوت مکعب								منطقه
متوسط ۵ سال گذشته (۲۰۲۰-۲۰۲۴)		۲۳ مه ۲۰۲۴		۲۵ آوریل ۲۰۲۵						
تغییر (درصد)	ذخایر (میلیارد فوت مکعب)	تغییر (درصد)	ذخایر (میلیارد فوت مکعب)	میزان تغییر ذخایر ۲۳ مه نسبت به ۲۵ آوریل ۲۰۲۵	۲۳ مه ۲۰۲۵	۱۶ مه ۲۰۲۵	۹ مه ۲۰۲۵	۲ مه ۲۰۲۵	۲۵ آوریل ۲۰۲۵	
۱.۵	۱۲.۹	- ۱۳.۵	۱۵.۱	۳.۷	۱۳.۱	۱۲.۲	۱۱.۲	۱۰.۳	۹.۴	شرق
- ۱.۵	۱۵.۶	- ۱۷.۷	۱۸.۶	۳.۳	۱۵.۳	۱۴.۵	۱۳.۶	۱۲.۹	۱۲.۰	غرب
۶.۸	۳۹.۱	- ۸.۱	۴۵.۴	۵.۳	۴۱.۷	۴۰.۶	۳۹.۱	۳۷.۶	۳۶.۴	مناطق تولید
۳.۹	۶۷.۵	- ۱۱.۳	۷۹.۱	۱۲.۳	۷۰.۱	۶۷.۳	۶۳.۹	۶۰.۸	۵۷.۸	مجموع

افزایش یافته و در سطح ۱۵/۳ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است که معادل ۰/۲ میلیارد متر مکعب کمتر از متوسط ۵ سال گذشته این منطقه می باشد. میزان متوسط ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی غرب آمریکا در زمان مشابه طی ۵ سال گذشته در حدود ۱۵/۶ میلیارد فوت مکعب بوده است.

قیمت آتی های گاز طبیعی در بازار بورس آمریکا (آتی های ماه اول) طی دوره ۱ مه الی ۳۰ مه ۲۰۲۵ از یک روند نزولی همراه با نوسان برخوردار بود و از حدود ۳/۴۸ دلار در هر میلیون بی تی یو در تاریخ ۱ مه ۲۰۲۵ تا حدود ۳/۴۵ دلار در هر میلیون بی تی یو در تاریخ ۳۰ مه کاهش یافت. کمترین مقدار آن در ۱۹ مه (۳/۱۱ دلار در هر میلیون بی تی یو) و بیشترین مقدار آن در ۹ مه (۳/۸۰ دلار در هر میلیون بی تی یو) بود.

در جدول زیر قیمت آتی های گاز طبیعی در بازار بورس آمریکا (هنری هاب)، برای تحویل در ماه ژوئن، ژوئیه و اوت ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

قبل در تاریخ ۲۳ مه ۲۰۲۴ بوده و به میزان ۲/۶ میلیارد متر مکعب (۳/۹ درصد) بیشتر از متوسط ۵ سال گذشته (۲۰۲۰-۲۰۲۴) می باشد، میزان متوسط ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی آمریکا در زمان مشابه طی ۵ سال گذشته حدود ۶۷/۵ میلیارد متر مکعب بوده است.

در منطقه شرق، میزان ذخایر طی هفته منتهی به ۲۳ مه ۲۰۲۵ نسبت به هفته منتهی به ۲۵ آوریل ۲۰۲۴ به میزان ۳/۷ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و در سطح ۱۳/۱ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است و به میزان ۲/۰ میلیارد متر مکعب (۱۳/۵ درصد) کمتر از متوسط ۵ سال گذشته این منطقه می باشد. میزان متوسط ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی در شرق آمریکا در زمان مشابه طی ۵ سال گذشته در حدود ۱۵/۱ میلیارد متر مکعب بوده است.

ذخایر در مناطق تولیدی (آلاباما، آرکانزاس، کانزاس، لوئیزیانا و...) به میزان ۲/۷ میلیارد متر مکعب بیشتر از متوسط ۵ سال گذشته بوده و نسبت به هفته پایانی ماه آوریل ۲۰۲۵ معادل ۵/۳ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و در سطح ۴۱/۷ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است.

سطح ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی منطقه غرب آمریکا طی هفته منتهی به ۲۳ مه ۲۰۲۵ نسبت به هفته پایانی ماه آوریل ۲۰۲۵ به میزان ۳/۳ میلیارد متر مکعب

جدول ۳: قیمت آتی های گاز طبیعی در بورس نیویورک (هنری هاب) - قیمت بسته شده

هفته دوم						هفته اول					
ماه	۵ مه	۶ مه	۷ مه	۸ مه	۹ مه	ماه	۱۲ مه	۱۳ مه	۱۴ مه	۱۵ مه	۱۶ مه
ژوئن ۲۰۲۵	۳.۵۵	۳.۴۶	۳.۶۲	۳.۵۹	۳.۸۰	ژوئن ۲۰۲۵	۳.۳۴	۳.۳۹	۳.۳۳	۳.۴۸	۳.۶۳
ژوئیه ۲۰۲۵	۳.۸۷	۳.۸۲	۳.۹۵	۳.۹۳	۴.۱۰	ژوئیه ۲۰۲۵	۳.۶۰	۳.۶۷	۳.۶۴	۳.۸۰	۳.۹۵
هفته چهارم						هفته سوم					
ماه	۱۹ مه	۲۰ مه	۲۱ مه	۲۲ مه	۲۳ مه	ماه	۱۲ مه	۱۳ مه	۱۴ مه	۱۵ مه	۱۶ مه
ژوئن ۲۰۲۵	۳.۱۱	۳.۴۳	۳.۳۷	۳.۲۵	۳.۳۳	ژوئن ۲۰۲۵	۳.۶۵	۳.۶۵	۳.۴۹	۳.۳۶	۳.۳۳
ژوئیه ۲۰۲۵	۳.۴۵	۳.۷۷	۳.۷۴	۳.۶۴	۳.۷۳	ژوئیه ۲۰۲۵	۳.۹۸	۳.۹۸	۳.۸۳	۳.۷۲	۳.۶۹
هفته پنجم						هفته پنجم					
ماه	۲۶ مه	۲۷ مه	۲۸ مه	۲۹ مه	۳۰ مه	ماه	۲۶ مه	۲۷ مه	۲۸ مه	۲۹ مه	۳۰ مه
ژوئن ۲۰۲۵	تعطیل	۳.۴۰	۳.۲۰	-	-	ژوئن ۲۰۲۵	تعطیل	۳.۷۴	۳.۵۶	۳.۴۵	-
ژوئیه ۲۰۲۵	تعطیل	۳.۷۴	۳.۵۶	۳.۵۲	۳.۴۵	ژوئیه ۲۰۲۵	تعطیل	۳.۸۱	۳.۶۳	۳.۶۰	۳.۵۲
اوت ۲۰۲۵	تعطیل	۳.۸۱	۳.۶۳	۳.۶۰	۳.۵۲	اوت ۲۰۲۵	تعطیل	۳.۸۱	۳.۶۳	۳.۶۰	۳.۵۲

۱۳. افزایش خالص واردات گاز طبیعی از کانادا- طی دوره منتهی به ۲۸ مه،

۱۴. حذف قیمت کربن فدرال باعث کاهش هزینه‌های اضافی مرتبط با انتشار کربن شد و در نتیجه قیمت گاز طبیعی را در بسیاری از مناطق ایالات متحده به طور قابل توجهی پایین آورد،

۱۵. اختلال احتمالی در Freeport LNG (به دلیل مشکل در کمپرسور واحد ۱ و کاهش گاز خوراک در خطوط لوله)،

۱۶. آغاز عملیات تعمیرات سالانه در تأسیسات مایع‌سازی گاز طبیعی در Sabine Pass تگزاس،

از سوی دیگر، عوامل ذیل از کاهش بیشتر قیمت گاز طی ماه گذشته جلوگیری کرد:

۱. افزایش PMI بخش صنعت و خدمات آمریکا در ماه مه،

۲. شاخص PMI بخش غیر تولیدی آمریکا در ماه مه،

۳. افزایش شاخص اطمینان مصرف کننده در آمریکا در ماه مه،

۴. رشد تولید ناخالص داخلی کانادا در ماه مه،

۵. افزایش رشد تولیدات صنعتی در آمریکا،

۶. افزایش مصرف گاز طبیعی در تولید برق طی دوره منتهی به ۲۸ مه،

۷. افزایش صادرات به مکزیک طی دوره منتهی به ۲۸ مه،

۸. تصمیم ترامپ برای تمدید مذاکرات با اروپا

۹. اختلالات جزئی در نیروگاه‌های هسته‌ای Diablo Canyon در کالیفرنیا و Palo Verde در آریزونا،

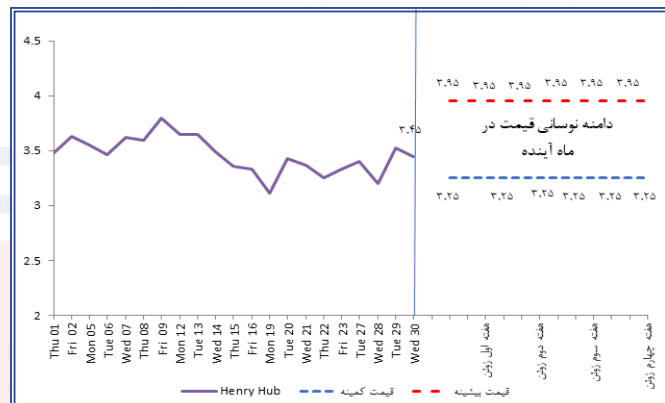
۱۰. بازگشت بازار (rebound) پس از افت شدید قیمت‌ها

۱۱. وضعیت جوی ناپایدار و خطر وقوع طوفان‌های شدید در بخش‌هایی از آمریکا وجود دارد که می‌تواند به اختلال در تولید یا عرضه انرژی منجر شود.

۱۲. تصمیم دادگاه تجاری فدرال مبنی بر غیر قانونی بودن تعرفه‌های ترامپ

۱۳. پیش‌بینی آب و هوای گرم تابستانی برای برای دوره ۲۸ مه تا ۱ ژوئن.

نمودار ۱: روند تغییرات قیمت آتی‌های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار آمریکا

Source: <https://www.cmegroup.com/>

عمده عوامل تضعیف کننده قیمت گاز طی ماه گذشته در بازار آمریکا عبارتند از:

۱. نگرانی‌ها در مورد جنگ تجاری به رهبری ایالات متحده و تأثیر آن بر تقاضای انرژی،

۲. کاهش موازنه تجاری آمریکا و چین،

۳. کاهش رشد تولید ناخالص داخلی آمریکا در فصل اول،

۴. عدم تغییر نرخ بهره توسط فدرال رزرو،

۵. کاهش رشد خرده فروشی در آمریکا،

۶. کاهش فروش خانه‌های موجود در آمریکا در ماه مه،

۷. کاهش رشد سفارشات خرید کالاهای بادوام در آمریکا در ماه مه،

۸. افزایش ذخیره سازی گاز طبیعی ایالات متحده- طی دوره منتهی به ۲۳ مه که به طور قابل توجهی بالاتر از میانگین پنج ساله است،

۹. افزایش تولید گاز طبیعی خشک طی دوره منتهی به ۲۸ مه،

۱۰. کاهش مصرف گاز طبیعی در بخش‌های خانگی و تجاری طی دوره منتهی به ۲۸ مه،

۱۱. کاهش مصرف گاز طبیعی در بخش صنعتی طی دوره منتهی به ۲۸ مه،

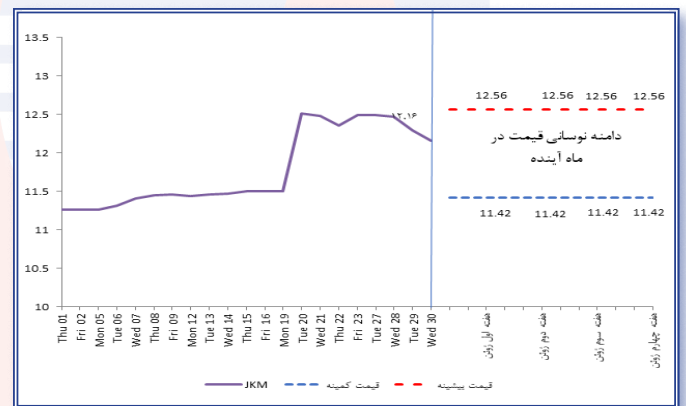
۱۲. کاهش عرضه گاز خوراک به تأسیسات صادرات ال‌ان‌جی ایالات متحده طی دوره منتهی به ۲۸ مه،

عمده عوامل تقویت کننده قیمت گاز طی ماه گذشته در بازار آسیا عبارتند از:

۱. کاهش نرخ بهره توسط چین در ماه مه،
۲. کاهش نرخ بیکاری چین در ماه مه،
۳. افزایش شاخص اعتماد کسب و کار چین در ماه مه.
۴. بهبود تقاضا برای ال‌ان‌جی، به دنبال کاهش تعرفه‌ها توسط ایالات متحده و چین،
۵. آغاز عملیات تعمیرات سالانه در تأسیسات مایع‌سازی گاز طبیعی در Sabine Pass تگزاس.
۶. اختلال احتمالی در Freeport LNG (به دلیل مشکل در کمپرسور واحد ۱).
۷. اختلال در صادرات از بزرگ‌ترین تأمین‌کننده منطقه‌ای، یعنی استرالیا و مالزی،
۸. پیش‌بینی هوای گرم برای بخش‌هایی از شمال شرقی آسیا در اوایل تابستان.
۹. افزایش تقاضا در برخی کشورهای آسیایی برای پر کردن مجدد ذخایر خود،
۱۰. افزایش علاقه به خرید ال‌ان‌جی در برخی واردکنندگان آسیایی نظیر بنگلادش و تایوان،
۱۱. اعلام رویترز مبنی بر مذاکره مصر با شرکت‌های

قیمت آتی‌های ال‌ان‌جی در بازار ژاپن/ کره طی ماه گذشته از یک روند افزایشی همراه با نوسان برخوردار بوده و از حدود ۱۱/۲۶ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۱ مه ۲۰۲۵ تا ۱۲/۱۶ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ مه ۲۰۲۵ افزایش یافت. کمترین مقدار آن در ۱ مه (۱۱/۲۶ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) و بیشترین مقدار آن در ۲۰ مه (۱۲/۵۲ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) بود. در جدول زیر قیمت آتی‌های ال‌ان‌جی در ژاپن-کره، برای تحویل در ماه ژوئن، ژوئیه و اوت ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

نمودار ۲: روند تغییرات قیمت آتی‌های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار آسیا

Source: <https://www.cmegroup.com/>

جدول ۴: قیمت آتی‌های ال‌ان‌جی در ژاپن/کره - قیمت بسته شده

هفته دوم						هفته اول					
ماه ۹	ماه ۸	ماه ۷	ماه ۶	ماه ۵	ماه	ماه ۲	ماه ۱	۳۰ آوریل	۲۹ آوریل	۲۸ آوریل	ماه
۱۱.۴۷	۱۱.۴۵	۱۱.۴۱	۱۱.۳۲	۱۱.۲۶	ژوئن ۲۰۲۵	۱۱.۲۶	۱۱.۲۶	۱۱.۲۲	۱۱.۲۲	۱۱.۲۸	ژوئن ۲۵
۱۱.۷۳	۱۱.۹۵	۱۱.۶۶	۱۱.۶۵	۱۰.۹۷	ژوئیه ۲۰۲۵	۱۰.۹۷	۱۰.۷۸	۱۰.۸۵	۱۰.۸۲	۱۰.۹۱	ژوئیه ۲۵
هفته چهارم						هفته سوم					
ماه ۲۳	ماه ۲۲	ماه ۲۱	ماه ۲۰	ماه ۱۹	ماه	ماه ۱۶	ماه ۱۵	ماه ۱۴	ماه ۱۳	ماه ۱۲	ماه
۱۲.۴۹	۱۲.۳۵	۱۲.۴۸	۱۲.۵۲	۱۱.۹۷	ژوئیه ۲۰۲۵	۱۱.۵۰	۱۱.۵۰	۱۱.۴۸	۱۱.۴۶	۱۱.۴۴	ژوئن ۲۰۲۵
۱۲.۵۹	۱۲.۳۷	۱۲.۵۸	۱۲.۶۰	۱۱.۹۹	اوت ۲۰۲۵	۱۱.۹۰	۱۱.۸۸	۱۱.۸۹	۱۲.۰۲	۱۱.۷۳	ژوئیه ۲۰۲۵
هفته پنجم						هفته ششم					
ماه ۳۰	ماه ۲۹	ماه ۲۸	ماه ۲۷	ماه ۲۶	ماه	ماه ۳۰	ماه ۲۹	ماه ۲۸	ماه ۲۷	ماه ۲۶	ماه
						۱۲.۱۶	۱۲.۳۰	۱۲.۴۷	۱۲.۵۰	تعطیل	ژوئیه ۲۰۲۵
						۱۱.۷۲	۱۲.۰۹	۱۲.۵۰	۱۲.۵۸	تعطیل	اوت ۲۰۲۵

میزان ذخایر گاز طبیعی اتحادیه اروپا طی دوره منتهی به ۳۰ مه ۲۰۲۵ روند صعودی داشته و در حدود ۵۵/۵ میلیارد متر مکعب (۴۷/۸ درصد) بود که نسبت به ۲۵ آوریل ۲۰۲۵ حدود ۱۱/۳ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و میزان ذخایر گاز طبیعی اتحادیه اروپا در تاریخ ۲۵ آوریل حدود ۴۴/۲ میلیارد متر مکعب بود.

در آلمان، میزان ذخایر طی دوره منتهی به ۳۰ مه ۲۰۲۵ نسبت به ۲۵ آوریل به میزان ۲/۰ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و در سطح ۱۰/۰ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است میزان ذخایر آلمان در ۲۵ آوریل در حدود ۸/۰ میلیارد متر مکعب بوده است.

در ۲۵ آوریل حجم ذخایر ایتالیا ۹/۶ میلیارد متر مکعب بوده است و این مقدار در ۳۰ مه به ۱۲/۳ میلیارد متر مکعب افزایش یافته است. این نشان‌دهنده افزایش ۲۸ درصدی ذخایر گاز در طول این دوره است.

ققیمت آتی‌های گاز طبیعی در بازار اروپا (NBP) طی یک ماه گذشته از یک روند صعودی همراه با نوسان برخوردار بوده و از حدود ۱۰/۱۳ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۱ مه ۲۰۲۵ تا ۱۱/۷۳ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ مه ۲۰۲۵ افزایش یافت. کمترین مقدار آن در ۵ مه (۱۰/۰۷ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) و بیشترین مقدار آن در ۲۲ مه (۱۲/۱۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) بود.

قیمت گاز طبیعی در بازار اروپا (TTF) طی دوره ۱ تا ۳۰ مه ۲۰۲۵، از حدود ۱۱/۶۶ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در

انرژی و شرکت‌های تجاری برای خرید ۴۰ تا ۶۰ محموله ال‌ان‌جی در بحبوحه تشدید بحران انرژی پیش از اوج تقاضای تابستان

از سوی دیگر، عوامل ذیل از افزایش بیشتر قیمت گاز طی ماه گذشته جلوگیری کرد:

۱. کاهش PMI بخش خدمات ژاپن در ماه مه،
۲. کاهش رشد تولیدات صنعتی در چین در ماه مه،
۳. کاهش وام‌های جدید در چین در ماه مه،
۴. کاهش رشد GDP ژاپن در ماه مه،
۵. تضعیف PMI بخش خدمات چین در ماه مه،
۶. کاهش موازنه تجاری آمریکا و چین،
۷. ادامه تنش‌های تجاری کنونی و اثرگذاری بر اقتصاد جهانی،
۸. تقاضای ضعیف از سوی برخی کشورهای آسیایی نظیر چین، هند و تایلند،
۹. وزارت اقتصاد، تجارت و صنعت ژاپن (METI) نیز در تاریخ ۲۱ مه اعلام کرد که موجودی LNG ژاپن برای تولید برق تا تاریخ ۱۸ مه به ۱.۹۸ میلیون تن رسیده است، که نسبت به هفته پیش ۰.۰۴ میلیون تن افزایش داشته است،
۱۰. رشد تولید انرژی‌های تجدیدپذیر در چین

جدول ۵: روند تغییرات سطح ذخیره‌سازی گاز طبیعی اتحادیه اروپا و کشورهای منتخب طی هفته منتهی به ۳۰ مه ۲۰۲۵

۳۰ مه		۲۳ مه		۱۶ مه		۹ مه		۲ مه		۲۵ آوریل		
درصد ذخیره‌سازی	حجم ذخیره‌سازی	درصد ذخیره‌سازی	حجم ذخیره‌سازی	درصد ذخیره‌سازی	حجم ذخیره‌سازی	درصد ذخیره‌سازی	حجم ذخیره‌سازی	درصد ذخیره‌سازی	حجم ذخیره‌سازی	درصد ذخیره‌سازی	حجم ذخیره‌سازی	
۴۷.۸	۵۵.۵	۴۵.۷	۵۳.۰	۴۴.۱	۵۱.۲	۴۲.۲	۴۸.۸	۴۰.۳	۴۶.۷	۳۸.۱	۴۴.۲	اتحادیه اروپا
۳۹.۶	۱۰.۰	۳۷.۹	۹.۶	۳۶.۸	۹.۳	۳۵.۲	۸.۹	۳۳.۸	۸.۵	۳۱.۶	۸.۰	آلمان
۵۹.۴	۱۲.۳	۵۶.۵	۱۱.۷	۵۳.۶	۱۱.۱	۵۱.۰	۱۰.۶	۴۸.۹	۱۰.۱	۴۶.۴	۹.۶	ایتالیا

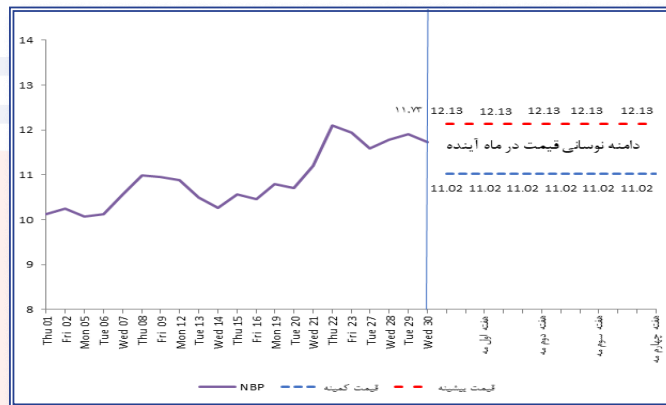
تاریخ ۱ مه ۲۰۲۵ به ۱۱٫۶۴ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ مه ۲۰۲۵ رسید. کمترین مقدار آن در ۵ مه نمودار ۳: روند تغییرات قیمت آتی‌های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار اروپا (NBP)

در ۲۰ و ۲۷ مه (۱۱٫۶۷) بود. در جدول زیر قیمت آتی‌های گاز طبیعی در TTF هلند، برای تحویل در ماه مه، ژوئن و ژوئیه ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

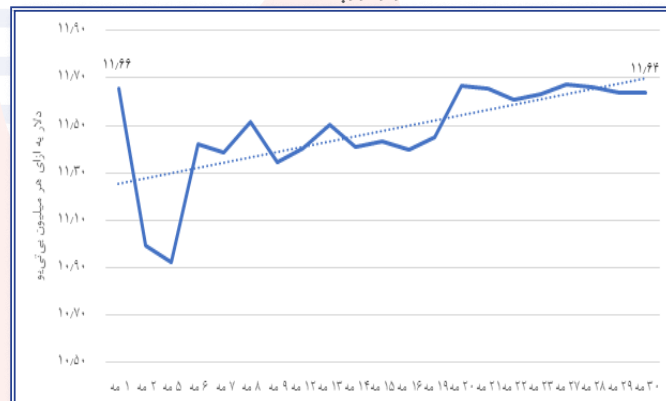
عده عوامل تقویت کننده قیمت گاز طی ماه گذشته در بازار اروپا عبارتند از:

۱. کاهش برنامه‌ریزی نشده تولید میدان گازی گول‌پیکر ترول در نروژ، بزرگترین تأمین‌کننده گاز اروپا پیش از فصل تعمیرات گسترده برنامه‌ریزی شده در چندین میدان گازی نروژ (بنابراین، کشورهای اروپایی باید برای رساندن گاز طبیعی به این قاره به محموله‌های LNG بیشتری متکی باشند)؛

۲. گمانه‌زنی‌ها مبنی بر اینکه اقدام دادگاه ایالات متحده برای جلوگیری از تعرفه‌های رئیس جمهور دونالد ترامپ می‌تواند تقاضا برای انرژی را افزایش دهد (اکثریت قریب به اتفاق تعرفه‌ها روز چهارشنبه غیرقانونی اعلام شدند و وزارت دادگستری ایالات متحده را وادار به تجدیدنظرخواهی کرد. برای اروپا، که واردکننده خالص انرژی است، تصمیم دادگاه می‌تواند به این معنی باشد که باید با سایر خریداران برای سوخت رقابت سخت‌تری

نمودار ۴: روند تغییرات قیمت آتی‌های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار اروپا (TTF)

جدول ۶: قیمت آتی‌های گاز طبیعی در TTF - قیمت بسته شده

هفته دوم						هفته اول					
ماه	۵ مه	۶ مه	۷ مه	۸ مه	۹ مه	ماه	۲۸ آوریل	۲۹ آوریل	۳۰ آوریل	۱ مه	۲ مه
ژوئن ۲۵	۱۰.۹۳	۱۱.۴۲	۱۱.۳۹	۱۱.۵۱	۱۱.۳۵	۱۱.۶۷	۱۱.۶۶	۱۱.۶۶	۱۱.۶۶	۱۱.۶۶	-
ژوئیه ۲۵	۱۰.۹۹	۱۱.۶۱	۱۱.۵۷	۱۱.۷۵	۱۱.۵۰	۱۰.۸۷	۱۰.۶۹	۱۰.۷۷	۱۰.۶۴	۱۰.۶۴	۱۰.۹۹
هفته چهارم						هفته سوم					
ماه	۱۹ مه	۲۰ مه	۲۱ مه	۲۲ مه	۲۳ مه	ماه	۱۲ مه	۱۳ مه	۱۴ مه	۱۵ مه	۱۶ مه
ژوئن ۲۵	۱۱.۴۵	۱۱.۶۷	۱۱.۶۵	۱۱.۶۱	۱۱.۶۳	۱۱.۴۰	۱۱.۴۰	۱۱.۵۰	۱۱.۴۱	۱۱.۴۳	۱۱.۴۰
ژوئیه ۲۵	۱۱.۶۷	۱۲.۲۵	۱۲.۲۳	۱۲.۰۷	۱۲.۱۹	۱۱.۵۵	۱۱.۶۰	۱۱.۷۶	۱۱.۵۹	۱۱.۶۵	۱۱.۵۵
هفته پنجم						هفته ششم					
ماه	۲۶ مه	۲۷ مه	۲۸ مه	۲۹ مه	۳۰ مه	ماه	۲۶ مه	۲۷ مه	۲۸ مه	۲۹ مه	۳۰ مه
ژوئن ۲۵	تعطیل	۱۱.۶۷	۱۱.۶۶	۱۱.۶۴	۱۱.۶۴	تعطیل	تعطیل	۱۱.۶۷	۱۱.۶۶	۱۱.۶۴	۱۱.۶۴
ژوئیه ۲۵	تعطیل	۱۲.۳۵	۱۲.۲۲	۱۱.۸۰	۱۱.۳۹	تعطیل	تعطیل	۱۲.۳۵	۱۲.۲۲	۱۱.۸۰	۱۱.۳۹

۵۲ میلیارد متر مکعب گاز از روسیه دریافت کرد که ۳۲ میلیارد متر مکعب آن از طریق خطوط لوله و ۲۰ میلیارد متر مکعب از طریق LNG تحویل داده شد؛

۸. سطوح ذخیره سازی اتحادیه اروپا کاهش قابل توجهی نسبت به میزان سال گذشته و میانگین ۵ سال گذشته و اهداف ذخیره سازی تا نوامبر دارد؛

۹. هشدار گلدمن ساکس مبنی بر به مخاطره افتادن ذخیره سازی گاز اروپا در صورت کاهش قیمت های گاز در این بازار از سطوح کنونی حدود ۱۱ الی ۱۲ دلار در هر میلیون بی تی یو (گلدمن ساکس معتقد است در صورت کاهش قیمتها از سطوح کنونی رقابت برای واردات LNG در سایر بازارها افزایش یافته و میزان عرضه LNG به بازار اروپا کاهش خواهد یافت. اروپا تاکنون به دلیل تقاضای ضعیفتر آسیا، محموله های LNG بیشتری را جذب کرده است. چین، بزرگترین خریدار سال گذشته، به دلیل ذخیره بالای LNG، واردات قوی تر از طریق خط لوله و افزایش قیمت های تک محموله که حمل و نقل را غیراقتصادی کرده است، خرید خود را به شدت کاهش داده است. با این حال، اگر LNG در منطقه ارزان تر از سوخت های جایگزین شود، این روند می تواند معکوس شود؛

۱۰. تحریم های جدید اتحادیه اروپا علیه روسیه شامل تحریم هایی علیه پروژه های نورد استریم ۱ و ۲، افزایش لیست کشتی های ناوگان سایه ای روسیه، کاهش سقف قیمت نفت روسیه و تحریم های بیشتر علیه بخش مالی این کشور،

۱۱. اختلال احتمالی در Freeport LNG (به دلیل مشکل در کمپرسور واحد ۱).

۱۲. آغاز عملیات تعمیرات سالانه در تأسیسات مایع سازی گاز طبیعی در Sabine Pass تگزاس.

۱۳. اعلام رویترز مبنی بر مذاکره مصر با شرکت های انرژی و شرکت های تجاری برای خرید ۴۰ تا ۶۰ محموله LNG در بحبوحه تشدید بحران انرژی پیش از اوج تقاضای تابستان؛

۱۴. گرم تر شدن هوا در جنوب و شرق اروپا،

داشته باشد. این نشریه خاطرنشان می کند که این امر می تواند تلاش ها برای پر کردن ذخایر گاز قبل از زمستان را پیچیده کند؛

۳. تعویق تعرفه های جدید ترامپ بر اتحادیه اروپا (ترامپ پس از تماس تلفنی آخر هفته با رئیس کمیسیون اروپا، اورسولا فون در لاین، اعلام کرد که تعرفه های جدید بر اتحادیه اروپا تا ۹ ژوئیه ۲۰۲۵ به تعویق خواهد افتاد. ترامپ تهدید کرده بود که ظرف چند روز نرخ تعرفه ۵۰ درصدی بر کالاهای اتحادیه اروپا اعمال خواهد کرد)؛

۴. تصمیم ترامپ برای تمدید مذاکرات با اروپا.

۵. گفتگوی بیش از ۲ ساعته ترامپ و پوتین بر سر حل بحران میان روسیه و اوکراین و عدم حصول نتیجه مناسب و عدم موافقت روسیه با آتش بس فوری و در نتیجه افزایش مخاطرات ژئوپلیتیک؛

۶. چشم انداز تشدید رقابت در بازار جهانی LNG با افزایش تقاضای آسیا (با فرا رسیدن تابستان در نیمکره شمالی، اروپا ممکن است با افزایش شدید مصرف در آسیا روبرو شود، جایی که افزایش تقاضا برای تهویه مطبوع ممکن است رقابت برای LNG را افزایش دهد. در حال حاضر، چین عمدتاً نیازهای خود را با افزایش تولید داخلی و واردات خط لوله برآورده می کند)؛

۷. تهیه سند کمیسیون اروپا برای قطع واردات گاز روسیه به بازار اروپا تا سال ۲۰۲۷ (این سند ممنوعیت کامل واردات گاز خط لوله و مایع روسیه را تحت قراردادهای بلندمدت «حداکثر تا پایان سال ۲۰۲۷» پیش بینی می کند. همچنین خواستار ممنوعیت خرید فوری گاز تا پایان سال ۲۰۲۵ است. همچنین به توقف تدریجی واردات نفت و انرژی هسته ای روسیه اشاره می کند تا کشورهای اتحادیه اروپا بتوانند همزمان «ثبات عرضه و قیمت انرژی را تضمین کنند». در پاسخ به تجاوز روسیه، در سال ۲۰۲۲ کمیسیون اروپا طرح REPowerEU را برای از بین بردن وابستگی به خرید انرژی از مسکو معرفی کرد. از آن زمان، توسعه تولید سبز، افزایش بهره وری انرژی و تنوع بخشی به منابع تأمین به کاهش بیش از ۶۰ میلیارد متر مکعب واردات سالانه گاز روسیه کمک کرده است. با این حال، در سال ۲۰۲۴ اتحادیه اروپا

منابع و مأخذ:

- 1- <https://www.eia.gov/naturalgas/weekly/#tabs-storage-3>
- 2- <https://www.cmegroup.com/markets/energy/natural-gas/lng-japan-korea-marker-platts-swap.settlements.html#tradeDate=08%2F30%2F2024>
- 3- <https://www.cmegroup.com/markets/energy/natural-gas/uk-nbp-natural-gas-usd-mmbtu-icis-heren-front-month.settlements.html#tradeDate=01%2F31%2F2025>
- 4- <https://www.hellenicshippingnews.com/asian-spot-lng-prices-at-two-month-high-tracking-eu-gas-rally/>
- 5- https://in.tradingview.com/news/reuters.com,2025:newsml_L5N3PC1E0:0-asia-spot-lng-prices-at-three-week-low-amid-tepid-demand/

۱۵. رشد تولید ناخالص داخلی آلمان در ماه مه،

۱۶. افزایش PMI بخش صنعت آلمان در ماه مه،

۱۷. کاهش نرخ بهره توسط نیوزلند در ماه مه،

۱۸. رشد تولید ناخالص داخلی فرانسه در ماه مه،

از سوی دیگر، عوامل ذیل از افزایش بیشتر قیمت گاز طی ماه گذشته جلوگیری کرد:

۱. جنگ تجاری بر چشم‌انداز رشد اقتصادی جهانی و مصرف انرژی تأثیر گذاشته است؛

۲. کاهش PMI بخش صنعت و خدمات یورو در ماه مه،

۳. افزایش نرخ بیکاری در بریتانیا در ماه مه،

۴. کاهش رشد GDP بریتانیا در ماه مه،

۵. مصرف صنعتی در بازارهای اصلی اتحادیه اروپا همچنان ضعیف بوده و کاهش ۶ درصدی نسبت به سال گذشته را نشان می‌دهد.

۶. کاهش خرید تک محموله LNG طی چند هفته گذشته در بازار آسیا به دلیل جنگ تجاری به رهبری ایالات متحده و تأثیر آن بر تقاضای انرژی در منطقه آسیا؛

۷. نهاد ناظر انرژی بریتانیا (Ofgem) اعلام کرد که سقف قیمت انرژی برای مشترکان خانگی را از ماه ژوئیه ۷ درصد کاهش خواهد داد؛ اقدامی که با هدف بازتاب کاهش قیمت عمده‌فروشی انرژی انجام می‌شود.

۸. توصیه ترامپ برای تعرفه ۵۰ درصد بر اتحادیه اروپا،

۹. افزایش تولید برق بادی در ۲۳ کشور اتحادیه اروپا،

IIES

۱۵

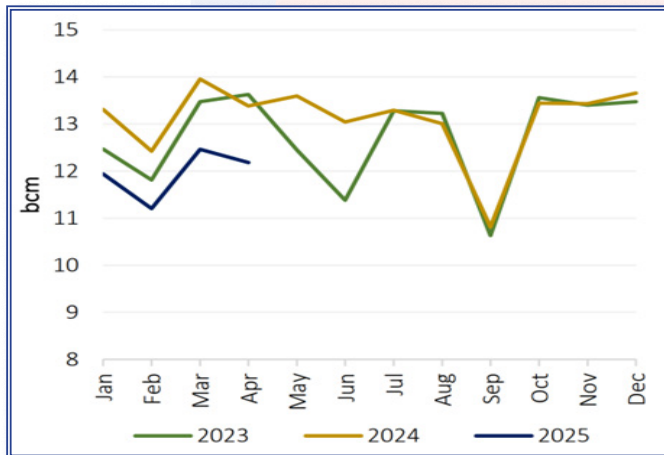
بررسی تحولات تجارت گاز

۱۵

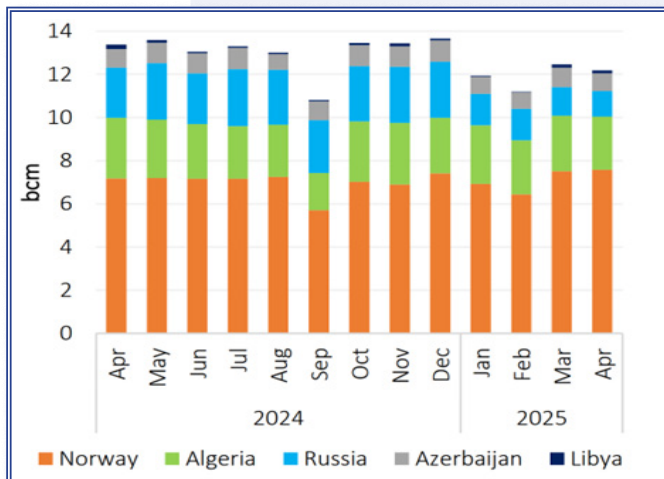
کیمیا سادات ناصر آبادی مطابق

مقایسه با سال گذشته رشد داشته است. نمودار ۳ واردات گاز طبیعی اتحادیه اروپا از طریق خط لوله از مسیرهای اصلی عرضه در بازه ژانویه تا آوریل ۲۰۲۵ را نشان می‌دهد. در این بازه زمانی، آلمان با واردات گاز از نروژ و ایتالیا با واردات گاز از شمال آفریقا همچنان دو نقطه ورود اصلی گاز به اتحادیه اروپا باقی ماندند. واردات گاز این دو کشور در ۴ ماه نخست ۲۰۲۵، با مدت مشابه سال گذشته برابر بود. همچنین، فرانسه

نمودار ۱: واردات ماهانه از طریق خط لوله به اتحادیه اروپا

نمودار ۲: واردات ماهانه از طریق خط لوله اتحادیه اروپا توسط تامین کنندگان

مقدمه

در این گزارش تحولات تجارت گاز با استفاده از آخرین گزارش ماهانه منتشر شده در ماه مه سال ۲۰۲۵ توسط مجمع کشورهای صادرکننده گاز در دو بخش تجارت از طریق خط لوله و تجارت ال‌ان‌جی بررسی شده است.

« تجارت گاز از طریق خط لوله PNG

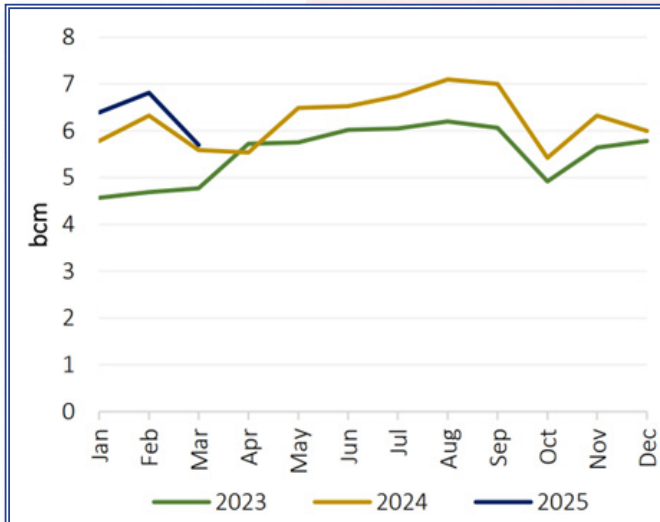
در سطح جهانی، واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) در پایان چهار ماه نخست سال ۲۰۲۵، حدود ۲۰۷ میلیارد مترمکعب برآورد شده که نشان‌دهنده رشد ۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته است. این رشد عمدتاً ناشی از افزایش تجارت در آمریکای شمالی و رشد واردات گاز از طریق خط لوله در منطقه آسیا بوده است، هرچند در این مدت در اروپا واردات PNG کاهش داشته است.

« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه اروپا

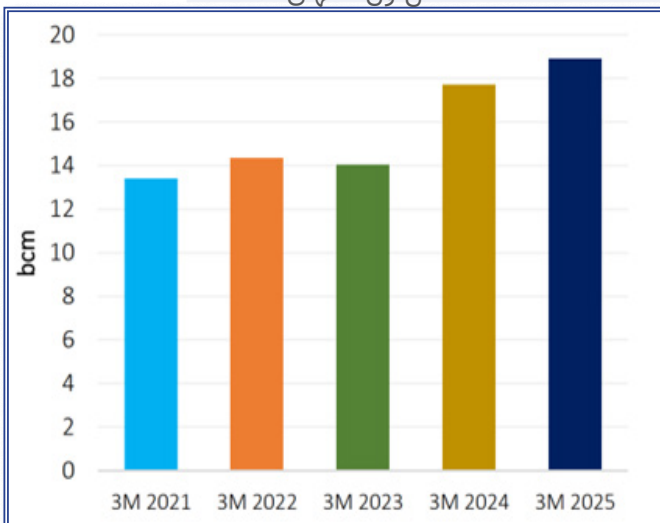
در آوریل ۲۰۲۵، کشورهای عضو اتحادیه اروپا مجموعاً ۱۲.۲ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله وارد کردند که این میزان نسبت به مدت مشابه سال قبل ۹ درصد و نسبت به ماه پیش از آن ۲ درصد کاهش داشته است (نمودار ۱). در ماه‌های اخیر، عرضه گاز از نروژ روندی افزایشی داشته و این عرضه با جریان باثباتی از سوی الجزایر نیز تکمیل شده است (نمودار ۲). طی چهار ماه ابتدایی سال ۲۰۲۵، مجموع واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله اتحادیه اروپا به ۴۸ میلیارد مترمکعب رسید که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۰ درصد کاهش یافته است. صادرات گاز الجزایر به اتحادیه اروپا نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۶ درصد افزایش یافته است. همچنین، عرضه ماهانه گاز از نروژ برای نخستین بار از سپتامبر ۲۰۲۴ تاکنون، در

این روند، روسیه به بزرگ‌ترین عرضه‌کننده گاز از طریق خط لوله به چین تبدیل خواهد شد. علاوه بر این، با افزایش قابل توجه واردات LNG نسبت به ماه قبل، سهم واردات گاز از طریق خط لوله از کل واردات گاز چین در مارس ۲۰۲۵ به ۴۶٪ کاهش یافت. در مجموع، واردات گاز از طریق خط لوله چین در سه‌ماهه نخست سال ۲۰۲۵ به ۱۹ میلیارد مترمکعب رسید که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۷٪ افزایش داشته است (نمودار ۵). در ژانویه ۲۰۲۵، سنگاپور ۰.۶۰ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) از اندونزی و مالزی وارد کرد. این مقدار نسبت به مدت مشابه سال گذشته نمودار ۴: واردات ماهانه گاز چین از طریق خط لوله

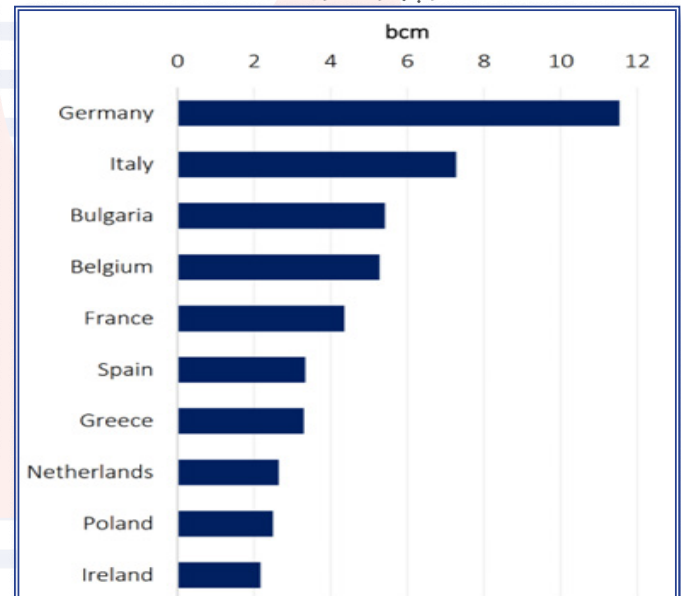

نمودار ۵: واردات چین از طریق خط لوله در فصل اول سال ۲۰۲۵ و فصل اول سالهای گذشته

(با واردات گاز از نروژ) از اسپانیا (با واردات گاز از الجزایر) پیشی گرفت و به پنجمین نقطه ورود اصلی گاز به اتحادیه اروپا تبدیل شد. طی ۴ ماه نخست ۲۰۲۵، روسیه صادرات گاز خود از مسیر ترک‌استریم را ۱۳٪ نسبت به سال گذشته افزایش داد و الجزایر نیز صادرات خود به ایتالیا را ۵٪ افزایش داد. صادرات نروژ به فرانسه و هلند کاهش یافت که علت آن کاهش تولید نروژ و افزایش واردات گاز توسط بریتانیا بوده است. در این مدت، خالص صادرات گاز از بریتانیا به اتحادیه اروپا از طریق خطوط اتصال‌دهنده، معادل ۰.۳ میلیارد مترمکعب بوده است.

نمودار ۳: واردات گاز اتحادیه اروپا توسط خط لوله از مسیرهای عرضه، در چهار ماه اول ۲۰۲۵

« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آسیا

در مارس ۲۰۲۵، چین ۵.۷ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) وارد کرد که ۱۶٪ کمتر از ماه پیش بود (نمودار ۴). با این حال، این رقم نسبت به مدت مشابه در سال گذشته ۲٪ افزایش داشت و یازدهمین ماه متوالی رشد سالانه واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله برای چین به شمار می‌رود.

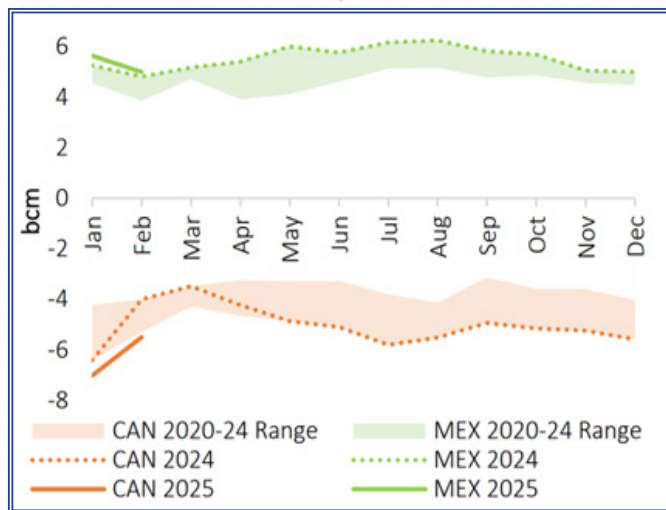
صادرات گاز روسیه از طریق خط لوله (قدرت سیبری) از دسامبر ۲۰۲۴ به حداکثر ظرفیت خود رسیده و با ادامه

« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آمریکای شمالی

در سال ۲۰۲۵ تا این مقطع، خالص تجارت گاز طبیعی از طریق خط لوله میان ایالات متحده با مکزیک و کانادا همچنان در سطوح بی‌سابقه‌ای باقی مانده است. در فوریه ۲۰۲۵، مکزیک ۵.۰ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) از ایالات متحده وارد کرد (نمودار ۸)؛ اگرچه این حجم نسبت به سال گذشته ۴٪ بیشتر بود، اما نسبت به ماه قبل ۱۱٪ کاهش داشت.

در همین ماه، میزان خالص جریان گاز طبیعی از طریق خط لوله از کانادا به ایالات متحده به ۵.۵ میلیارد مترمکعب رسید؛ رقمی که ۳۷٪ بیشتر از فوریه سال گذشته بود و نشان‌دهنده نیاز فزاینده به گاز کانادا برای تأمین گرمایش زمستانی در ایالت‌های شمال غربی ایالات متحده است؛ این در حالی‌ست که خطر آغاز جنگ تعرفه‌ای بین دو کشور نیز وجود دارد. در مجموع، در فوریه ۲۰۲۵، کانادا ۸.۴ میلیارد مترمکعب گاز به ایالات متحده صادر کرد، در حالی‌که صادرات از ایالات متحده به کانادا ۲.۹ میلیارد مترمکعب بود.

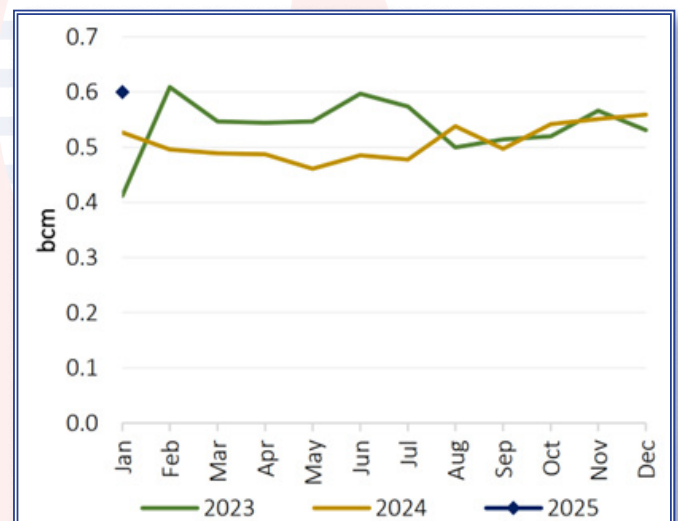
نمودار ۸: خالص تجارت گاز از طریق خط لوله (PNG) در ایالات متحده آمریکا

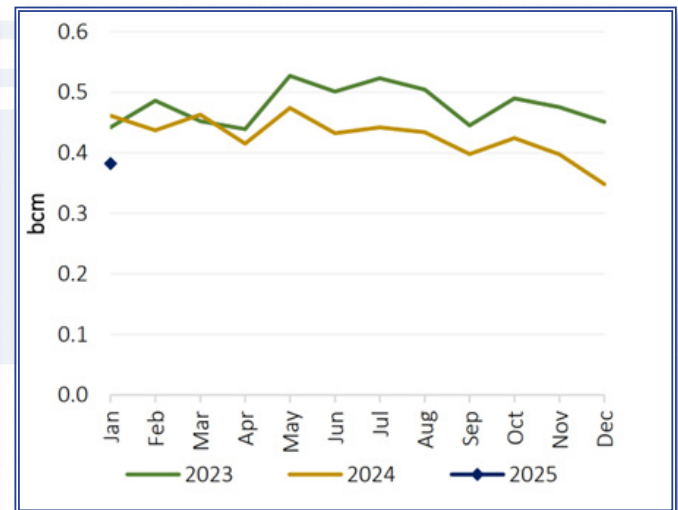
۱۴٪ افزایش داشت و همچنین ۷٪ بیشتر از ماه قبل بود (نمودار ۶).

در همین ماه، تایلند نیز ۰.۳۸ میلیارد مترمکعب گاز از میانمار وارد کرد. این حجم نسبت به ژانویه سال گذشته ۱۷٪ کاهش داشته است، اما نسبت به ماه قبل ۱۰٪ افزایش را نشان داد (نمودار ۷).

نمودار ۶: واردات ماهانه گاز طبیعی سنگاپور از طریق خط لوله

نمودار ۷: واردات ماهانه گاز طبیعی در تایلند از طریق خط لوله

گاز به ترکیه صادر خواهد کرد. این صادرات ممکن است از طریق سازوکار سوآپ گاز و با بهره‌گیری از زیرساخت‌های موجود در ایران انجام شود.

آغاز واردات گاز برزیل از آرژانتین از طریق خط لوله: از اول آوریل ۲۰۲۵، آرژانتین صادرات گاز طبیعی از طریق خط لوله از میدان Vaca Muerta به برزیل را آغاز کرد. این صادرات نتیجه مذاکرات میان آرژانتین، برزیل و بولیوی است؛ کشوری که پیش‌تر تأمین‌کننده گاز هر دو کشور بود. با اتمام فرآیند معکوس‌سازی مسیر جریان در خطوط لوله موجود، آرژانتین اکنون قادر است گاز را از طریق زیرساخت‌های عبوری از بولیوی به برزیل صادر کند. در مجموع، آرژانتین ۲۲ قرارداد صادراتی غیرپایدار (interruptible) با شرکت‌های برزیلی امضا کرده است. با این حال، بولیوی همچنان مقادیر اندکی گاز به برزیل صادر می‌کند.

تجارت LNG

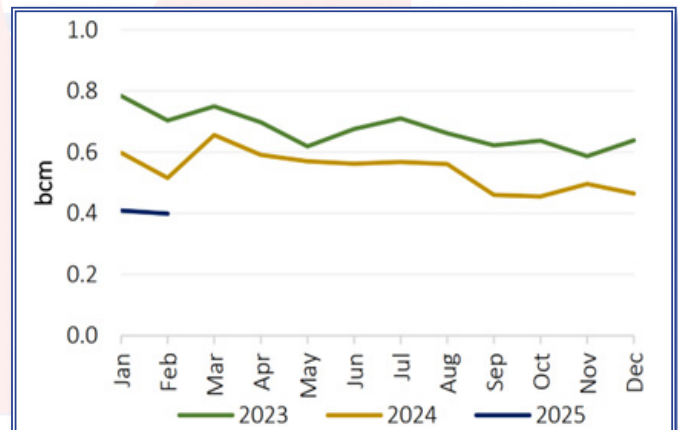
واردات LNG

در مآوریل ۲۰۲۵، واردات جهانی ال‌ان‌جی به ۳۵.۵۴ میلیون تن رسید که نشان‌دهنده رشد سالانه ۳.۵ درصدی (۱.۱۹ میلیون تن) و سومین ماه پیاپی افزایش سالانه است (نمودار ۱۰). این رشد عمدتاً تحت تأثیر افزایش واردات در اروپا و تا حدی منطقه منا (MENA) بود، که کاهش واردات در آسیا-اقیانوسیه و آمریکای لاتین و کارائیب (LAC) را جبران کرد. با وجود کاهش شکاف قیمتی بین قیمت گاز در بازار TTF اروپا و قیمت تک محموله ال‌ان‌جی در بازار آسیا، بازار اروپا همچنان بازدهی خالص بالاتری برای ال‌ان‌جی آمریکا فراهم کرد و باعث شد صادرات ال‌ان‌جی آمریکا به جای بازار آسیا بیشتر به سمت بازار اروپا هدایت شوند. در بازه زمانی ژانویه تا آوریل ۲۰۲۵، واردات جهانی ال‌ان‌جی با رشد ۳.۶ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته (افزایش ۵.۰۴ میلیون تن)، به ۱۴۶.۸ میلیون تن رسید. در این میان، اروپا همچنان عامل اصلی این رشد به شمار می‌رود (نمودار ۱۱).

«تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آمریکای لاتین و کارائیب»

در فوریه ۲۰۲۵، بولیوی ۰.۴۰ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) به برزیل صادر کرد (نمودار ۹). صادرات گاز بولیوی از زمان پایان قرارداد عرضه به آرژانتین کاهش یافته است. به همین دلیل، حجم صادرات این کشور در فوریه نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۳٪ و نسبت به ماه قبل ۲٪ کاهش داشت. در همین ماه، شیلی حدود ۰.۲۸ میلیارد مترمکعب گاز از آرژانتین وارد کرد؛ که این میزان واردات نسبت به سال گذشته و ماه قبل تغییری نداشته است. در همین ماه، شیلی حدود ۰.۲۶ میلیارد مترمکعب گاز از آرژانتین وارد کرد. این میزان واردات نسبت به سال گذشته ۴ درصد کاهش یافت، اما نسبت به ماه قبل ۳۹ درصد افزایش داشته است.

نمودار ۹: صادرات ماهانه گاز از طریق خط لوله (PNG) از بولیوی

«سایر تحولات»

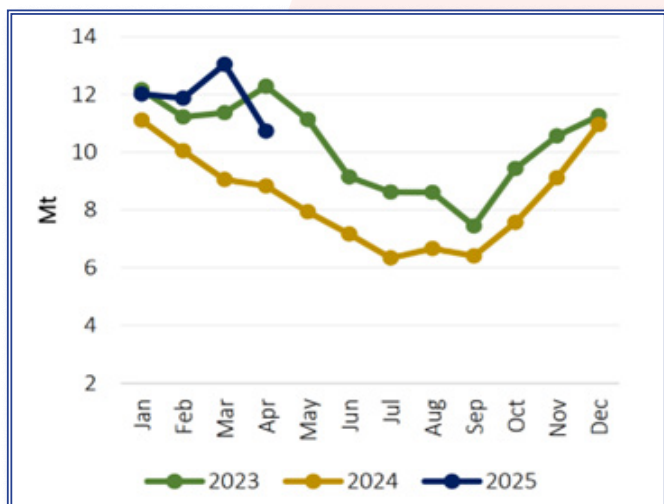
آغاز صادرات گاز ترکمنستان به ترکیه: در فوریه ۲۰۲۵، وزیر انرژی ترکیه از امضای قرارداد واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله از ترکمنستان خبر داد. این قرارداد بین شرکت دولتی ترکیه (BOTAS) و شرکت گاز ترکمنستان (Turkmengaz) امضا شده و از اول مارس ۲۰۲۵ اجرایی می‌شود. ترکیه در حال حاضر حدود ۳۶ میلیارد مترمکعب در سال گاز از طریق خط لوله از آذربایجان، ایران و روسیه وارد می‌کند. بر اساس این توافق، ترکمنستان سالانه تا سقف ۲ میلیارد مترمکعب

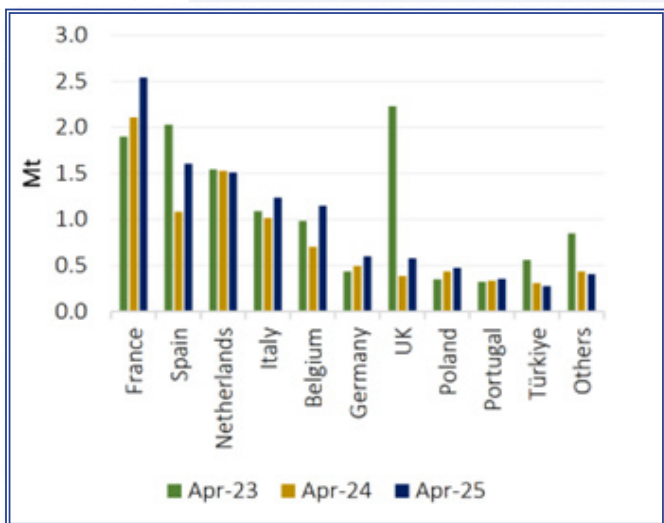
افزایش واردات داشتند (نمودار ۱۳). در مجموع، واردات ال ان جی اروپا در چهار ماه ابتدایی سال ۲۰۲۵ با رشد ۲۲ درصدی (۸.۶۳ میلیون تن) نسبت به سال گذشته، به ۴۷.۷ میلیون تن رسید.

در اسپانیا و ایتالیا، افزایش مصرف گاز، کاهش واردات گاز از طریق خط لوله، و افزایش تقاضا برای صادرات گاز از طریق خط لوله به سایر کشورهای اروپایی از عوامل اصلی رشد واردات ال ان جی بودند. در ایتالیا، آغاز به کار پایانه وارداتی ال ان جی راونا (Ravenna) نیز نقش مهمی ایفا کرد. در بلژیک، پایین بودن سطح ذخایر زیرزمینی باعث افزایش واردات برای جبران کمبود ذخیره شد. در فرانسه، افزایش نیاز برای تزریق به ذخایر و صادرات

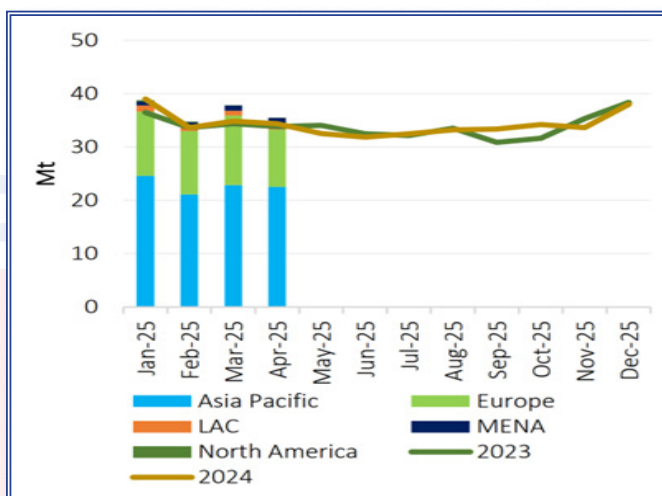
نمودار ۱۲: روند واردات ماهانه LNG اروپا

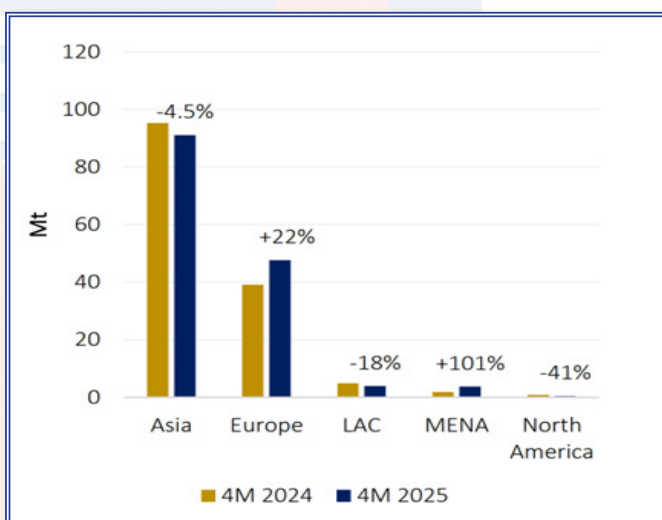
نمودار ۱۳: برترین واردکنندگان LNG در اروپا

نمودار ۱۰: روند واردات ماهانه LNG جهانی

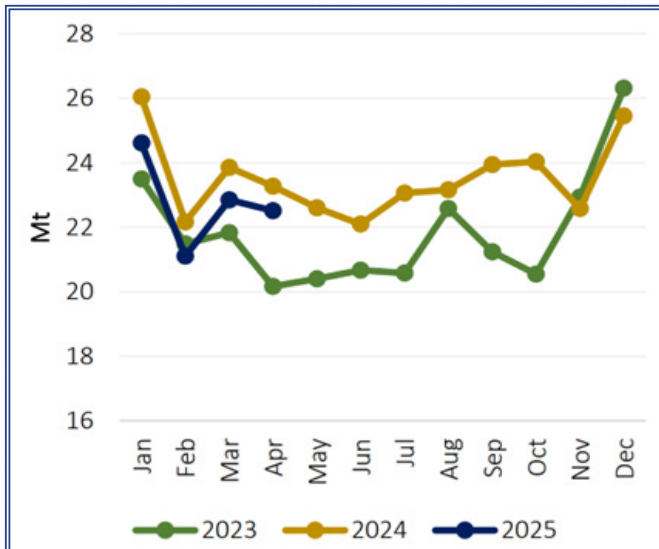
نمودار ۱۱: روند واردات LNG منطقه ای از ابتدای سال تا امروز

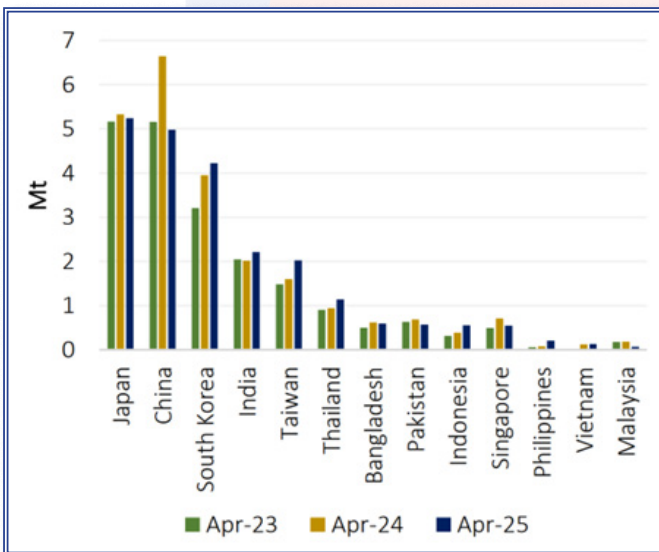
« اروپا »

در آوریل ۲۰۲۵، واردات ال ان جی اروپا با افزایش ۲۲ درصدی (۱.۹۰ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۱۰.۷۳ میلیون تن رسید که چهارمین ماه پیاپی رشد سالانه واردات ال ان جی در این منطقه بود (نمودار ۱۲). این افزایش عمدتاً ناشی از کاهش واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله، افت تولید داخلی گاز و سطوح پایین ذخیره سازی بود. همچنین همگرایی قیمتی بین ال ان جی تک محموله در بازار آسیا و اروپا باعث تداوم جریان ال ان جی آمریکا به اروپا شد. در سطح کشوری، اسپانیا، بلژیک، فرانسه، ایتالیا و بریتانیا بیشترین سهم را در این

نمودار ۱۴: روند واردات ماهانه LNG آسیا

نمودار ۱۵: واردکنندگان برتر LNG در آسیا و اقیانوسیه

« آمریکای لاتین و کارائیب (LAC) »

در آوریل ۲۰۲۵، واردات ال ان جی در منطقه آمریکای لاتین و کارائیب (LAC) با کاهش شدید ۲۳ درصدی نسبت به سال گذشته (معادل ۰.۳۴ میلیون تن) به ۱.۱۸ میلیون تن رسید (نمودار ۱۶). این کاهش عمدتاً ناشی از افت واردات در جمهوری دومینیکن، جزایر ویرجین ایالات متحده (USVI) و کلمبیا بود (نمودار ۱۷).

در دوره ژانویه تا آوریل ۲۰۲۵، مجموع واردات ال ان جی در این منطقه به ۳.۹۵ میلیون تن رسید که نشان دهنده

بیشتر گاز از طریق خط لوله به کشورهای همسایه موجب رشد واردات ال ان جی شد. در بریتانیا نیز کاهش تولید داخلی گاز، افت واردات گاز از طریق خط لوله، و افزایش صادرات گاز از طریق خط لوله به قاره اروپا، عوامل اصلی افزایش واردات ال ان جی بودند.

« آسیا و اقیانوسیه »

در آوریل ۲۰۲۵، واردات ال ان جی در منطقه آسیا-اقیانوسیه با کاهش ۳.۲ درصدی نسبت به سال گذشته (معادل ۰.۷۵ میلیون تن)، به ۲۲.۵۱ میلیون تن رسید. این روند کاهش، نسبت به ماه‌های قبل کندتر شده است (نمودار ۱۴). کاهش واردات عمدتاً ناشی از افت تقاضا برای ال ان جی در چین بود، و در سطحی محدودتر در سنگاپور و پاکستان نیز مشاهده شد؛ این در حالی است که واردات ال ان جی در هند، اندونزی، تایوان و کره جنوبی افزایش یافته است (نمودار ۱۵).

در بازه زمانی ژانویه تا آوریل ۲۰۲۵، مجموع واردات ال ان جی منطقه آسیا-اقیانوسیه با کاهش ۴.۵ درصدی (۴.۲۵ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته، به ۹۱.۱ میلیون تن رسید. افت واردات ال ان جی چین به دلیل افزایش تولید داخلی گاز و رشد واردات گاز از طریق خطوط لوله اتفاق افتاد. در پاکستان، کاهش شدید مصرف گاز باعث افت واردات ال ان جی شد، به طوری که در سال جاری پنج محموله از قرارداد بلندمدت این کشور با شرکت Eni لغو و به مقاصد دیگر منحرف شدند. در سنگاپور نیز افزایش واردات گاز از طریق خطوط لوله و کاهش فعالیت‌های صادرات مجدد ال ان جی، از عوامل اصلی افت واردات ال ان جی بودند.

در مقابل، واردات ال ان جی هند افزایش یافت که عمدتاً ناشی از افت تولید داخلی گاز و رشد مصرف بود. در اندونزی، تجارت درون‌کشوری ال ان جی به رشد واردات کمک کرد. در تایوان، افزایش تقاضا در بخش برق‌رسانی باعث بالا رفتن واردات ال ان جی شد، و در کره جنوبی، سطح پایین ذخایر ال ان جی عامل اصلی افزایش واردات بود.

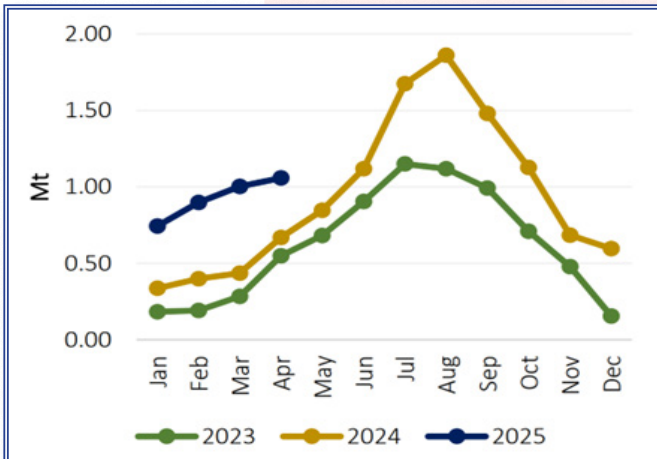
« خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) »

در آوریل ۲۰۲۵، واردات ال ان جی در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) با جهشی ۵۸ درصدی نسبت به سال گذشته (معادل ۰.۳۹ میلیون تن) به ۱.۰۶ میلیون تن رسید (نمودار ۱۸) که بالاترین میزان برای ماه آوریل از سال ۲۰۱۷ تاکنون محسوب می‌شود.

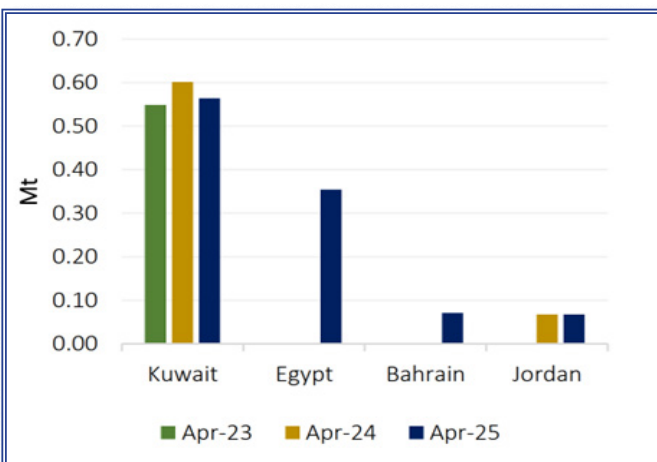
در مجموع در چهار ماه نخست سال ۲۰۲۵، واردات ال ان جی این منطقه با رشد چشمگیر ۱۰۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل (افزایشی برابر با ۱.۸۶ میلیون تن) به ۳.۷۰ میلیون تن رسید.

مصر همچنان محرک اصلی رشد واردات ال ان جی در منطقه بود و واردات خود را به منظور جبران کاهش عرضه گاز داخلی افزایش داد (نمودار ۱۹). در همین حال، بحرین نیز پس از وقفه‌ای چندساله، در آوریل برای

نمودار ۱۸: روند واردات ماهانه LNG در MENA

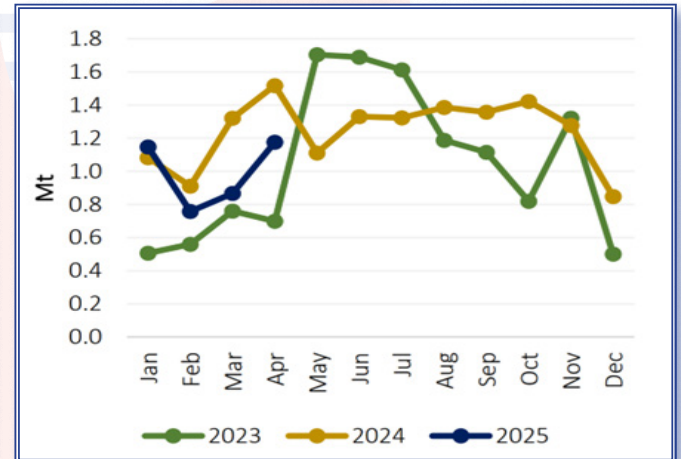
نمودار ۱۹: واردکنندگان برتر LNG در MENA

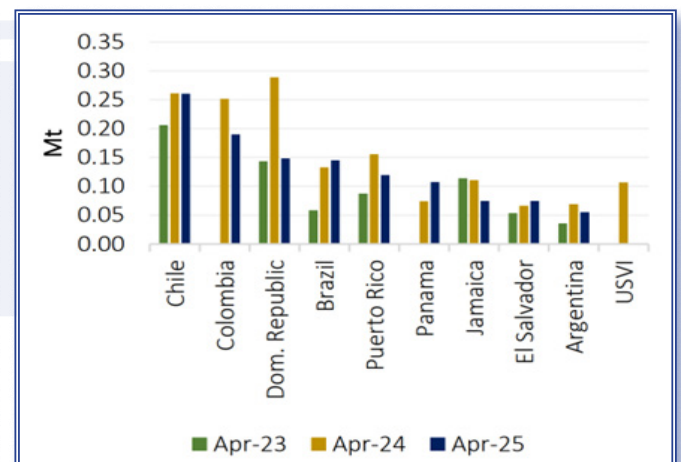
کاهش ۱۸ درصدی (۰.۸۸ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال قبل است.

کاهش واردات ال ان جی جمهوری دومینیکن عمدتاً به دلیل کاهش عرضه از ایالات متحده بود. در جزایر ویرجین آمریکا، واردات ال ان جی کاهش یافت زیرا صادرات مجدد ال ان جی به پورتوریکو افت کرد؛ این روند در پی آغاز ارسال منظم مستقیم ال ان جی از آمریکا به پورتوریکو شکل گرفت. همچنین، افزایش تولید برق آبی در کلمبیا یکی دیگر از دلایل افت واردات ال ان جی این کشور بود.

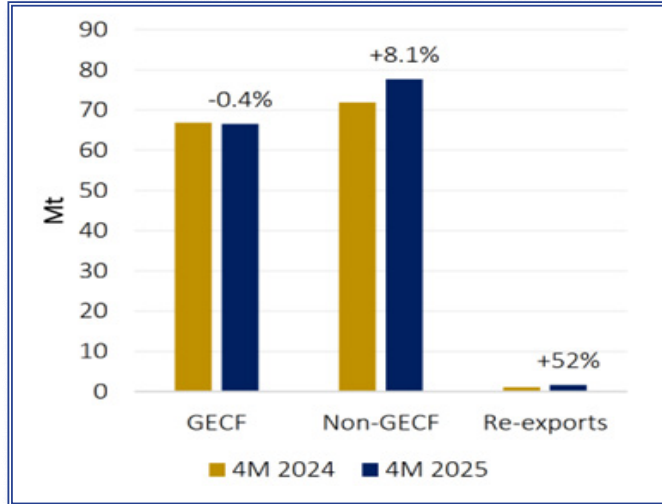
نمودار ۱۶: روند واردات ماهانه LNG آمریکای لاتین و کارائیب

نمودار ۱۷: واردکنندگان برتر LNG در آمریکای لاتین و کارائیب

نمودار ۲۱: روند صادرات LNG در دوره از ابتدای سال تا به امروز (YTD) بر اساس عرضه‌کننده

افت کرد. ایالات متحده، استرالیا و قطر همچنان سه صادرکننده برتر ال‌ان‌جی در ماه آوریل بودند.

« صادرات ال‌ان‌جی توسط کشورهای عضو GECF

در آوریل ۲۰۲۵، صادرات ال‌ان‌جی از کشورهای عضو و ناظر مجمع کشورهای صادرکننده گاز (GECF) با کاهش ۳.۹ درصدی نسبت به سال گذشته (معادل ۰.۶۳ میلیون تن) به ۱۵.۴۵ میلیون تن رسید (نمودار ۲۲). این کاهش صادرات ال‌ان‌جی عمدتاً ناشی از افت صادرات الجزایر، روسیه و پرو بود، که بخشی از آن با افزایش صادرات از نیجریه، آنگولا و امارات متحده عربی (نمودار ۲۳) جبران شد. نکته قابل توجه این است که موریتانی و سنگال نخستین محموله ال‌ان‌جی خود را از پروژه مشترک GTA FLNG صادر کردند؛ پروژه‌ای که در مرز دریایی این دو کشور واقع شده است.

در دوره ژانویه تا آوریل ۲۰۲۵ نیز، صادرات ال‌ان‌جی از کشورهای عضو GECF با کاهش جزئی ۰.۴ درصدی (۰.۲۴ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۶۶.۶ میلیون تن رسید. افت صادرات ال‌ان‌جی از سوی الجزایر و پرو عمدتاً به دلیل کاهش دسترسی به گاز خوراک بود؛ به‌ویژه تأسیسات Arzew در الجزایر کاهش چشمگیری در تولید ثبت کرد. در روسیه نیز کاهش صادرات از پایانه‌های Portovaya و Vysotsk احتمالاً به دلیل ممنوعیت انتقال

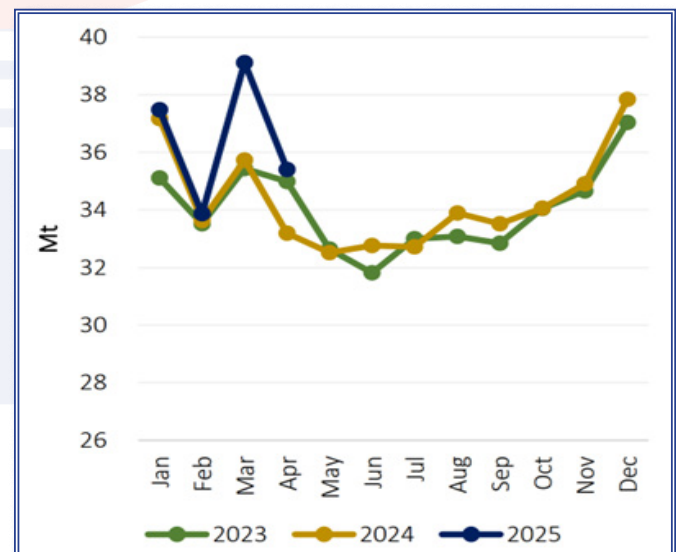
نخستین بار از سال ۲۰۱۹ واردات ال‌ان‌جی را از سر گرفت؛ این اقدام به دلیل افت تولید گاز طبیعی داخلی صورت گرفت.

صادرات LNG

در آوریل ۲۰۲۵، صادرات جهانی ال‌ان‌جی به ۳۵.۴۱ میلیون تن رسید که نشان‌دهنده افزایش ۶.۷ درصدی (معادل ۲.۲۱ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته و رکوردی جدید برای این ماه است (نمودار ۲۰). این میزان رشد عمدتاً توسط کشورهای صادرکننده غیرعضو مجمع کشورهای صادرکننده گاز (GECF) محقق شد و کاهش صادرات از سوی کشورهای عضو GECF و افت اندک در صادرات مجدد ال‌ان‌جی را جبران کرد. در مجموع در دوره ژانویه تا آوریل ۲۰۲۵، صادرات جهانی ال‌ان‌جی با رشد ۴.۴ درصدی نسبت به سال گذشته (افزایش ۶.۱۵ میلیون تن) به ۱۴۵.۸۷ میلیون تن رسید؛ این رشد نیز عمدتاً توسط کشورهای صادرکننده غیرعضو GECF هدایت شد (نمودار ۲۱).

سهم کشورهای غیرعضو GECF در صادرات جهانی ال‌ان‌جی از ۵۱.۰ درصد در آوریل ۲۰۲۴ به ۵۵.۸ درصد در آوریل ۲۰۲۵ افزایش یافت. در مقابل، سهم کشورهای عضو GECF از ۴۸.۴ درصد به ۴۳.۷ درصد کاهش یافت و صادرات مجدد ال‌ان‌جی نیز از ۰.۶ درصد به ۰.۵ درصد

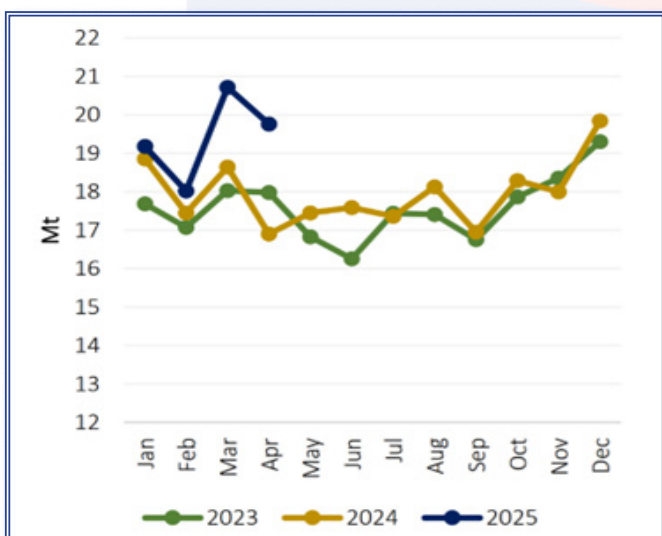
نمودار ۲۰: روند صادرات ماهانه LNG جهانی

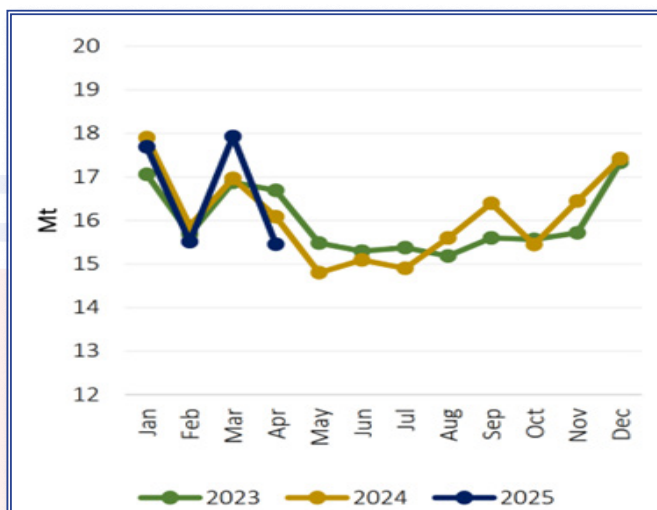
«صادرات ال ان جی توسط کشورهای غیر عضو GECF»

در آوریل ۲۰۲۵، صادرات ال ان جی از کشورهای غیر عضو در مجمع کشورهای صادرکننده گاز (non-GECF) با رشد چشمگیر ۱۷ درصدی نسبت به سال گذشته (معادل ۲.۸۶ میلیون تن) به ۱۹.۷۶ میلیون تن رسید (نمودار ۲۴) که بالاترین رقم ثبت شده برای این ماه محسوب می شود. این افزایش عمدتاً به دلیل رشد صادرات از ایالات متحده بود و تا حدی نیز از سوی مکزیک تقویت شد، در حالی که صادرات از اندونزی و نروژ کاهش یافت (نمودار ۲۵). در دوره ژانویه تا آوریل ۲۰۲۵، صادرات ال ان جی از کشورهای غیر عضو GECF با رشد ۸.۱ درصدی (معادل ۵.۸۴ میلیون تن) به ۷۷.۷ میلیون تن رسید. افزایش نزدیک به ۳ میلیون تنی صادرات ال ان جی آمریکا در آوریل نسبت به سال گذشته، به واسطه افزایش ظرفیت عملیاتی فاز اول پروژه Plaquemines LNG و مرحله سوم پروژه Corpus Christi LNG، و همچنین کاهش فعالیت های تعمیر و نگهداری در تأسیسات Corpus Christi و Freeport LNG ممکن شد. در مکزیک نیز رشد تولید از تأسیسات Altamira FLNG صادرات را تقویت کرد. در مقابل، کاهش دسترسی به گاز خوراک باعث افت صادرات ال ان جی اندونزی شد و برنامه تعمیرات در تأسیسات Hammerfest نیز صادرات نروژ را کاهش داد.

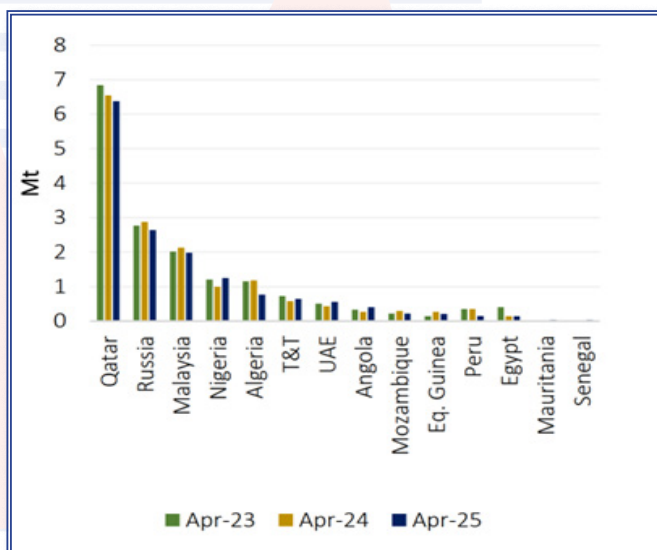
نمودار ۲۴: روند صادرات ماهانه LNG کشورهای غیر عضو GECF

نمودار ۲۲: روند صادرات ماهانه LNG کشورهای عضو GECF

نمودار ۲۳: صادرات LNG کشورهای عضو GECF بر اساس کشور

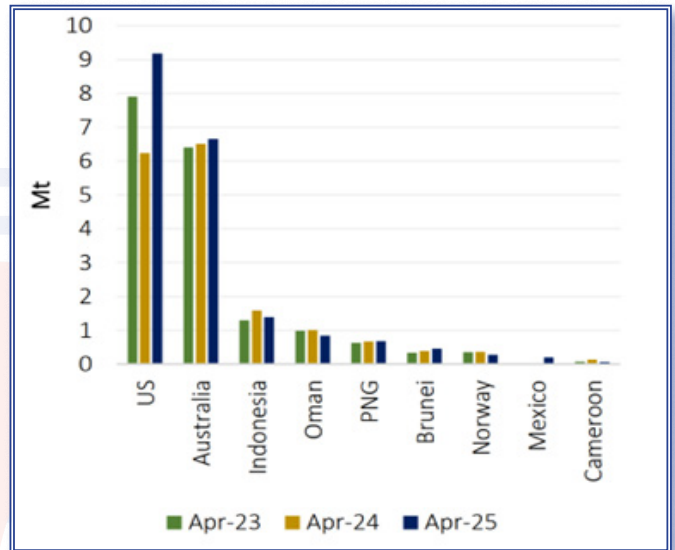

مجدد ال ان جی روسیه به اتحادیه اروپا بود که از پایان مارس ۲۰۲۵ اجرایی شد. در مقابل، افزایش دسترسی به گاز خوراک، صادرات ال ان جی از نیجریه، آنگولا و امارات متحده عربی را تقویت کرد.

افزایش واردات ال‌ان‌جی در اروپا با کاهش عرضه گاز از طریق خطوط لوله، افت تولید داخلی و سطح پایین ذخایر گاز پشتیبانی شد. در مقابل، واردات ال‌ان‌جی در منطقه آسیا کاهش یافت که عمدتاً به دلیل کاهش تقاضا در چین بود و باعث شد مجموع واردات منطقه تحت فشار قرار گیرد.

در زمینه توسعه زیرساخت‌ها نیز دو پروژه مهم در این ماه به مرحله تصمیم‌گیری نهایی سرمایه‌گذاری (FID) رسیدند: پروژه «فاز اول Louisiana LNG» در آمریکا با ظرفیت ۱۶.۵ میلیون تن در سال و پروژه «Southern FLNG» در آرژانتین با ظرفیت ۲.۴۵ میلیون تن در سال.

نمودار ۲۵: صادرات LNG کشورهای غیرعضو GECF بر اساس کشور

۳- جمع بندی

در آوریل ۲۰۲۵، واردات جهانی ال‌ان‌جی به ۳۵.۵ میلیون تن رسید که نشان‌دهنده افزایش ۳.۵ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته و سومین ماه متوالی است که بیشترین رشد سالانه را ثبت کرد. این افزایش واردات عمدتاً تحت تأثیر اروپا بود، که همچنان به‌عنوان بازار ممتاز برای تک محموله‌های ال‌ان‌جی، به‌ویژه از ایالات متحده، عمل می‌کرد.

گزارش های تحلیلی

بخش
دوم

سیاستهای نیجریه در زمینه افزایش تولید نفت در سال ۲۰۲۵

امیرحسین درخشانی

« مقدمه

از بوروکراسی بمنظور کاهش موانع اداری و تسهیل فرآیندهای صدور مجوز برای شرکت‌های نفتی، اعمال سیستم‌های حسابرسی دوره‌ای و بهره‌گیری از فناوری‌های نظارتی برای مبارزه با فساد می‌شود. اجرای این قانون به‌عنوان یک اقدام فوری، اعتماد سرمایه‌گذاران را در کوتاه‌مدت جلب کرده و زمینه‌های جذب سرمایه‌های جدید را فراهم می‌آورد. برنامه دولت در افق میان‌مدت ۲۰۲۵ تا ۲۰۳۰، بازنگری‌های دوره‌ای در چارچوب قانونی و تطبیق آن با استانداردهای بین‌المللی است تا یک سیستم نظارتی پایدار ایجاد کند. این اصلاحات قانونی بلندمدت موجب ایجاد ساختارهای حقوقی مستحکم و تضمین عدالت در تقسیم درآمدهای نفتی خواهد شد. در همین راستا، سیاست‌های متعددی تدوین شده‌اند که هم در کوتاه‌مدت و هم در بلندمدت به اجرا در می‌آیند، به‌گونه‌ای که صنعت نفت نیجریه بتواند با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و اصلاحات قانونی، پاسخگوی چالش‌های اقتصادی و رقابتی آینده باشد. سیاستهای کلی نیجریه برای افزایش تولید نفت در کوتاه مدت و میان مدت را می‌توان در محورهایی شامل بهبود بهره‌وری استخراج و تولید، جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، ارتقای فناوری و ایجاد نوآوری و توسعه زیرساختهای لجستیکی خلاصه نمود که در کنار اینها، ملاحظات زیست محیطی نیز مورد توجه قرار گرفته‌اند. این سیاستها، ذیلاً توضیح داده می‌شوند.

صنعت نفت به دلیل ماهیت سرمایه‌بر، پیچیدگی‌های فنی و زمان‌بر بودن پروژه‌های توسعه‌ای، نیازمند سیاست‌های میان‌مدت و بلندمدت است تا تغییرات اساسی و پایداری ایجاد شود. در واقع، برخی اقدامات کوتاه‌مدت یا اصلاحات اضطراری (مانند معافیت‌های مالیاتی موقت، بهبود فرآیندهای عملیاتی یا تنظیم مقررات اضطراری) می‌توانند در یک سال اجرا شوند، اما سیاست‌های جامع نفتی که به توسعه زیرساخت‌ها، جذب سرمایه‌های کلان، انتقال فناوری و بهبود ساختارهای قانونی منجر می‌شوند، نیازمند برنامه‌ریزی چند ساله هستند. به همین دلیل، در گزارش زیر که با هدف شناسایی سیاستهای نیجریه در زمینه افزایش تولید نفت در سال ۲۰۲۵ تدوین شده، بعضی از سیاستها مختص سال مذکور نبوده و در یک بازه چندساله تعریف شده‌اند.

نیجریه به‌عنوان یکی از بزرگترین تولیدکنندگان نفت در آفریقا، اقتصاد خود را به شدت به درآمدهای نفتی متکی ساخته است. در سال‌های اخیر، با توجه به نوسانات بازار جهانی نفت و فشارهای اقتصادی ناشی از کاهش قیمت نفت در دوره‌های مختلف، دولت نیجریه بر اهمیت اصلاحات ساختاری و افزایش بهره‌وری صنعت نفت تأکید ویژه‌ای داشته است. قانون صنعت نفت نیجریه موسوم Petroleum Industry Act ۲۰۲۱ که در سال ۲۰۲۱ تصویب شد، سند رسمی دولت نیجریه است و چارچوب قانونی جدیدی برای صنعت نفت و گاز ایجاد کرده است. این قانون، به‌عنوان سنگ بنای اصلاحات قانونی در صنعت نفت، زمینه‌های نظارتی و قراردادی را تغییر داده است. در سال ۲۰۲۵، تمرکز اصلی بر اجرای سریع اصلاحات قانونی و قراردادی به منظور افزایش شفافیت و پاسخگویی در بخش نفت است. این اقدامات شامل تجدید نظر در قراردادهای بهره‌برداری، جلوگیری

« افزایش بهره‌وری استخراج و تولید

میادین موجود و جدید در همین راستا هستند. در افق زمانی ۲۰۲۵ تا ۲۰۳۰، برنامه‌های توسعه‌ای شامل ایجاد چارچوب‌های قانونی مستحکم برای مشارکت‌های عمومی و ایجاد ساختارهای حمایتی برای جذب سرمایه‌های کلان در پروژه‌های زیرساختی و فناوریانه به اجرا در خواهد آمد. این رویکرد میان‌مدت، زمینه‌های رشد پایدار و توسعه بلندمدت صنعت نفت را تضمین می‌کند.

« توسعه میادین جدید

برنامه‌هایی برای اکتشاف و توسعه میادین نفتی جدید، به ویژه در مناطق فراساحلی و آبهای عمیق وجود دارد. در کوتاه‌مدت و به‌ویژه در سال ۲۰۲۵، نیجریه تمرکز خود را بر تسریع فرایند اکتشاف و اعطای مجوزهای اکتشافی در مناطق فراساحلی و عمیق گذاشته است. هدف اصلی در این بازه زمانی، بهره‌برداری سریع از ظرفیت‌های ناشناخته و افزایش اطلاعات ژئوفیزیکی و ژئوشیمیایی است تا بتوان زمینه‌های بالقوه تولید نفت در این مناطق را به سرعت شناسایی و ارزیابی کرد. دولت در این راستا از طریق برنامه‌های آزمایشی و طرح‌های پایلوت با همکاری شرکت‌های بین‌المللی، تلاش می‌کند تا پروژه‌های کوچک مقیاس اولیه را راه‌اندازی کند که بتوانند در سال ۲۰۲۵ نتایج ملموسی از افزایش ظرفیت‌های اکتشافی به همراه داشته باشند.

در افق میان‌مدت و بلندمدت، نیجریه به دنبال ایجاد یک چارچوب جامع و پایدار جهت توسعه میادین جدید در مناطق فراساحلی و آبهای عمیق است. در این دوره، برنامه‌ها شامل اصلاحات قانونی و بهبود مقررات مرتبط با اعطای مجوزهای اکتشافی، تسهیل سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی و بومی، و توسعه زیرساخت‌های فنی و لجستیکی جهت پشتیبانی از فعالیت‌های استخراجی در آب‌های عمیق می‌شود. این برنامه‌ها چند ساله هدف دارند تا ظرفیت‌های تولیدی در مناطق مذکور به طور قابل توجهی افزایش یابد و سهم این مناطق از تولید نفت کل کشور بهبود پیدا کند. همکاری‌های استراتژیک با شرکت‌های بین‌المللی و انتقال فناوری‌های نوین، از مولفه‌های کلیدی در تحقق این اهداف محسوب

در سال ۲۰۲۵، یکی از اولویت‌های اصلی دولت نیجریه، افزایش بهره‌وری استخراج و تولید نفت از میادین موجود است. اقدامات فوری در این راستا شامل به‌کارگیری فناوری‌های نوین حفاری و سیستم‌های نظارت بهینه و برخط می‌شود. با نصب تجهیزات پیشرفته مانند سنسورها، اینترنت اشیا و استفاده از هوش مصنوعی برای پیش‌بینی خرابی‌های احتمالی، انتظار می‌رود که عملیات حفاری بهبود یابد و ضایعات ناشی از نقص‌های فنی به حداقل رسیده و بهینه‌سازی فرایند انتقال نفت به پالایشگاه‌ها انجام شود. این اصلاحات کوتاه‌مدت، با هدف دستیابی به افزایش سریع تولید در سال ۲۰۲۵، مستلزم سرمایه‌گذاری‌های اضطراری و به‌روزرسانی سریع تجهیزات موجود است. در افق میان‌مدت ۲۰۲۵ تا ۲۰۳۰، برنامه‌های توسعه‌ای گسترده‌تری برای بهینه‌سازی فرآیندهای تولید و استخراج از طریق تبدیل فناوری‌های نوین به بخش اصلی عملیات‌های روزمره صنعتی در نظر گرفته شده است، به طوری که افزایش بهره‌وری به صورت تدریجی و پایدار در سطح ملی آشکار گردد.

« جذب و تشویق سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی

به‌منظور ایجاد یک زمینه مساعد برای افزایش تولید نفت در سال ۲۰۲۵، دولت نیجریه اقدام به تدوین سیاست‌های جذب سرمایه‌گذاری نموده است. در کوتاه‌مدت، اجرای طرح‌های معافیت‌های مالیاتی، ارائه تسهیلات اعتباری و مشوق‌های اقتصادی به شرکت‌های فعال در صنعت نفت از اولویت‌های فوری محسوب می‌شوند. این اقدام به منظور ایجاد یک اعتماد فوری در میان سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی و تسهیل ورود سرمایه‌های جدید به پروژه‌های توسعه‌ای طراحی شده است. از سوی دیگر، اصلاح و به‌روزرسانی قراردادهای بهره‌برداری با شرکت‌های بین‌المللی، به‌عنوان یک گام کلیدی برای جلب اعتماد و ایجاد شفافیت بیشتر در روابط تجاری تلقی می‌شود. همکاری با شرکت‌های بزرگ نفتی مانند شل، توتال و اکسون موبیل برای افزایش تولید از

نشست‌ها و افزایش ایمنی انتقال نفت می‌شود. همچنین، پروژه‌های کوچک‌تر جهت بهبود ترمینال‌های نفتی در مناطق حساس، به‌منظور تضمین جریان پیوسته نفت به بازارهای داخلی و بین‌المللی از اولویت‌های این سال به شمار می‌آیند. در یک بازه چندساله، برنامه‌های توسعه‌ای شامل ساخت بنادر جدید، توسعه ترمینال‌های پیشرفته، ایجاد شبکه‌های حمل و نقل یکپارچه و بهبود زنجیره تأمین نفت در سراسر کشور مطرح است. این رویکرد جامع، علاوه بر تضمین امنیت انتقال نفت، زمینه‌های توسعه صنعتی و اقتصادی را نیز تقویت می‌کند.

« سیاست‌های محیط زیستی و پایداری »

با توجه به افزایش نگرانی‌های جهانی درباره مسائل زیست‌محیطی، سیاست‌های محیط زیستی در صنعت نفت اهمیت ویژه‌ای برای نیجریه یافته است. اجرای سریع مقررات زیست‌محیطی در تمامی پروژه‌های افزایش تولید نفت الزامی است. دولت با تکیه بر فناوری‌های پاک و استفاده از روش‌های مدیریتی پیشرفته، تلاش می‌کند تا آلاینده‌ها و اثرات زیست‌محیطی ناشی از فعالیت‌های نفتی به حداقل برسد. به عنوان مثال، استفاده از سیستم‌های تصفیه پیشرفته برای مدیریت پسماندهای نفتی و کنترل انتشار گازهای گلخانه‌ای، از جمله اقدامات فوری محسوب می‌شوند. در میان‌مدت، برنامه‌های توسعه‌ای شامل سرمایه‌گذاری در پروژه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر مانند انرژی خورشیدی و بادی به عنوان مکمل تولید نفت، و همچنین اجرای پروژه‌های تحقیقاتی برای کاهش اثرات زیست‌محیطی، برنامه‌ریزی شده‌اند. این استراتژی‌ها باعث ایجاد تعادل میان توسعه صنعتی و حفاظت از محیط زیست شده و به پایداری بلندمدت منابع انرژی کمک می‌کنند.

« چارچوب قانونی و نظارتی »

همانطور که در ابتدای گزارش اشاره شد، اجرای قانون صنعت نفت نیجریه به عنوان یک سند کلیدی، پایه و اساس اصلاحات قانونی در صنعت نفت نیجریه به شمار

می‌شوند. در نتیجه، این برنامه‌های بلندمدت به ایجاد یک سیستم اکتشافی و تولیدی منسجم و پایدار منجر خواهد شد که زمینه رشد اقتصادی و توسعه فناوری در صنعت نفت نیجریه را فراهم می‌آورد.

« ارتقای فناوری و ایجاد نوآوری »

توسعه فناوری و نوآوری به‌عنوان محرکی برای افزایش بهره‌وری در صنعت نفت در دستور کار نیجریه قرار دارد. در سال ۲۰۲۵، دولت بر روی پیاده‌سازی سریع فناوری‌های پیشرفته همچون اتوماسیون در عملیات حفاری، استفاده از هوش مصنوعی برای بهینه‌سازی فرآیندهای تولید و نظارت بر عملکرد تجهیزات تأکید می‌کند. نصب سیستم‌های نظارتی برخط که بتوانند داده‌های عملکردی را به سرعت جمع‌آوری و تحلیل کنند، از جمله اقدامات مهم در این راستا است. همچنین، برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های تخصصی با محوریت انتقال دانش فنی به نیروی کار بومی، به منظور کاهش وابستگی به کارشناسان خارجی و ارتقای سطح تخصصی کارکنان، در برنامه‌های دولت قرار دارد. در بازه چند ساله، سرمایه‌گذاری‌های مستمر در زمینه تحقیق و توسعه و ایجاد همکاری‌های استراتژیک با مراکز پژوهشی و شرکت‌های پیشرو بین‌المللی، منجر به ظهور فناوری‌های نوین و بهبود فرآیندهای استخراج و پالایش خواهد شد. این اقدامات نه تنها به افزایش بهره‌وری کمک می‌کنند بلکه نوآوری و پیشرفت فنی را در سطح ملی بهبود می‌بخشند.

« توسعه زیرساخت‌های فیزیکی و لجستیکی »

توسعه و بهبود زیرساخت‌های فیزیکی یکی از ارکان اصلی افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌های عملیاتی در صنعت نفت محسوب می‌شود. دولت نیجریه طرح‌های نوسازی فوری در پالایشگاه‌های کلیدی و به‌روزرسانی خطوط لوله و تاسیسات انتقال نفت را در دستور کار قرار داده است. این اقدامات کوتاه‌مدت شامل تعمیرات اضطراری، نصب فناوری‌های نظارتی جدید برای کاهش

« روند تاریخی و پیش بینی تولید نفت نیجریه

جدول زیر داده‌های تاریخی و پیش‌بینی‌های مربوط به تولید نفت نیجریه بر حسب میلیون بشکه در روز در بازه زمانی ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۰ را نشان می‌دهد: جدول زیر را می‌توان در محدوده‌های زمانی ذیل توضیح داد:

- در سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹، تولید نفت نیجریه معمولاً در حدود ۲ میلیون بشکه در روز بوده است.
- در سال ۲۰۲۰، به دلیل چالش‌های ناشی از کووید-۱۹ و مسائل امنیتی، تولید به حدود ۱.۸ میلیون بشکه در روز کاهش یافت.
- در سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ روند تولید بهبودی یافت و تولید به سطح ۲ میلیون بشکه در روز بازگشت.
- پیش‌بینی‌های IEA و OPEC نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۵، با اجرای اصلاحات قانونی مانند قانون صنعت نفت نیجریه که در بالا توضیح داده شد و جذب سرمایه‌های جدید، تولید به حدود ۲.۲۵ میلیون بشکه در روز افزایش می‌یابد.
- در افق زمانی ۲۰۳۰، با توسعه میادین جدید به ویژه در مناطق فراساحلی و آبهای عمیق و به کارگیری فناوری‌های نوین، پتانسیل افزایش تولید به بیش از ۲.۵ میلیون بشکه در روز وجود دارد.

می‌آید. نظارت مداوم و بهبود دوره‌ای چارچوب قانونی مطابق با تغییرات بازار و استانداردهای بین‌المللی در دستور کار قرار گرفته است تا پایه‌های قانونی و نظارتی به صورت مستمر تقویت شوند.

« چالش‌ها و راهکارهای مقابله

با وجود برنامه‌های جامع افزایش تولید نفت، نیجریه با چالش‌های متعددی مواجه است که از جمله آن‌ها می‌توان به زیرساخت‌های قدیمی و فرسوده، مسائل امنیتی در مناطق استخراج نفت، فساد اداری و بوروکراسی‌های پیچیده اشاره کرد. دولت به‌عنوان یک اقدام فوری، برنامه‌های نوسازی اضطراری زیرساخت‌های بحرانی، تقویت نیروهای امنیتی و استفاده از فناوری‌های نظارتی پیشرفته جهت افزایش شفافیت و مبارزه با فساد را اجرا خواهد کرد. این اقدامات کوتاه‌مدت با هدف رفع موانع فوری در تولید نفت و ایجاد اطمینان در میان سرمایه‌گذاران طراحی شده‌اند. برنامه‌های بلندمدت شامل اصلاحات ساختاری در بخش‌های نظارتی، ایجاد نهادهای مستقل برای نظارت بر عملیات نفتی، و توسعه سیاست‌های امنیتی جامع با همکاری نهادهای بین‌المللی می‌باشد. این رویکرد میان‌مدت و بلندمدت، علاوه بر رفع چالش‌های فعلی، زمینه‌های پیشگیری از مشکلات آتی و ایجاد یک سیستم مدیریتی کارآمد را فراهم خواهد کرد.

جدول ۱: داده‌های تاریخی و پیش‌بینی‌های مربوط به تولید نفت نیجریه بر حسب میلیون بشکه در روز در بازه زمانی ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۰

سال	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱	۲۰۲۲
تولید	۲,۰	۱,۹۵	۲,۰	۲,۰	۲,۰	۱,۸	۲,۰	۲,۰
سال	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷	۲۰۲۸	۲۰۲۹	۲۰۳۰
تولید	۲,۰	۲,۰	۲,۲۵	۲,۳	۲,۴	۲,۵	۲,۵۵	۲,۶

« نتیجه‌گیری

زمینه‌ساز توسعه پایدار، ارتقای سطح فناوری و بهبود ساختارهای نظارتی در صنعت نفت کشور خواهد بود.

در مجموع، سیاست‌های تدوین‌شده جهت افزایش تولید نفت در نیجریه بر یک رویکرد چندبعدی و هم‌زمان بر دو محور زمانی کوتاه‌مدت و بلندمدت استوارند. اقدامات فوری شامل به‌کارگیری فناوری‌های نوین، نوسازی سریع زیرساخت‌های حیاتی، اصلاح قراردادهای بهره‌برداری و جذب سرمایه‌های کلان از طریق تسهیلات مالی و مشوق‌های اقتصادی است که به‌طور مستقیم تاثیر خود را در افزایش تولید نفت در سال جاری نشان می‌دهد. از سوی دیگر، برنامه‌های میان‌مدت با هدف ایجاد یک چارچوب پایدار و توسعه‌ای در زمینه فناوری، زیرساخت، محیط زیست و قوانین نظارتی طراحی شده‌اند تا نیجریه بتواند در بلندمدت از طریق بهره‌وری بهینه، جذب سرمایه‌های خارجی و ارتقای نوآوری، به رقابت در بازار جهانی نفت پاسخ دهد. این رویکرد جامع، در کنار فراهم آوردن شرایط مناسب برای رشد سریع در سال ۲۰۲۵،

سیاست آمریکا در قبال صادرات نفت ایران: از انعطاف بایدن تا فشار حداکثری ترامپ

سینopsis تحلیلی انرژی

و حدود ۱.۳ میلیون بشکه در روز صادر شد که چین، به دلیل انعطاف در تحریم‌ها مشتری اصلی ایران بوده است (IEA, ۲۰۲۳). اما این نهاد در گزارش مارس ۲۰۲۵ اعلام کرد که صادرات ایران در فوریه ۲۰۲۵ به ۱.۰۵ میلیون بشکه در روز کاهش یافته، که نتیجه تحریم‌های جدید علیه کشتی‌ها و شرکت‌های مرتبط با ایران است. چنین روندی توسط اوپک نیز با تفاوت‌های کوچکی به تایید رسیده است. اوپک در گزارش مارس ۲۰۲۵ اعلام کرد که تولید ایران در فوریه ۲۰۲۵ به ۳.۱ میلیون بشکه در روز و صادرات به ۱.۱ میلیون بشکه در روز کاهش یافته، که به دلیل فشارهای لجستیکی و مالی دوره ترامپ است.

با روی کار آمدن دونالد ترامپ در سال ۲۰۲۵، سیاست فشار حداکثری دوباره احیا شد و صادرات نفت ایران به‌طور مستقیم هدف قرار گرفت. قاسمی‌نژاد (۲۰۲۵) در اندیشکده بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها می‌نویسد که دولت ترامپ از همان ابتدا اعلام کرد که هدفش قطع کامل جریان اقتصادی ایران، به‌ویژه از طریق صادرات نفت، است تا منابع مالی برنامه‌های هسته‌ای و حمایت از گروه‌های نیابتی را محدود کند. این تغییر رویکرد پس از آن رخ داد که ایران در دوره بایدن توانسته بود صادرات خود را به سطح پیش از تحریم‌های ۲۰۱۸ نزدیک کند و حالا دولت جدید آمریکا مصمم بود این روند را معکوس کند.

در فوریه ۲۰۲۵، ترامپ یک یادداشت امنیت ملی امضا کرد که به وزارت خزانه‌داری دستور داد فشار حداکثری را بر ایران اعمال کند. این فشارها در سه حوزه اصلی متمرکز شده‌اند که در ادامه توضیح داده می‌شوند:

۱. شبکه‌های لجستیکی و ناوگان سایه

یکی از مهم‌ترین بخش‌هایی که دولت ترامپ هدف قرار داده، شبکه‌های لجستیکی ایران، به‌ویژه ناوگان سایه است. بنابر گزارش "اتحاد علیه ایران هسته‌ای" تا ژانویه ۲۰۲۵، ناوگان سایه ایران شامل حدود ۳۷۰ کشتی بود

« مقدمه

همزمان با مذاکرات ایران و آمریکا در مسقط و رم، صادرات نفت ایران با موانعی روبرو شده که به نظر می‌رسد در صورت تداوم این وضعیت، صادرات این کالای مهم با مشکلات جدی مواجه شود. در دوره جو بایدن رئیس‌جمهور پیشین ایالات متحده، همزمان با تقویت توان ایران در حوزه دور زدن تحریم‌ها (آنچه که آمریکایی‌ها ناوگان اشباح خواندند)، مواضع سخت‌گیرانه علیه فروش نفت ایران نیز طی توافقات نانوشته کمی تعدیل یافت تا صادرات ایران به‌طور چشمگیری افزایش یابد. اما با روی کار آمدن دونالد ترامپ در سال ۲۰۲۵، سیاست اعمال فشار حداکثری دوباره از سر گرفته شده و حوزه‌های کلیدی صادرات نفت ایران هدف قرار گرفته‌اند.

« تحلیل و ارزیابی

در دوره ریاست‌جمهوری جو بایدن، رویکردی ملایم‌تر نسبت به تحریم‌های نفتی ایران در پیش گرفته شد که به افزایش قابل توجه صادرات نفت این کشور منجر شد. بنابر گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در سال ۲۰۲۳، صادرات نفت خام ایران به‌طور متوسط ۱.۴ میلیون بشکه در روز بود، در حالی که در سال ۲۰۲۰ (اواخر دوره اول ترامپ) این رقم حدود ۴۰۰ هزار بشکه در روز بود. این افزایش در دوره بایدن نشان‌دهنده کاهش فشار تحریم‌ها بود (EIA, ۲۰۲۴). این نهاد در گزارش مارس ۲۰۲۵ اعلام کرد که پس از بازگشت ترامپ و اعمال تحریم‌های جدید، صادرات ایران در فوریه ۲۰۲۵ به ۱.۱ میلیون بشکه در روز کاهش یافت، که نتیجه فشار بر ناوگان سایه و خریداران است. آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) نیز با تایید چنین روندی در می ۲۰۲۳ گزارش داد، تولید نفت ایران به ۲.۸۷ میلیون بشکه در روز رسید

۳. زیرساخت‌های نفتی و زنجیره تأمین

سومین حوزه فشار، زیرساخت‌های نفتی و زنجیره تأمین ایران است. برخلاف دوره بایدن که تمرکز کمتری روی این بخش بود، دولت ترامپ کل زنجیره تولید تا فروش نفت را هدف قرار داده است. اندیشکده فارین پالیسی گزارش می‌دهد که در آوریل ۲۰۲۵، تحریم‌هایی علیه شرکت‌های حفاری، حمل‌ونقل و پالایشگاه‌های چینی که نفت ایران را پالایش می‌کردند، اعمال شد. این تحریم‌ها شامل شرکت‌هایی بود که تجهیزات مورد نیاز برای استخراج نفت ایران را تأمین می‌کردند. این فشارها باعث شده که برخی شرکت‌های بین‌المللی از همکاری با ایران عقب‌نشینی کنند و این وضعیت تعمیر و نگهداری تأسیسات نفتی ایران را دشوارتر کرده است. به عنوان مثال، بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها عنوان می‌کند تحریم یک شرکت مالزیایی که در انتقال نفت ایران نقش داشت، زنجیره تأمین را مختل کرد و هزینه‌های عملیاتی ایران را افزایش داد. این اقدامات تا ۸ آوریل ۲۰۲۵ تأثیر مستقیمی بر توانایی ایران برای حفظ سطح تولید و صادراتش داشته است.

« نتیجه گیری

در دوره بایدن، انعطاف در اجرای تحریم‌ها به ایران اجازه داد تا صادرات نفت خود را از ۴۰۰ هزار بشکه در روز به ۱.۴ میلیون بشکه افزایش دهد. اما با روی کار آمدن ترامپ در ۲۰۲۵، فشار حداکثری در سه حوزه کلیدی اعمال شده: شبکه‌های لجستیکی و ناوگان سایه، نهادهای مالی و خریداران، و زیرساخت‌های نفتی و زنجیره تأمین. این فشارها تا آوریل ۲۰۲۵ باعث کاهش دسترسی ایران به بازارهای جهانی، افت ارزش پول و اختلال در زنجیره تأمین شده است. این تغییر سیاست نشان‌دهنده چرخشی اساسی از انعطاف دوره بایدن به رویکرد سخت‌گیرانه دوره ترامپ است. اینک نگاه‌ها به آخرین روند مذاکرات است که با ارائه پیشنهاد مکتوب آمریکایی‌ها که توسط وزیر خارجه عمان به ایران تحویل داده شده، با اما و اگرهایی روبه‌رو شده است. باید دید نتیجه این مذاکرات چه خواهد شد.

که برای انتقال نفت به چین و سایر مقاصد استفاده می‌شدند. اما در فوریه ۲۰۲۵، وزارت خزانه‌داری آمریکا بیش از ۳۰ کشتی و شرکت مرتبط با این ناوگان را تحریم کرد. این تحریم‌ها باعث شد که تعداد کشتی‌های فعال کاهش پیدا کند و برخی از آن‌ها مجبور به تغییر پرچم یا توقف فعالیت شوند.

قاسمی‌نژاد توضیح می‌دهد که رصد دقیق‌تر ناوگان سایه، از جمله استفاده از فناوری ردیابی ماهواره‌ای، توانایی ایران برای انتقال کشتی‌به‌کشتی (STS) را مختل کرده است. به عنوان مثال، اتحاد علیه ایران هسته‌ای گزارش داده که بندر شان‌دونگ در چین که یکی از مقاصد اصلی نفت ایران بود، پس از تهدید تحریم‌های ثانویه، پذیرش کشتی‌های ایرانی را متوقف کرد. این اقدامات تا آوریل ۲۰۲۵ حجم نفت شناور (نفت ذخیره‌شده در کشتی‌ها بدون مقصد مشخص) را افزایش داده و فشار لجستیکی بر ایران را تشدید کرده است.

۲. نهادهای مالی و خریداران

حوزه دوم فشار، نهادهای مالی و خریداران نفت ایران است. برخلاف دوره بایدن که تحریم‌های ثانویه علیه چین اعمال نشد، دولت ترامپ این سیاست را تغییر داد. در مارس ۲۰۲۵، خزانه‌داری آمریکا چندین شرکت چینی را که در خرید نفت ایران نقش داشتند، تحریم کرد. این اقدام باعث شد که برخی پالایشگاه‌های تی‌پات در چین از ترس جریمه، خرید نفت ایران را کاهش دهند. قاسمی‌نژاد تحلیل‌گر ضد ایرانی بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها تأکید می‌کند که تحریم‌های ثانویه نه تنها شرکت‌ها، بلکه بانک‌های چینی را هم هدف قرار داده‌اند که نقل‌وانتقال پول نفت ایران را تسهیل می‌کردند. این فشار مالی باعث کاهش دسترسی ایران به دلار و افزایش وابستگی به تهاتر یا ارزهای محلی شده است. به گزارش بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها در سه‌ماهه اول ۲۰۲۵، ارزش ریال ایران به دلیل این تحریم‌ها ۱۵ درصد افت کرده و این وضعیت توانایی ایران برای تأمین مالی صادرات نفت را محدود کرده است.

بررسی راهبردهای تأمین گاز و پتانسیل واردات LNG توسط عراق

طی آگوست ۲۰۲۴

۱. مقدمه

تا حدود ۲۲٫۱ (bcm) می‌باشد.^۳

۳. راهبردهای تأمین گاز عراق

با توجه به لغو معافیت‌های تحریمی خرید گاز از ایران، باید دید چه سناریوهایی پیش روی دولت عراق برای تأمین کسری گاز تا سال ۲۰۳۰ وجود دارد؟

«۱-۳ توسعه ظرفیت تولید گاز :

در افق ۱۰ ساله عراق به دنبال تأمین تقاضای گاز از طریق تولید داخلی است. این کشور بیش از ۳۵۰۰ (bcm) ذخایر گاز طبیعی دارد. دولت به دنبال افزایش ظرفیت تولید گاز از طریق توسعه میدان‌های گازی (میدان عکاظ، میدان منصوریه، میدان زوبیر، میدان صلاح الدین) و همچنین جمع‌آوری گازهای فلر می‌باشد. عراق سومین کشور فلر کننده گاز همراه در سال ۲۰۲۳ بوده است. طبق برخی داده‌ها، در این سال بیش از ۱۷ (bcm) گاز همراه در این کشور فلر شده است.^۴ طبق اعلام مقامات عراقی، چندین شرکت اروپایی و آمریکایی برای جمع‌آوری گازهای فلر تا سال ۲۰۲۸ با دولت عراق قرارداد بسته اند. هر چند به نظر می‌رسد عملیاتی‌شدن کامل این طرح تا سال ۲۰۳۰ به طول انجامد.

«۲-۳ واردات گاز (خط لوله - LNG):

با توجه به نبود زیرساخت‌های مناسب برای جمع‌آوری گازهای فلر و همچنین هزینه بالا و زمان بر بودن ایجاد شبکه خط لوله جمع‌آوری این گازها، دولت عراق در میان‌مدت به دنبال تأمین نیاز خود از طریق واردات خواهد بود. در این شرایط دو سناریو وجود دارد:

طی سال‌های اخیر، عراق به‌منظور تأمین تقاضای گاز طبیعی خود تا حد زیادی وابسته به واردات گاز از ایران بوده است. با توجه به این شرایط دولت عراق معافیت‌های تحریمی نسبت به واردات گاز از ایران را دریافت کرده بود. با روی کار آمدن دولت ترامپ، این معافیت‌های تحریمی از ۸ مارس ۲۰۲۵ لغو شدند. حالا مسئله ای که دولتمردان عراقی با آن مواجه هستند، یافتن راهکاری برای تأمین تقاضای گاز این کشور در صورت ادامه تحریم‌های آمریکا علیه واردات گاز از ایران است. در این گزارش ضمن بررسی راهبردهای احتمالی عراق برای تأمین نیاز خود، به بررسی پتانسیل واردات LNG توسط این کشور می‌پردازیم.

۲. وضعیت موجود و چشم انداز مصرف گاز عراق

در سال‌های گذشته، مصرف گاز عراق افزایش یافته و به حدود ۱۸٫۷ (bcm) در سال ۲۰۲۴ رسیده است.^۱ بخش عمده مصرف گاز مربوط به توسعه نیروگاهی و تولید برق این کشور است. بیش از ۸۰ درصد ظرفیت تولید برق متعلق به نیروگاه‌های حرارتی و گازی می‌باشد. (حدود ۶۰ درصد نیروگاه‌های عراق، گازی و حدود ۲۰ درصد نیروگاه‌های حرارتی است که سوخت این نیروگاه‌ها نیز عمدتاً گاز است)^۲ تولید گاز عراق در سال ۲۰۲۴ را حدود ۱۱٫۵ (bcm) تخمین می‌زنند. ۷٫۲ (bcm) نیز از طریق واردات (عمدتاً از ایران) تأمین شده است. چشم انداز مصرف گاز عراق در سال ۲۰۳۰ حاکی از افزایش مصرف

1. Source: Fitch solutions. Iraq oil and gas report . 2024

۲. منبع: وزارت برق عراق. گزارش داده‌های سالانه . ۲۰۲۲

3. Source: Fitch solutions. Iraq oil and gas report . 2024

4. Source: World Bank . Global Gas Flaring Tracker Report . 2024

سناریوی اول: واردات گاز از طریق خط لوله:

برود، در صورت وجود مازاد (بر تعهدات صادراتی این کشورها) با توجه به فراهم بودن زیرساخت‌های انتقال گاز در ایران، حداقل در میان‌مدت راهی جز سوپا گاز ترکمنستان توسط ایران به عراق وجود ندارد.

سناریوی دوم: واردات گاز به صورت LNG:

واردات گاز به صورت LNG دیگر سناریو دولت عراق برای جایگزینی گاز ایران خواهد بود. عملیاتی‌شدن این سناریو وابسته به امکان فنی و جغرافیایی عراق در ایجاد پایانه‌های واردات LNG می‌باشد. از طرفی باید دید امکان واردات از چه کشورهایی و با چه شرایط بازاری و اقتصادی فراهم است؟

تا کنون در عراق ظرفیت قابل توجهی برای واردات LNG ایجاد نشده است. اما با فشارهای آمریکا، دولت عراق طرح‌هایی را برای ایجاد ظرفیت واردات LNG در جنوب این کشور ارائه کرده است. با توجه به تمرکز بر تکمیل طرح‌های جمع‌آوری گاز فلر و افزایش تولید از میدان‌های گازی، دولت عراق امیدوار است بتواند تا سال ۲۰۳۰ نیاز به گاز طبیعی را از طریق تولید داخل تأمین کند. با این حال به نظر می‌رسد حتی با وجود طرح‌های افزایش تولید داخل، رشد روند مصرف گاز در سال‌های آینده، بی‌نیازی کامل عراق به واردات را سخت و دور از دسترس می‌کند.

به‌منظور واردات گاز از طریق خط لوله، دولت عراق می‌تواند اقدام به واردات مستقیم از کشورهای همسایه خود (ایران، ترکیه، کویت، عربستان، سوریه، اردن) کند. یا به صورت سوآپ یا واردات غیرمستقیم از کشورهایی مثل ترکمنستان یا آذربایجان خرید کرده و از طریق ظرفیت خطوط لوله ایران و ترکیه به عراق منتقل کند. همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌کنید به غیر از ایران، سایر کشورهای همسایه عراق امکان صادرات گاز به این کشور را ندارند. هر چند خطوط لوله انتقال نفت از کردستان عراق به ترکیه و همچنین طرح‌هایی برای انتقال نفت از طریق سوریه و عربستان وجود داشت اما هیچ کدام از زیرساخت‌های موجود و یا برنامه‌ریزی شده شرایط مناسب برای واردات گاز را ندارند. از طرفی این کشورها ظرفیت تولید مازاد بر نیازهای داخلی خود ندارند تا امکان صادراتشان فراهم باشد.

با توجه به عدم وجود ظرفیت صادراتی و زیرساخت‌های لازم در کشورهای همسایه عراق، در صورتی که این کشور تصمیم بر واردات گاز از طریق خط لوله به صورت مستقیم داشته باشد راهکار و مسیری جز ایران وجود نخواهد داشت.

چنانچه دولت عراق به سمت خرید گاز به صورت غیرمستقیم از کشورهای نظیر ترکمنستان یا آذربایجان

جدول ۱: میزان تولید، ظرفیت صادرات و امکان فنی صادرات گاز همسایگان عراق به این کشور

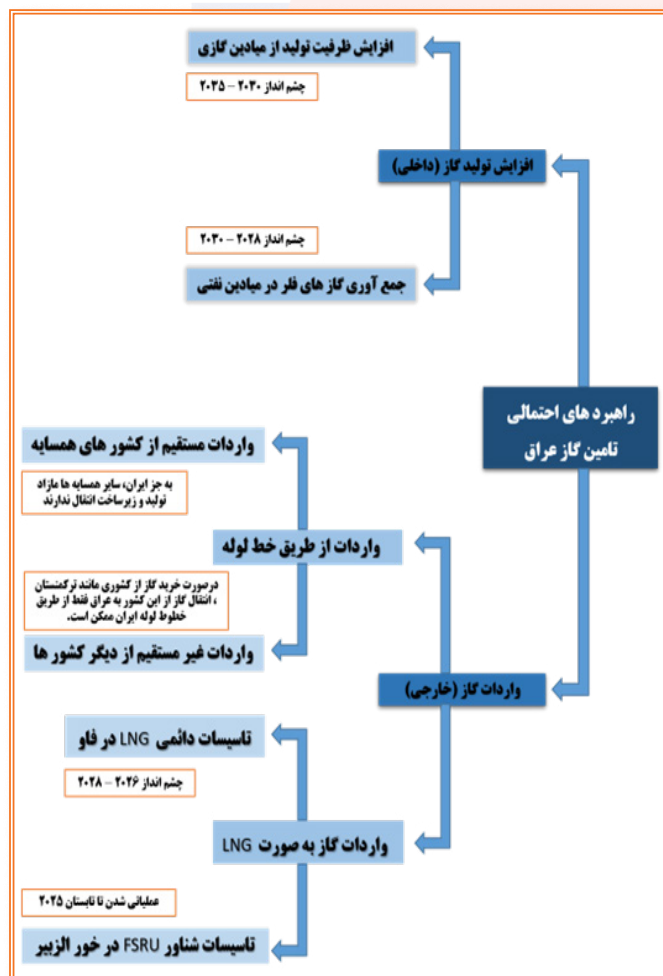
کشور	میزان تولید گاز طبیعی (bcm)	خالص صادرات گاز طبیعی (bcm)	زیرساخت خط لوله انتقال گاز به عراق
ایران	۲۷۱	۱۱٫۳	خط انتقال گاز دارد
ترکیه	۸٫۴	-۴۱	خط انتقال گاز ندارد
سوریه	۳	---	خط انتقال گاز ندارد
اردن	<۱	-۵٫۵	خط انتقال گاز ندارد
عربستان	۱۳۷	۰	خط انتقال گاز ندارد
کویت	۳۰	-۸٫۷	خط انتقال گاز ندارد

باین‌حال برخی مسئولین وزارت نفت عراق، کشورهای قطر، الجزایر و عمان را گزینه‌های صادرات LNG به عراق عنوان کرده‌اند.

۴. جمع بندی

با روی کار آمدن ترامپ و لغو معافیت‌های تحریمی واردات گاز از ایران، دولت عراق به دنبال راهکاری برای جایگزینی گاز ایران است. در این گزارش به بررسی سناریوهای پیش روی عراق به‌منظور تأمین گاز مورد نیاز این کشور پرداختیم. در نمودار زیر به طور خلاصه، درخت راهبردهای احتمالی دولت عراق ارائه شده است.

نمودار ۱: درخت راهبردهای احتمالی دولت عراق به منظور تأمین گاز

به همین منظور یکی از طرح‌های ارائه شده ساخت تأسیسات دائمی LNG در جنوبی‌ترین بخش سرزمین عراق، یعنی بندر بزرگ فاو است. (طرح ساخت بندر بزرگ فاو از چندسال پیش آغاز شده است.) البته ساخت تأسیسات LNG در این بندر فعلاً در مراحل اولیه بوده و تا عملیاتی شدن فاصله دارد.

به نظر می‌رسد همه طرح‌های مطرح شده در کوتاه‌مدت کمتر از ۲ سال آینده در حد موثری عملیاتی نخواهند شد. از این جهت وزارت نفت عراق از طرحی موقت برای واردات LNG رونمایی کرده است.

در این طرح دو سکوی شناور تأسیسات ذخیره‌سازی و تبدیل LNG موسوم به FSRU احتمالاً به‌صورت اجاره‌ای در آبراه منطقه بندر خور الزبیر در جنوب بصره مستقر خواهند شد. گفته شده این تأسیسات امکان فراوری روزانه ۱۴ تا ۱۹ میلیون مترمکعب گاز را خواهند داشت.^۱ ۴۵ کیلومتر خط لوله جهت انتقال گاز از این تأسیسات تا پالایشگاه‌ها و نیروگاه‌های بصره در دست احداث است. دولت عراق اعلام کرده این تأسیسات احتمالاً تا اوایل تابستان به بهره‌برداری خواهد رسید.^۲

دولت عراق مذاکراتی را برای خرید LNG آغاز کرده است. هر چند خبر رسمی از این مذاکرات منتشر نشده،

نقشه ۱: منطقه جنوب عراق (موقعیت بندر فاو-بندر خور الزبیر)

۱. منبع: سعد جاسم، مدیر کل بخش سوخت وزارت برق عراق. مارس ۲۰۲۵

۲. منبع: حمزه عبدالباقی، مدیر شرکت گاز جنوب عراق. فوریه ۲۰۲۵

۴

مزایا و چالش‌های گاز طبیعی در گذار انرژی

۴

فرینا ریاحی
اعظم محمدپاشایی

به منظور دستیابی به انتشار خالص صفر نداشته باشد دیگر نمی‌تواند به این مهم دست یابد. در این شرایط و با توجه به زیرساخت‌های ناکافی انرژی‌های تجدیدپذیر، گاز طبیعی به عنوان «سوخت پل^۳» نقش مهمی را در گذار کوتاه تا میان مدت انرژی ایفا خواهد کرد. هر چند که در بلندمدت، چنانچه حذف بیشتر گازهای گلخانه‌ای ناشی از سوخت‌های فسیلی مد نظر قرار گیرد، انتشارات حاصل از گاز طبیعی نیز می‌تواند چالشی عمیق را برای آن بوجود آورد.

«مقدمه»

کنفرانس سالانه تغییرات اقلیمی سازمان ملل متحد (کاپ^۱ ۲۸) که در سال ۲۰۲۳ در امارات متحده عربی برگزار شد، با فراخوانی برای «گذار از سوخت‌های فسیلی» به پایان رسید. مفهوم اصلی گذار انرژی، تغییرات ساختاری چشمگیر در نظام تولید و مصرف انرژی به گونه‌ای است که موجب تغییر منبع غالب انرژی مصرفی جوامع در بلندمدت شود.

بسیاری بر این باورند که گذار انرژی واژه جدیدی است که در سال‌های اخیر پدید آمده است اما تاریخچه گذار انرژی نشان‌دهنده تلاش مداوم جوامع برای دستیابی به سیستم‌های کارآمدتر، پایدار و قابل‌دسترس‌تر و پاک‌تر بوده است. از اینرو گذار کنونی انرژی، ناظر به توسعه تجدیدپذیرها و جایگزینی سوخت‌های فسیلی است که با هدف کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و اثرات ناشی از تغییرات اقلیمی اتفاق خواهد افتاد. با این حال، به نظر می‌رسد استفاده سریع از انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر به دلیل هزینه‌های بالای سرمایه و زیرساخت‌های ناکافی در اغلب کشورها دور از ذهن باشد. بنابراین، یک سوخت فسیلی تمیزتر و کارآمدتر مانند گاز طبیعی می‌تواند به عنوان یک منبع انرژی جایگزین و پلی به سمت سیستم‌های انرژی تجدیدپذیر تلقی گردد. بر اساس ششمین گزارش کارگروه بین‌المللی تغییر اقلیم^۲، جهان فرصت کمی برای محدود نمودن افزایش دمای زمین به ۱/۵ درجه دارد و چنانچه اکنون اقدام جدی

«گاز طبیعی در مسیر پایداری و کربن‌زدایی»

گاز طبیعی نقش اساسی در اقتصاد جهانی دارد. ماسیمو دی اودواردو^۴، معاون تحقیقات گاز و ال ان جی^۵ در وودمکنزی می‌گوید: «تقاضای گاز طی ۲۵ سال گذشته ۸۰ درصد افزایش یافته است و اکنون تقریباً یک چهارم نیاز انرژی جهان را برآورده می‌کند. موفقیت این منبع انرژی در مقیاس منابع جهانی، هزینه‌های پایین تولید، سهولت ذخیره سازی و انتقال و مزیت‌های زیست‌محیطی نسبی آن نهفته است.^۶» همچنین در دوران گذار انرژی جهان به سمت برقی‌سازی بیشتر با منبع انرژی‌های تجدیدپذیر حرکت می‌کند نیز قابل تأمل است چرا که پذیرش فناوری‌های نوظهور کم کربن در این مسیر، مانند هیدروژن در حال حاضر برای دستیابی به انتشار صفر خالص تا سال ۲۰۵۰ بسیار کند است و با توجه به اینکه زغال‌سنگ هنوز ۳۰ درصد از انرژی مورد نیاز جهان

1. Conference of Parties (COP)

2. IPCC Sixth Assessment Report

3. The bridge fuel

4. Massimo Di Odoardo

5. Lignified Natural Gas (LNG)

6. Natural gas remains the crucial bridge in the energy transition, yet challenges persist, Wood Mackenzie, 20 February 2025

منابع مهم تولید برق به شمار خواهند آمد اما به دلیل تناوب در استفاده از این منابع در تولید برق، نیاز به انرژی هست که در مواقع لزوم نقش پشتیبان آنها را داشته باشد که گاز می‌تواند این نقش را برای سیستم‌های تولید برق ایفا کند. امکان جایگزینی نفت با گاز طبیعی گزینه دیگر است. گاز طبیعی می‌تواند در تولید برق و خودروهای الکتریکی نقش اساسی ایفا کند. استفاده از برق با پایه گاز، در جهت برآورده نمودن تقاضای برق نوعی جایگزینی نفت با گاز است. علاوه بر این، یک موتور الکتریکی معمولاً از یک موتور احتراق داخلی انرژی کارآمدتر است. گاز طبیعی همچنین می‌تواند نقش مهمی برای وسایل نقلیه سنگین یا متوسط و حمل و نقل چه به صورت گاز طبیعی فشرده یا به صورت متانول یا آمونیاک داشته باشد. جمع آوری، استفاده و ذخیره سازی کربن^۳ یک فناوری قدیمی و اثبات شده با پتانسیل حذف ۹۰ تا ۹۵ درصد از انتشار گازهای گلخانه‌ای است. کاربرد این فناوری تا به امروز، عمدتاً در تولید نفت و گاز بوده است که با افزایش بازیافت نفت یا فرآوری گاز مرتبط با تأسیسات فشرده سازی گاز طبیعی مرتبط است. لیکن در آینده، باید در مقیاس بسیار بیشتری در پایین دست یا هاب‌های صنعتی به کار گرفته شود. به علاوه، کاربردهای اصلی آن در کارخانه‌هایی نیازمند کربن‌زدایی مانند کارخانه‌های فولاد، سیمان، شیشه و کود، زیاد خواهد بود. برای کربن‌زدایی در این صنایع، معمولاً از گاز طبیعی استفاده می‌شود. هیدروژن یا یکی از مشتقات آن، مانند آمونیاک - اکنون به طور گسترده به عنوان یک جزء کلیدی برای کربن‌زدایی

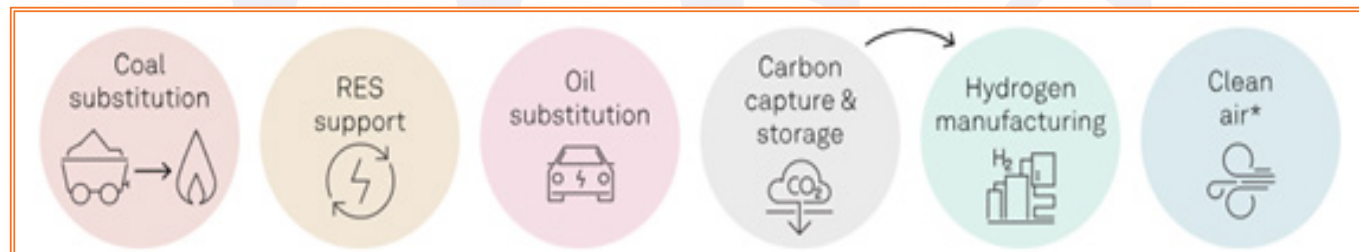
را تشکیل می‌دهد، تغییر به سمت گاز به عنوان سوخت انتقالی یک گزینه قانع‌کننده است.

میزان دی اکسید کربن ناشی از سوختن گاز طبیعی نصف سوزاندن ذغال سنگ است و نسبت به سوزاندن نفت در حدود ۳۰ درصد کمتر است. از اینرو گاز طبیعی آلودگی بسیار کمتری را نسبت به آنها دارد که آن را به سوخت پاک تری نسبت به سایر سوخت‌های فسیلی تبدیل کرده است. جایگزینی زغال سنگ با گاز طبیعی در حال حاضر به کاهش قابل‌ملاحظه کربن انجامیده و می‌تواند به کربن‌زدایی بازارهای سراسر آسیا که وابسته به زغال‌سنگ هستند کمک کند. همچنین، گاز طبیعی می‌تواند به عنوان یک کاتالیزور برای پیشرفت سایر فناوری‌های کم کربن، از جمله جذب و ذخیره کربن^۱ و هیدروژن کم کربن عمل کند.

برای آنکه گاز طبیعی بتواند به پیشبرد پایداری و کربن‌زدایی کمک کند، شش روش وجود دارد که هر یک می‌توانند در بازه‌های زمانی مختلف، با تاثیرات متفاوت رخ دهد^۲. برخی از این روش‌ها به عنوان راه حل‌های فوری و سریع و دیگر راه‌حل‌ها که نیازمند زمان بیشتر هستند تکنولوژی محور هستند.

جایگزینی زغال سنگ با گاز بزرگترین فرصت کوتاه مدت در مسیر پایداری و کربن‌زدایی است. زغال‌سنگ عامل ۴۳ درصد از انتشار گازهای گلخانه‌ای مرتبط با انرژی در جهان است. جایگزینی نیروگاه‌های زغال‌سنگ قدیمی و کم‌بازده با گاز طبیعی می‌تواند انتشار گازهای گلخانه‌ای را بیش از ۵۰ درصد در هر واحد تولید برق کاهش دهد. همچنین، هر چند انرژی‌های تجدیدپذیر در گذار انرژی از

شکل ۱: روش‌های کربن‌زدایی از گاز طبیعی

1. Carbon Capture & Storage (CCS)

2. Michael Stoppard, The role of gas in the energy transition, S&P Global, March 2024, 13

3. Carbon Capture, Use & Storage (CCUS)

داده شده است:

نشت متان: مهم‌ترین چالش گاز طبیعی نشت متان است که پتانسیل گرمایش بسیار بالایی را دارد. اگرچه گاز طبیعی دارای ردپای کربن نسبتاً کمی است، اما این مزیت می‌تواند با توجه به نشت متان در زمان تولید یا تحویل سوخت جبران شود. بر اساس گزارش آژانس بین‌المللی انرژی، عملیات نفت و گاز در سراسر جهان در سال ۲۰۲۳ حدود ۱۲۰ میلیون تن متان در اتمسفر منتشر کرده است. با این فرض که یک تن متان معادل ۲۸ تن دی‌اکسید کربن است، این میزان انتشار متان می‌تواند برابر با کل انتشار اتحادیه اروپا باشد. با توجه به اینکه استفاده از گاز طبیعی در جهان سریع‌ترین رشد را به خود اختصاص داده است، این منبع انرژی از سال ۲۰۰۹ تا کنون عامل حدود ۳۵ درصد رشد انتشار گازهای گلخانه‌ای در جهان بوده است که عمده آن در نتیجه انتشار متان رخ داده است. بنابراین، اینکه استفاده از گاز طبیعی با توجه به تلاش‌ها برای کاهش تغییر اقلیم افزایش یا کاهش خواهد یافت، به یک چالش مهم در سطح جهان تبدیل شده است. لیکن، نکته مهم آن است که فناوری‌های تشخیص، اندازه‌گیری و کاهش سرعت نشت متان در حال پیشرفت است. صنعت نفت و گاز مطمئن است که می‌تواند از این فناوری‌ها استفاده کند و مجموعه‌ای از شرکت‌های پیشرو در کاپ ۲۸، تعهد خود را برای دستیابی به انتشار گاز متان تا سال ۲۰۳۰ تأیید کردند که البته برای صنعت گاز طبیعی نه فقط انجام تعهدات بلکه صحت‌گذاری آن در هر مرحله از زنجیره تامین حیاتی است.

قفل زیرساخت: دومین مسئله‌ای که باید به آن پرداخته شود، ریسک «قفل شدن» زیرساخت است. بدین معنی که سرمایه‌گذاری‌های امروزی در زیرساخت‌ها، ممکن است کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای را از یک نقطه پایه امکان‌پذیر کند، اما به دلیل هزینه سرمایه‌ای بالایی که امروز انجام شده، در آینده نتوان به سادگی این زیرساخت‌ها را کنار گذاشت و سرمایه‌گذاری مجدد انجام داد. بنابراین، سطح ثابتی از انتشار گازهای گلخانه‌ای وجود

شناخته شده است. در حال حاضر، بیش از ۲۰ کشور استراتژی‌های هیدروژن خود را اعلام کرده‌اند. برخی از پیش‌بینی‌های انتشار صفر خالص نیز نشان می‌دهند که هیدروژن تا سال ۲۰۵۰ حدود ۲۵ درصد از مصرف نهایی انرژی را به خود اختصاص می‌دهد. با توجه به محدودیت‌های موجود در توسعه ظرفیت تجدیدپذیر کافی برای پاسخگویی به تقاضای مستقیم رو به رشد برق و نیاز جدید برای هیدروژن، انتظار می‌رود هیدروژن آبی تولید شده از گاز طبیعی نقش مهمی در پاسخ به این تقاضا ایفا کند. علاوه بر آنچه گفته شد، پایداری چیزی بیشتر از انتشار گازهای گلخانه‌ای است. کیفیت هوا خطرناک بزرگ برای سلامتی به ویژه با افزایش سطح شهرنشینی در سراسر جهان در حال توسعه است. گاز طبیعی نسبت به سایر سوخت‌های فسیلی از میزان آلاینده‌های کمتری برخوردار است. سطوح پایین اکسیدهای نیتروژن، اکسیدهای گوگرد و ذرات به این معنی است که استفاده گسترده‌تر از گاز می‌تواند به کاهش سطح آلودگی کمک کند. استفاده از گاز در اتوبوس‌های شهری و سایر وسایل حمل و نقل عمومی می‌تواند کیفیت هوا را بهبود بخشد.

«چالش‌های گاز طبیعی در گذار انرژی»

با وجود مزایای رو به افزایش گاز در اقتصاد دنیا، برخی ارزش آن را به عنوان سوخت انتقالی نادیده می‌گیرند و با توجه به میزان انتشار گاز گلخانه‌ای (بویژه در شکل LNG)، گاز را نیز به عنوان یک سوخت فسیلی دیگر که می‌تواند عامل بحران تغییر اقلیم است، معرفی می‌کنند. علاوه بر این، گاز ارزان نیست. هزینه‌های آل ان جی تحویلی همچنان بالاست و بدون قیمت معنی‌دار کربن، گاز نمی‌تواند با قیمت زغال‌سنگ در اقتصادهای در حال رشد آسیا رقابت کند. تجربه جنگ روسیه علیه اوکراین نیز نشان داد که اتکای بیش از حد به واردات گاز از یک منبع واحد، یک استراتژی قوی امنیت انرژی نخواهد بود! با این حال ۲ مورد از مهم‌ترین چالش‌های گاز طبیعی نشت متان و قفل زیرساخت^۲ است که در ادامه توضیح

1. The bridge Natural gas's crucial role as a transitional energy source, Wood Mackenzie, February 2025

2. Infrastructure Lock-in

رویکرد سیستم انرژی کربن‌زدایی شده با پیش‌بینی مصرف مداوم سوخت با استفاده از بیومتان یا با ترکیب هیدروژن در شبکه‌های گاز طبیعی موجود، مد نظر قرار گیرد. لیکن، هیچ‌یک از این روش‌ها به ویژه از نقطه نظر اقتصاد انرژی آسان نبوده و تضمینی برای موفقیت آنها وجود ندارد. هیچگاه در این شرایط که جهان به شدت به دنبال دسترسی بیشتر به انرژی پاک، قابل اعتماد و مقرون به صرفه است، بحث در مورد گاز هرگز به این اندازه جدی نبوده است.

|| منابع:

- 1- Hanna Brauers, Natural gas as a barrier to sustainability transitions? A systematic mapping of the risks and challenges, Energy Research & Social Science (89), 2022
- 2- How oil and gas companies can be successful in renewable power February 27, 2023
- 3- Natural gas remains the crucial bridge in the energy transition, yet challenges persist, Wood Mackenzie, 20 February 2025
- 4- The bridge Natural gas's crucial role as a transitional energy source, Wood Mackenzie, February 2025
- 5- The role of gas in the energy transition, S&P Global, March 13, 2024
- 6- www.iea.org

خواهد داشت و کاهش بیشتر به اصطلاح قفل خواهد شد. قفل زیرساخت برای گاز طبیعی به وضعیتی اشاره دارد که سرمایه‌گذاری‌های سنگین در زیرساخت‌های گاز، مانند خطوط لوله، تأسیسات مایع‌سازی و نیروگاه‌های گازی، سبب می‌شود که کشورها و شرکت‌ها به استفاده طولانی‌مدت از این سوخت فسیلی متعهد شوند، حتی زمانی که گزینه‌های کم‌کربن‌تر در دسترس باشند. دو روش برای فائق آمدن بر این مشکل وجود دارد. اول اینکه این صنعت می‌تواند از زیرساخت‌های موجود با توان سوخت متفاوت استفاده کند. به عنوان مثال از گاز طبیعی تجدیدپذیر (بیومتان) یا حتی گاز طبیعی مصنوعی و دوم ترکیب با هیدروژن که می‌تواند شدت کربن را در زیرساخت‌های موجود کاهش دهد. همچنین سازگاری زیرساخت‌های موجود گاز طبیعی و تأسیسات ذخیره‌سازی با هیدروژن و حتی جذب، کاربرد و انبارش کربن می‌تواند خطر قفل شدن دارایی‌های گاز طبیعی را به حداقل برساند و آنها را به زیرساخت‌های پیش‌نیاز سیستم کربن‌زدایی آینده تبدیل کند.

« جمع بندی و نتیجه گیری

گاز طبیعی همچنان یکی از اجزای کلیدی گذار انرژی محسوب می‌شود، زیرا به کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و جایگزینی زغال‌سنگ کمک می‌کند. گاز طبیعی توسط بسیاری از مؤسسات به عنوان سوخت انتقالی و سوخت پل تبلیغ شده و به این مؤسسات اجازه می‌دهد تا آن را به عنوان سازگار با اقلیم معرفی کنند. اما در مورد اینکه چه مدت و چه مقدار استفاده از گاز طبیعی می‌تواند این نقش را داشته باشد، ابهام وجود دارد. چرا که اگر بروز آتش‌سوزی‌ها، تخلیه و نشت متان در طول زنجیره تأمین گاز طبیعی مورد توجه قرار نگیرد، اعتبار گاز به عنوان یک سوخت پل می‌تواند تضعیف شود و لذا این را خاطرنشان سازد که «آنچه که قرار بود یک راه حل موقت باشد، دائمی شود». از این‌رو، اگر گاز طبیعی به عنوان یک راه حل بلند مدت تلقی شود، تغییرات عمیق‌تر جوامع در گذار به کربن کمتر را با ابهام مواجه خواهد شد مگر آنکه پذیرش ایده «سبز کردن» گاز طبیعی به منظور تطبیق

گزارش رصد اندیشکده های معتبر بین المللی در ارتباط با صنعت نفت و گاز (اردیبهشت ماه ۱۴۰۴)

شماره ۱۱۱

آماري از کشورهای اوپک طی دو دهه اخیر، نشان می‌دهد که نوسانات قیمت نفت بر بخش غیرنفتی تجارت خارجی تأثیرات نامتقارن و پیچیده‌ای دارد. هنگامی که قیمت نفت افزایش می‌یابد، کشورهای عضو اوپک با بهبود درآمدهای نفتی مواجه می‌شوند که معمولاً به افزایش واردات کالاها و خدمات غیرنفتی منجر می‌شود. این امر سبب می‌شود تراز تجاری غیرنفتی این کشورها در شرایط افزایش قیمت نفت به صورت منفی‌تر یا با کسری بیشتری همراه شود. در واقع، درآمدهای نفتی بالا، با تحریک مصرف داخلی و واردات، منجر به رشد کسری در بخش غیرنفتی تجارت می‌شوند؛ پدیده‌ای که در ادبیات اقتصادی به بیماری هلندی (Dutch Disease) معروف است و نشان‌دهنده تأثیرات منفی افزایش درآمد نفتی بر بخش‌های تولیدی و صادرات غیرنفتی است. برعکس، در دوره‌های کاهش قیمت نفت، درآمدهای نفتی این کشورها کاهش یافته و سیاست‌های اقتصادی اغلب بر محدودسازی واردات و تقویت صادرات غیرنفتی متمرکز می‌شوند. نتیجه این اقدامات معمولاً بهبود نسبی در تراز تجاری غیرنفتی و کاهش کسری آن است. به عبارت دیگر، افت قیمت نفت به عنوان محرکی برای اصلاحات اقتصادی، افزایش بهره‌وری، و تشویق تولید داخلی عمل می‌کند و به کاهش وابستگی به واردات غیرنفتی کمک می‌کند. با این حال، این بهبود در تراز تجاری غیرنفتی اغلب با فشارهای اقتصادی از جمله کاهش درآمدهای کل، محدودیت بودجه‌ای دولت‌ها و کاهش سرمایه‌گذاری مواجه است. مطالعات گزارش نشان می‌دهد که اثرات تغییرات قیمت نفت بر تراز غیرنفتی، به طور قابل توجهی به شرایط ساختاری و سیاست‌های هر کشور بستگی دارد. کشورهایی که در زمینه تنوع‌بخشی اقتصادی پیشرفت کرده و زیرساخت‌های لازم برای تقویت بخش غیرنفتی را ایجاد کرده‌اند، توانسته‌اند اثرات منفی «بیماری هلندی»

موسسه مطالعات بین المللی انرژی، به صورت ماهیانه به رصد گزارش‌های انتشاریافته از سوی اندیشکده‌های برتر حوزه انرژی و گزارش سازمان‌هایی نظیر آژانس بین‌المللی انرژی، اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده و ... می‌پردازد که هدف از آن، اطلاع از جدیدترین یافته‌ها و پژوهش‌ها در ارتباط با صنعت نفت و گاز و بهره‌مندی از محتوای این مطالعات است. در این راستا، این نوشتار به ارائه خلاصه‌ای از مهم‌ترین گزارش‌های منتشرشده در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ می‌پردازد:

۱. بخش نفت:

« آیا افزایش و کاهش قیمت نفت، بر تراز تجاری غیرنفتی تأثیر یکسانی دارد؟ شواهدی از کشورهای اوپک

LINK: Do Rising and Falling Oil Prices Affect Non-Oil Trade Balance Equally? Evidence from OPEC Countries

SOURCE: www.kapsarc.org

DATE: 22 May 2025

تحولات قیمت نفت جهانی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر اقتصاد کشورهای تولیدکننده نفت به شمار می‌روند؛ به ویژه کشورهای عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) که سهم عمده‌ای از درآمدهای خود را از طریق صادرات نفت خام به دست می‌آورند. در این چارچوب، گزارش حاضر به بررسی دقیق و جامع تأثیر تغییرات صعودی و نزولی قیمت نفت بر تراز تجاری غیرنفتی این کشورها می‌پردازد؛ موضوعی که به‌خاطر اهمیت افزایش تنوع اقتصادی و کاهش وابستگی به نفت، همواره مورد توجه سیاستگذاران و اقتصاددانان بوده است. تحلیل‌های انجام شده در این گزارش بر اساس داده‌های

« تنش‌های تجاری، تحریم‌های نفتی و آینده نفت خاورمیانه »

LINK: Trade Tensions, Oil Sanctions, and the Future of Middle East Oil

SOURCE: www.gjia.georgetown.edu

DATE: May 2025 , 13

گزارش حاضر به بررسی عمیق و جامع تأثیرات ترکیبی تنش‌های تجاری بین‌المللی و تحریم‌های نفتی بر بازار نفت منطقه خاورمیانه می‌پردازد؛ منطقه‌ای که به‌عنوان کانون انرژی جهان و مهم‌ترین تأمین‌کننده نفت خام شناخته می‌شود. این تحلیل تأکید ویژه‌ای بر نقش نفت در اقتصاد، سیاست و ژئوپلیتیک خاورمیانه دارد و چشم‌اندازی واقع‌بینانه از آینده این بازار ارائه می‌دهد. در بخش اول، گزارش به تحریم‌های نفتی گسترده و هدفمند ایالات متحده و متحدانش علیه کشورهای نفت‌خیز منطقه مانند ایران می‌پردازد. این تحریم‌ها که صادرات نفت خام ایران را به شدت محدود کرده‌اند، نه تنها جریان نفت به بازارهای جهانی را مختل ساخته‌اند بلکه موجب تغییرات ساختاری در الگوهای عرضه و تقاضای نفت شده‌اند. ایران نیز به دنبال راهکارهای جایگزین صادرات، از جمله افزایش صادرات به بازارهای آسیایی و استفاده از روش‌های دور زدن تحریم‌ها است که پیامدهای پیچیده‌ای برای ثبات بازار نفت دارد. تنش‌های تجاری بین بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان نفت جهان، به ویژه ایالات متحده و چین، نیز بخش دیگری از این گزارش است. تعرفه‌ها و محدودیت‌های تجاری باعث کاهش رشد اقتصادی چین و در نتیجه کاهش تقاضای نفت شده است. این وضعیت فشار مضاعفی بر کشورهای صادرکننده نفت خاورمیانه وارد کرده، چرا که چین به عنوان بزرگ‌ترین واردکننده نفت منطقه، بخش عمده‌ای از صادرات نفت خاورمیانه را جذب می‌کند. کاهش تقاضا از سوی چین، به ویژه در بحبوحه جنگ تجاری، باعث افت قیمت‌ها و افزایش نوسانات بازار نفت شده است. در این میان، کشورهای تولیدکننده نفت در خاورمیانه،

را کاهش دهند و در دوره‌های افزایش قیمت نفت از فرصت‌ها به نحو بهتری استفاده کنند. در مقابل، کشورهایی که همچنان به درآمدهای نفتی وابسته بوده و اقتصاد غیرنفتی ضعیفی دارند، بیشتر در معرض آسیب‌های ناشی از نوسانات شدید قیمت نفت قرار دارند.

در بخش‌های تحلیلی گزارش، اهمیت عوامل دیگری چون نرخ ارز، سیاست‌های مالی و پولی، میزان سرمایه‌گذاری در بخش‌های غیرنفتی، و سطح توسعه بازارهای مالی نیز مورد توجه قرار گرفته است. این عوامل نقش کلیدی در تعدیل اثرات قیمت نفت بر تجارت غیرنفتی ایفا می‌کنند و سیاستگذاران را به تدوین سیاست‌های هماهنگ برای مدیریت درآمدهای نفتی و حمایت از تولید غیرنفتی تشویق می‌کنند.

از منظر سیاست‌گذاری، گزارش تأکید دارد که برای مقابله با نوسانات قیمت نفت و تأثیرات نامطلوب آن بر تراز تجاری غیرنفتی، کشورهای اوپک باید به شدت بر برنامه‌های تنوع‌بخشی اقتصادی، توسعه صنایع غیرنفتی، تقویت زیرساخت‌ها و ایجاد محیط کسب‌وکار رقابتی تمرکز کنند. همچنین، مدیریت هوشمندانه درآمدهای نفتی از طریق صندوق‌های ذخیره ارزی و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مولد، می‌تواند از آسیب‌پذیری اقتصادی در برابر شوک‌های قیمتی بکاهد. در نهایت، همکاری منطقه‌ای میان کشورهای عضو برای به اشتراک‌گذاری تجربیات و ایجاد بازارهای مشترک غیرنفتی نیز از راهکارهای مهمی است که گزارش به آن اشاره می‌کند.

می‌آورد. سناریوی سوم، تحول تکنولوژیکی و تغییرات در سیاست‌های انرژی جهانی است که ممکن است به کاهش تقاضای نفت و افزایش نقش انرژی‌های تجدیدپذیر منجر شود، اما همچنان نفت خاورمیانه به دلیل هزینه‌های پایین استخراج و ذخایر عظیم نقش مهمی در بازار جهانی ایفا خواهد کرد.

در کل، گزارش نتیجه‌گیری می‌کند که نفت خاورمیانه، با وجود چالش‌های متعدد، همچنان به عنوان ستون فقرات بازار انرژی جهانی باقی خواهد ماند. موفقیت این منطقه در مدیریت تنش‌ها، تحریم‌ها و تغییرات بازار، نیازمند سیاست‌گذاری هوشمندانه، سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نوین و همکاری‌های گسترده بین‌المللی است. تنها با چنین رویکردی است که می‌توان آینده‌ای پایدار و امن برای نفت خاورمیانه و بازار جهانی انرژی تضمین کرد.

« آخرین مرحله: حذف تدریجی نفت و گاز روسیه در اروپای مرکزی »

LINK: The Last Mile: Phasing Out Russian Oil and Gas in Central Europe

SOURCE: www.energyandcleanair.org

DATE: May 2025 ,15

گزارش «The Last Mile» به بررسی دقیق و همه‌جانبه چالش‌ها و فرصت‌های حذف تدریجی نفت و گاز روسیه از بازارهای کشورهای اروپای مرکزی می‌پردازد؛ منطقه‌ای که به دلیل وابستگی تاریخی و زیرساختی به انرژی روسیه، در مرکز تحولات ژئوپلیتیکی و انرژی اروپا قرار گرفته است. این گزارش با تمرکز ویژه بر نفت، تحلیل می‌کند که چگونه این کشورها، علی‌رغم فشارهای سیاسی و تحریم‌های اتحادیه اروپا، در مسیر کاهش وابستگی خود به نفت و گاز روسیه چه موانع و راهکارهایی را تجربه می‌کنند.

در ابتدا وضعیت فعلی بازار نفت در اروپای مرکزی ترسیم می‌شود؛ منطقه‌ای که تا همین چند سال پیش بیش از ۶۰ درصد نفت و گاز خود را از روسیه تأمین می‌کرد.

به ویژه عربستان سعودی و امارات متحده عربی، تلاش کرده‌اند تا با افزایش تولید و انعطاف‌پذیری در سیاست‌های صادراتی خود، تعادل بازار را حفظ کنند و جایگاه خود را در بازار جهانی تثبیت نمایند. عربستان سعودی با بهره‌گیری از ظرفیت تولید مازاد و سیاست‌های هماهنگ با اوپک پلاس، نقش کلیدی در کنترل نوسانات قیمت نفت ایفا می‌کند و به دنبال حفظ سهم بازار در شرایط پرچالش جهانی است. همچنین، امارات متحده عربی و کویت نیز با توسعه پروژه‌های نفتی و گازی، به ویژه در بخش‌های فراساحلی و میدان‌های نفتی مشترک، موقعیت خود را در بازار تقویت کرده‌اند.

گزارش به چالش‌های ساختاری اقتصادهای نفتی منطقه اشاره دارد که به شدت به درآمدهای نفتی وابسته هستند. نوسانات شدید قیمت نفت و فشارهای تحریمی، لزوم اتخاذ سیاست‌های تنوع‌بخشی اقتصادی و اصلاحات ساختاری را برای پایداری مالی و اقتصادی این کشورها برجسته ساخته است. کشورهای منطقه در حال سرمایه‌گذاری در پروژه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر، توسعه زیرساخت‌های نفتی و گازی پیشرفته، و افزایش بهره‌وری انرژی هستند تا اثرات منفی وابستگی به نفت را کاهش دهند.

یکی از نکات برجسته این گزارش، تحلیل عمیق بازار نفت منطقه خاورمیانه در مقابل تغییرات ژئوپلیتیکی است. روابط پیچیده منطقه‌ای، رقابت‌های استراتژیک و ائتلاف‌های متغیر، بر جریان نفت، امنیت خطوط لوله و بنادر صادراتی تأثیرگذار است. تحریم‌ها، جنگ‌ها و مناقشات منطقه‌ای نه تنها موجب اختلال در تولید و صادرات نفت می‌شوند بلکه بر روان بازار و چشم‌انداز سرمایه‌گذاری‌ها نیز تأثیر مستقیم دارند.

در پایان، گزارش چند سناریوی احتمالی برای آینده نفت خاورمیانه ترسیم می‌کند. سناریوی نخست، ادامه تحریم‌ها و تنش‌های تجاری است که می‌تواند منجر به کاهش صادرات نفت، محدودیت در سرمایه‌گذاری‌های جدید و افزایش فشار بر اقتصادهای نفت‌محور شود. سناریوی دوم، افزایش همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی است که امکان توسعه پروژه‌های نفتی و گازی، بهبود زیرساخت‌ها و تثبیت بازار نفت را فراهم

اروپای مرکزی در صورت حذف سریع نفت روسیه با ریسک‌های تامین انرژی و نوسانات قیمتی روبرو خواهند شد، لذا نیازمند استراتژی‌های مدیریت ریسک و حمایت‌های مالی و فنی از سوی اتحادیه اروپا و سایر نهادهای بین‌المللی هستند.

در نهایت، گزارش چند سناریوی احتمالی برای آینده نفت در اروپای مرکزی ارائه می‌دهد. سناریوی اول، ادامه وابستگی نسبی به نفت روسیه با معافیت‌های بیشتر و روند کندتر حذف است که می‌تواند بازار نفت منطقه را ناپایدار نگه دارد. سناریوی دوم، موفقیت در توسعه زیرساخت‌های جایگزین و کاهش وابستگی به نفت روسیه از طریق تنوع منابع وارداتی است که می‌تواند منجر به افزایش امنیت انرژی و پایداری بازار شود. سناریوی سوم، فشارهای ژئوپلیتیکی بیشتر و اختلالات گسترده در عرضه نفت است که می‌تواند به بحران انرژی در این منطقه منجر شود.

این گزارش نشان می‌دهد که حذف نفت روسیه در اروپای مرکزی فرآیندی پیچیده، پرهزینه و زمان‌بر است که نه تنها به عوامل فنی و اقتصادی بلکه به سیاست‌گذاری‌های دقیق و همکاری‌های بین‌المللی نیاز دارد. نفت همچنان نقش حیاتی در امنیت انرژی منطقه ایفا می‌کند و هر گونه تغییر در این بخش باید با درک کامل از چالش‌ها و فرصت‌ها انجام شود.

گزارش همچنین به مسئله حذف تدریجی گاز روسیه از بازار کشورهای اروپای مرکزی نیز می‌پردازد؛ بازاری که سال‌ها به شدت به واردات گاز روسیه وابسته بوده است. این وابستگی ساختاری باعث شده روند کاهش مصرف گاز روسیه با چالش‌های جدی زیرساختی، اقتصادی و سیاسی مواجه شود.

کشورهای اروپای مرکزی، از جمله مجارستان، اسلواکی و جمهوری چک، با استفاده از شبکه خطوط لوله گسترده و قراردادهای بلندمدت، سال‌ها بخش اعظم گاز خود را از روسیه تأمین کرده‌اند. با اعمال تحریم‌ها و محدودیت‌های اتحادیه اروپا برای کاهش وابستگی به انرژی روسیه، این کشورها ناچار به جستجوی منابع جایگزین و تغییر زیرساخت‌های وارداتی شده‌اند؛ اما محدودیت‌های فنی مانند سازگاری تجهیزات، ظرفیت خطوط لوله جدید و

با آغاز تحریم‌های نفتی اتحادیه اروپا علیه روسیه و محدودیت‌های وارداتی، کشورهای این منطقه مجبور به بازنگری در سیاست‌های انرژی خود شده‌اند. با این حال، زیرساخت‌های پالایشگاهی و خطوط لوله طراحی شده برای نفت روسیه، به‌ویژه خط لوله دروسروسکی و بنادر مرتبط، موجب شده‌اند که کنار گذاشتن این منبع انرژی به سرعت و به آسانی امکان‌پذیر نباشد.

در بخش اصلی گزارش، به بررسی چالش‌های فنی و اقتصادی کنار گذاشتن نفت روسیه پرداخته شده است. از جمله محدودیت‌های زیرساختی که امکان پذیرش نفت از منابع دیگر را کاهش می‌دهد، وابستگی بالای پالایشگاه‌ها به نوع خاصی از نفت روسیه (نفت سنگین یا سبک)، و نیاز به سرمایه‌گذاری‌های کلان برای تغییرات فنی در پالایشگاه‌ها. همچنین هزینه‌های اقتصادی ناشی از تأمین نفت از بازارهای جایگزین مانند خاورمیانه، آفریقا و آمریکا که معمولاً گران‌تر هستند، به عنوان مانعی مهم مطرح شده است.

گزارش به سیاست‌های اتخاذ شده توسط کشورهای اروپای مرکزی، از جمله مجارستان، اسلواکی و جمهوری چک اشاره دارد که با توجه به حساسیت بالای امنیت انرژی و وابستگی اقتصادی به نفت روسیه، درخواست معافیت‌ها و تمدید مهلت‌هایی برای ادامه واردات نفت روسیه کرده‌اند. این موضوع نشان‌دهنده تعارض بین اهداف سیاسی اتحادیه اروپا برای کاهش وابستگی به روسیه و واقعیت‌های اقتصادی و زیرساختی این کشورهاست.

یکی از نکات برجسته گزارش، تحلیل نقش بازار نفت و تحولات آن در تعیین روند حذف نفت روسیه است. نوسانات قیمت نفت جهانی، افزایش هزینه‌های حمل و نقل نفت از منابع جایگزین، و همچنین تحولات ژئوپلیتیکی منطقه‌ای، همگی بر روند این انتقال تأثیرگذارند. همچنین گزارش به بررسی راهکارهای فنی مانند ارتقای پالایشگاه‌ها، توسعه زیرساخت‌های وارداتی نفت دریایی، و سرمایه‌گذاری در انرژی‌های جایگزین پرداخته است که می‌تواند به تسریع روند حذف نفت روسیه کمک کند.

از منظر امنیت انرژی، گزارش تأکید دارد که کشورهای

میادین نفتی کلیدی چون تنگیز، قراچاقاناک و کاشاگان بهره‌برداری می‌کند که توسعه آن‌ها عمدتاً در قالب قراردادهای مشارکت تولید (PSA) با شرکت‌های نفتی جهانی انجام شده است.

در سال‌های اخیر، دولت قزاقستان به علت هزینه‌های بالای تولید و سرمایه‌گذاری‌های عظیم مورد انتظار در این میادین، تصمیم گرفته شرایط قراردادهای نفتی را بازنگری و اصلاح کند تا سهم اقتصادی خود را از پروژه‌ها افزایش دهد. به طور مشخص، در سال ۲۰۲۳ شکایاتی چند میلیارد دلاری علیه کنسرسیوم‌های توسعه‌دهنده میادین کاشاگان و قراچاقاناک مطرح شد؛ این شکایات ناشی از اختلاف نظر بر سر هزینه‌های پروژه و نحوه تقسیم سود بود که به نوعی نشان‌دهنده نارضایتی دولت از شرایط قراردادی موجود است.

تمرکز اصلی این بازنگری‌ها بر بهبود مدل اقتصادی توسعه میادین نفتی است؛ چرا که میادین کاشاگان و تنگیز به رغم اهمیت بسیار بالا و ذخایر عظیم، هزینه‌های توسعه و تولید بسیار سنگینی دارند و دولت قزاقستان خواهان کاهش این هزینه‌ها و افزایش سودآوری است. میدان کاشاگان که یکی از بزرگ‌ترین کشفیات نفتی در دهه‌های اخیر به شمار می‌رود، در سال ۲۰۲۴ به طور متوسط روزانه ۳۷۸,۵۰۰ بشکه نفت تولید کرده است. میدان قراچاقاناک نیز با تولید حدود ۲۶۳,۰۰۰ بشکه در روز و میدان تنگیز با تولید روزانه حدود ۶۰۶,۰۰۰ بشکه، از منابع کلیدی درآمد نفتی کشور به شمار می‌آیند. پروژه توسعه میدان تنگیز، با سرمایه‌گذاری بالغ بر ۴۸ میلیارد دلار، بزرگ‌ترین طرح توسعه نفتی در قزاقستان است که نقش مهمی در تولید و صادرات نفت این کشور دارد. با این وجود، وابستگی شدید قزاقستان به خطوط لوله ترانزیتی روسیه برای صادرات نفت، به خصوص خط لوله کاسپین که نفت تولید شده را به بندر نوروروسییسک منتقل می‌کند، نگرانی‌هایی را در رابطه با امنیت انرژی و استقلال اقتصادی کشور ایجاد کرده است. این موضوع باعث شده قزاقستان به دنبال راهکارهایی برای کاهش ریسک‌های سیاسی و اقتصادی مرتبط با مسیرهای صادرات باشد.

در مجموع، دولت قزاقستان با بازنگری قراردادهای

تأمین پایدار، روند جایگزینی را پیچیده کرده‌اند. گزارش به هزینه‌های بالای انتقال به گاز جایگزین از بازارهای اروپای غربی، شمال آفریقا و حتی از طریق LNG اشاره می‌کند که عمدتاً گران‌تر و کمتر پایدار هستند. همچنین، وابستگی زیاد به گاز روسیه، ناشی از قراردادهای بلندمدت و زیرساخت‌های ویژه، موجب شده که حذف این منبع انرژی نه تنها از نظر اقتصادی بلکه از منظر امنیت انرژی نیز با ریسک‌هایی همراه باشد. از سوی دیگر، کشورهای اروپای مرکزی در تلاشند با سرمایه‌گذاری در توسعه پایانه‌های LNG، تقویت شبکه‌های انتقال گاز داخلی و افزایش بهره‌وری مصرف انرژی، سرعت حذف گاز روسیه را افزایش دهند. همکاری‌های منطقه‌ای و حمایت اتحادیه اروپا نیز به عنوان عوامل کلیدی برای تسهیل این انتقال برجسته شده‌اند.

در نهایت، گزارش هشدار می‌دهد که اگر این روند به صورت تدریجی و مدیریت‌شده پیش نرود، امکان بروز بحران‌های انرژی در زمستان‌های سرد وجود دارد که پیامدهای اقتصادی و اجتماعی گسترده‌ای به دنبال خواهد داشت. بنابراین، مدیریت ریسک، برنامه‌ریزی دقیق و حمایت‌های بین‌المللی برای تضمین امنیت انرژی این منطقه ضروری است.

« چرا قزاقستان در حال بازنگری قراردادهای خود با بزرگترین شرکت‌های نفتی جهان است؟ »

LINK: Why Kazakhstan Is Reviewing Its Contracts With the World's Oil Majors

SOURCE: www.carnegieendowment.org

DATE: May 2025 , 14

گزارش «Why Kazakhstan Is Reviewing Its Contracts With the World's Oil Majors» که در ماه مه ۲۰۲۵ منتشر شده، به بررسی دقیق دلایل و ابعاد بازنگری قراردادهای نفتی میان دولت قزاقستان و شرکت‌های بزرگ نفتی بین‌المللی می‌پردازد. قزاقستان به عنوان یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان نفت در جهان، از

مسیرهای گرجستان، ترکیه و سپس از طریق خط لوله ترانس آناتولی (TANAP) به اروپا می‌رسد. با گشایش کریدور زنگزور، مسیرهای جایگزین و مکملی برای انتقال گاز از طریق نخجوان به ترکیه ایجاد می‌شود که از نظر اقتصادی، امنیت انرژی و تنوع مسیر، مزیت‌های چشمگیری دارد. کاهش وابستگی به گرجستان یا ایران به‌عنوان مسیرهای ترانزیتی فعلی نیز از دیگر انگیزه‌های آذربایجان برای پیگیری این پروژه است.

از سوی دیگر، این کریدور به آذربایجان اجازه داد تا پروژه‌های جدید زیرساختی در حوزه انرژی را با شتاب بیشتری اجرا کند، زیرا دسترسی زمینی به نخجوان نه تنها تبادل کالا و نیروی کار را تسهیل می‌کند، بلکه امکان ایجاد شبکه‌های انتقال انرژی، از جمله خطوط برق و لوله‌های گاز و فرآورده‌های نفتی را نیز فراهم می‌سازد. این زیرساخت‌ها می‌توانند به‌مرور زمان نخجوان را به یک مرکز انتقال و انباشت انرژی بدل کنند و نقشی مکمل برای زیرساخت‌های انرژی در دریای خزر ایفا نمایند.

از منظر ژئوپلیتیکی نیز این کریدور می‌تواند وزن راهبردی آذربایجان در بازار انرژی اروپا را افزایش دهد. آذربایجان در سال‌های اخیر به‌ویژه پس از بحران انرژی ناشی از جنگ روسیه و اوکراین تلاش کرده است خود را به‌عنوان یک صادرکننده مطمئن و پایدار گاز طبیعی به اروپا معرفی کند. گسترش ظرفیت‌های انتقال از مسیر زنگزور به ترکیه، که خود شاهراهی به سوی بازارهای اروپا است، باعث خواهد شد وابستگی متقابل میان اروپا و آذربایجان در حوزه انرژی بیش از پیش تقویت شود.

در سوی دیگر، ارمنستان که تاکنون از مزایای صادرات انرژی منطقه‌ای بهره‌ای نبرده و خود واردکننده عمده انرژی از روسیه و ایران است، می‌تواند از طریق مشارکت در پروژه‌های ترانزیتی انرژی بخشی از این چرخه اقتصادی را تجربه کند. هرچند که هنوز نشانه‌ای عملی از برنامه ارمنستان برای پیوستن به این زنجیره دیده نمی‌شود، اما از منظر تئوریک، گذر خطوط گاز یا برق از خاک این کشور می‌تواند درآمد ترانزیتی، دسترسی به انرژی ارزان‌تر و تعامل اقتصادی بیشتر با کشورهای همسایه را در پی داشته باشد. با این حال، نگرانی‌های امنیتی و حاکمیتی، به‌ویژه در خصوص کنترل مسیرها، باعث شده موضع

نفتی خود، درصدد است مدل مدیریت و بهره‌برداری از منابع نفتی را اصلاح کند تا ضمن بهبود شرایط اقتصادی و افزایش درآمدهای نفتی، اطمینان حاصل کند که منافع ملی در این قراردادها به بهترین شکل تأمین شود. این تلاش‌ها می‌تواند منجر به تغییراتی در سهم مشارکت دولت، اصلاحات قراردادی و حتی تغییر اپراتورهای پروژه‌ها شود؛ اما در مقابل احتمال واکنش منفی شرکت‌های نفتی بزرگ و کاهش انگیزه آن‌ها برای سرمایه‌گذاری‌های آتی در قزاقستان نیز وجود دارد که دولت باید آن را مدیریت کند.

۲. بخش گاز:

« ارزیابی پتانسیل مزایای اقتصادی کریدور زنگزور برای اقتصادهای آذربایجان و ارمنستان

LINK: An Evaluation of the Potential Economic Benefits of the Zangezur Corridor for the Economies of Azerbaijan and Armenia

SOURCE: www.cesd.az

DATE: May 2025 , 11

کریدور زنگزور، که پس از پایان جنگ دوم قره‌باغ در سال ۲۰۲۰ به‌عنوان بخشی از توافق صلح میان آذربایجان و ارمنستان مطرح شد، نه تنها از نظر ژئوپلیتیکی، بلکه به‌طور خاص از منظر انرژی و ترانزیت منابع نفت و گاز اهمیتی استراتژیک برای منطقه قفقاز جنوبی دارد. این کریدور قرار است ارتباط فیزیکی مستقیمی میان آذربایجان و جمهوری خودمختار نخجوان برقرار کند و از آنجا اتصال به ترکیه و اروپا را تسهیل نماید. این مسأله به‌ویژه برای آذربایجان که یکی از بازیگران مهم حوزه نفت و گاز در منطقه است، فرصت‌هایی بی‌سابقه خلق می‌کند.

در حال حاضر، بخش عمده صادرات انرژی آذربایجان، به‌ویژه گاز طبیعی، از طریق خط لوله «کریدور جنوبی گاز» (Southern Gas Corridor) به اروپا منتقل می‌شود؛ خط لوله‌ای که با حمایت اتحادیه اروپا طراحی شده و از

« گزارش اندازه‌گیری و راستی‌آزمایی انتشار متان از بخش گاز و نفت و پیامدهای آن برای تجارت LNG: یک گزارش پیشرفت سه ساله

LINK: Measurement Reporting and Verification of Methane Emissions From the Gas and Oil Sector and Consequences for LNG Trade: a three year progress report

SOURCE: www.oxfordenergy.org

DATE: April 2025

این گزارش مفصل سه ساله، به بررسی پیشرفت‌های صورت‌گرفته در زمینه اندازه‌گیری، گزارش‌دهی و تأیید (MRV) انتشار گاز متان در بخش‌های نفت و گاز می‌پردازد و تأثیرات این موضوع بر تجارت LNG را تحلیل می‌کند. متان، به‌عنوان یکی از گازهای گلخانه‌ای با پتانسیل گرمایش جهانی بسیار بالاتر از دی‌اکسیدکربن، نقش حیاتی در تغییرات اقلیمی دارد. در بخش گاز طبیعی، انتشار متان عمدتاً ناشی از نشت در خطوط انتقال، فرآیند استخراج و بهره‌برداری و همچنین فرایندهای فرآوری است که چالش‌های جدی برای صنعت LNG و تجارت بین‌المللی ایجاد کرده است.

گزارش تأکید می‌کند که برای مدیریت مؤثر انتشار متان، ایجاد سیستم‌های دقیق و شفاف MRV ضروری است. فناوری‌های نوین اندازه‌گیری، از جمله استفاده از سنسورها، تصویربرداری هوایی و داده‌های ماهواره‌ای، در طول سه سال گذشته به طور چشمگیری پیشرفت کرده‌اند و امکان پایش مستمر و به‌روز انتشار متان را فراهم کرده‌اند. با این حال، چالش‌هایی همچنان در زمینه یکپارچه‌سازی داده‌ها، استانداردسازی روش‌ها و تأیید صحت اطلاعات وجود دارد که باید به آن‌ها پرداخته شود. در حوزه تجارت LNG، کاهش انتشار متان از اهمیت راهبردی برخوردار است، زیرا بسیاری از کشورها و شرکت‌ها به دنبال منابع گازی با کربن کمتر و تأثیر اقلیمی کمتر هستند. گزارش نشان می‌دهد که شفافیت بیشتر در گزارش‌دهی انتشار متان و کاهش واقعی این

ارمنستان نسبت به این کریدور همچنان محافظه‌کارانه و حتی در مواردی منفی باشد.

در این میان، نباید نقش ایران را نادیده گرفت. ایران که تاکنون مسیر اصلی اتصال زمینی آذربایجان به نخجوان بوده است، ممکن است که موقعیت انحصاری خود را با گشایش احتمالی کریدور زنگزور، در خطر ببیند. این مسأله ممکن است منجر به رقابت‌های ژئوپلیتیکی در زمینه کنترل مسیرهای انرژی شود، به‌ویژه که ایران خود یکی از صادرکنندگان گاز به ارمنستان است و ممکن است با پیاده‌سازی کریدور زنگزور نفوذش بر بازار انرژی منطقه‌ای کاهش یابد.

در مجموع، کریدور زنگزور در صورتی که به‌طور کامل اجرایی و عملیاتی شود، ظرفیت تبدیل‌شدن به یکی از مهم‌ترین گذرگاه‌های انرژی در قفقاز جنوبی را دارد. آذربایجان با پشتوانه منابع انرژی فراوان و تجربه در توسعه پروژه‌های بزرگ انرژی، بیشترین بهره‌برداری اقتصادی را از این کریدور خواهد داشت. این مسیر نه تنها به تسهیل صادرات انرژی کمک خواهد کرد، بلکه فرصت‌هایی را برای توسعه همکاری‌های انرژی منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی جدید، و بهبود جایگاه ژئوپلیتیکی در بازارهای جهانی انرژی فراهم خواهد ساخت.

زمینه‌ساز تقویت روابط تجاری و ژئوپولیتیکی در منطقه نیز شده است. با این حال، چالش‌های متعددی نظیر محدودیت‌های زیرساختی، مشکلات حقوقی و مرزی بین کشورها و تنش‌های ژئوپولیتیکی می‌تواند روند بهره‌برداری و توسعه بازار گاز را تحت تأثیر قرار دهد و باعث نوسانات عرضه و اختلال در زنجیره تأمین شود. گاز طبیعی با انتشار کمتر گازهای گلخانه‌ای نسبت به زغال‌سنگ و نفت، به عنوان منبعی کلیدی برای کاهش کربن در دوره گذار انرژی مطرح است. این سوخت واسطه امکان حفظ امنیت انرژی، کاهش آلودگی هوا و افزایش انعطاف‌پذیری شبکه‌های برق را فراهم می‌کند. همچنین توسعه فناوری‌های نوینی مانند هیدروژن سبز و ترکیبات گازی پاک‌تر، فرصت‌های تازه‌ای برای کشورهای شرق مدیترانه در تحقق اهداف اقلیمی ایجاد کرده است. برای بهره‌برداری بهینه از ظرفیت‌های گازی و تسریع مسیر گذار انرژی، تدوین سیاست‌های هماهنگ منطقه‌ای و تقویت همکاری‌های چندجانبه ضروری است. این سیاست‌ها شامل سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های حمل و نقل و ذخیره‌سازی گاز، ایجاد بازارهای رقابتی و شفاف و به‌کارگیری استانداردهای زیست‌محیطی سخت‌گیرانه است. نقش بخش خصوصی و حمایت از نوآوری‌های فناورانه نیز در افزایش بهره‌وری و کاهش انتشار آلاینده‌ها بسیار برجسته است. در نهایت، گزارش IGLU نتیجه می‌گیرد که گاز طبیعی با توجه به موقعیت جغرافیایی و منابع غنی منطقه شرق مدیترانه، می‌تواند به عنوان کاتالیزوری برای توسعه اقتصادی پایدار و انتقال به انرژی‌های پاک عمل کند، مشروط بر اینکه چالش‌های سیاسی، زیرساختی و زیست‌محیطی به طور مؤثر مدیریت شوند.

آلاینده می‌تواند مزیت رقابتی برای صادرکنندگان LNG ایجاد کند و باعث افزایش تقاضا برای گاز طبیعی با کیفیت بالاتر شود. در مقابل، فقدان داده‌های معتبر و سیاست‌های سخت‌گیرانه‌تر می‌تواند منجر به محدودیت دسترسی به بازارهای جهانی و تحمیل هزینه‌های اضافی شود.

در مجموع، این گزارش نشان می‌دهد که اندازه‌گیری دقیق، گزارش‌دهی شفاف و کنترل انتشار متان در بخش گاز طبیعی نه تنها برای حفاظت از محیط زیست ضروری است، بلکه می‌تواند نقشی کلیدی در شکل‌دهی آینده تجارت LNG و حفظ رقابت‌پذیری این صنعت ایفا کند.

« نقش گاز در اقتصادهای مدیترانه شرقی: فرصت‌ها و چالش‌ها »

LINK: The Role of Gas in Eastern Mediterranean Economies

SOURCE: www.igu.org

DATE: 29 April 2025

این گزارش به بررسی نقش کلیدی گاز طبیعی در اقتصادهای کشورهای شرق مدیترانه و چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌رو در مسیر گذار انرژی می‌پردازد. منطقه شرق مدیترانه، شامل کشورهایی همچون ترکیه، یونان، قبرس، مصر، اسرائیل و لبنان، طی سال‌های اخیر به دلیل کشفیات مهم منابع گاز طبیعی و توسعه زیرساخت‌های مرتبط، به نقطه‌ای راهبردی در بازار انرژی منطقه‌ای و جهانی تبدیل شده است. گاز طبیعی در این منطقه به عنوان پلی میان انرژی‌های فسیلی سنتی و انرژی‌های پاک شناخته می‌شود و نقشی غیرقابل انکار در تسریع روند گذار به انرژی‌های کم‌کربن ایفا می‌کند. در اقتصادهای مدیترانه شرقی، گاز طبیعی به سرعت جایگزین منابع انرژی آلوده کننده تر شده و سهم قابل توجهی در تأمین انرژی برق، صنایع و بخش‌های خانگی یافته است. توسعه میادین گازی بزرگی مانند میدان لوپتان در شرق دریای مدیترانه، موجب افزایش چشمگیر تولید گاز و فرصت‌های صادراتی برای این کشورها شده است. این روند علاوه بر تأمین نیازهای داخلی،

در نهایت، گزارش پیشنهاد می‌کند که برای تضمین رشد پایدار و افزایش انعطاف‌پذیری بازار LNG، لازم است ساختار قراردادهای بازرگانی شود، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و فناوری‌های پاک افزایش یابد و همکاری‌های بین‌المللی برای ایجاد استانداردهای مشترک و شفافیت بیشتر گسترش یابد. همچنین تقویت بازارهای نقدی و ابزارهای مالی نوین می‌تواند به کاهش ریسک‌های بازار و افزایش کارایی کمک کند.

در مجموع، این گزارش نشان می‌دهد که صنعت LNG با وجود فرصت‌های فراوان، باید به سمت انعطاف‌پذیری، کارایی و همکاری‌های گسترده‌تر حرکت کند تا بتواند پاسخگوی نیازهای متغیر بازار و اهداف اقلیمی جهانی باشد.

« هفتاد سال همکاری هند و قطر: شراکتی استراتژیک برای دوران نوین »

LINK: India and Qatar at 50: A Strategic Partnership for a New Era

SOURCE: www.orfonline.org

DATE: May 2025 ,19

روابط هند و قطر در طول پنج دهه گذشته به‌عنوان یکی از همکاری‌های کلیدی استراتژیک در حوزه انرژی و نفت و گاز در منطقه خاورمیانه و جنوب آسیا شکل گرفته و توسعه یافته است. این گزارش به بررسی ابعاد مختلف این شراکت استراتژیک می‌پردازد، به ویژه نقش قطر به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان LNG جهان و اهمیت هند به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین واردکنندگان انرژی در جهان، با تمرکز ویژه بر توسعه همکاری‌ها در زمینه نفت و گاز و امنیت انرژی.

قطر به‌عنوان دارنده سومین ذخایر بزرگ گاز طبیعی جهان و بزرگ‌ترین صادرکننده LNG، به‌شدت در تامین نیازهای انرژی هند نقش ایفا می‌کند. هند به‌عنوان چهارمین اقتصاد بزرگ جهان با رشد سریع صنعتی و جمعیتی، نیاز مبرمی به تامین پایدار و مقرون‌به‌صرفه انرژی دارد که بخش عمده آن از طریق واردات نفت خام و گاز طبیعی تامین می‌شود. در این راستا، قطر به‌عنوان

« آینده تجارت LNG : غیرمنعطف، ناکارآمد و قطبی شده؟ »

LINK: The Future of LNG Trade: Inflexible, Inefficient, and Polarized?

SOURCE: www.energypolicy.columbia.edu

DATE: April 2025 ,18

این گزارش به بررسی چالش‌ها و روندهای تحول بازار تجارت LNG می‌پردازد و نشان می‌دهد که آینده این بازار با سه ویژگی اصلی عدم انعطاف‌پذیری، ناکارآمدی و قطب‌بندی شدید مواجه است. این عوامل تأثیر مستقیم بر توسعه پایدار و رقابت‌پذیری صنعت LNG دارند و به تبع آن، امنیت انرژی جهانی و سیاست‌های اقلیمی را شکل می‌دهند.

عدم انعطاف‌پذیری زنجیره تأمین LNG ناشی از محدودیت‌های فنی و قراردادی است که باعث می‌شود این بازار نتواند به سرعت به تغییرات تقاضا و عرضه واکنش نشان دهد. قراردادهای بلندمدت با شرایط سختگیرانه و کمبود زیرساخت‌های ذخیره‌سازی، موجب محدودیت در بهره‌برداری بهینه از منابع گاز طبیعی شده و توان رقابتی تولیدکنندگان و صادرکنندگان را کاهش می‌دهد.

از سوی دیگر، ناکارآمدی اقتصادی و زیست‌محیطی در بخش حمل‌ونقل، ذخیره‌سازی و فرآورش LNG باعث افزایش هزینه‌های تولید و توزیع می‌شود و در نتیجه، جذابیت LNG به‌عنوان سوختی پاک‌تر نسبت به سایر حامل‌های انرژی کاهش می‌یابد. گزارش تأکید می‌کند که ارتقای فناوری‌ها و به‌کارگیری روش‌های نوین مدیریت زنجیره تأمین برای کاهش این ناکارآمدی‌ها و بهینه‌سازی عملکرد بازار، امری ضروری است.

علاوه بر این، بازار LNG به دلیل تحولات ژئوپولیتیکی و سیاست‌های اقتصادی کشورها به شدت قطب‌بندی شده است. این قطب‌بندی منجر به شکل‌گیری بلوک‌های تجاری مجزا و محدودیت در جریان آزاد کالا و سرمایه شده و رقابت شدید میان بازیگران بزرگ بازار، پیچیدگی و کاهش شفافیت قیمتی را به همراه داشته است.

به برنامه ریزی بلندمدت، سرمایه گذاری مستمر و تقویت همکاری های فناوری و نوآوری وجود دارد. این شراکت استراتژیک می تواند به عنوان الگویی موفق برای سایر روابط انرژی منطقه ای در دوران تحولات جهانی انرژی مورد توجه قرار گیرد.

« اتحادیه اروپا نقشه راهی برای قطع کامل وابستگی به منابع انرژی روسیه تا پایان سال ۲۰۲۷، شامل گاز و اورانیوم، آماده کرده است.»

LINK: EK подготовила дорожную карту по полному отказу от российских энергоресурсов до конца 2027 года, включая газ и уран

SOURCE: www.energypolicy.ru

DATE: May 2025 ,08

بر اساس این گزارش از اندیشکده روسی Energy policy که در ماه مه ۲۰۲۵ انتشار یافته است، اتحادیه اروپا به منظور تضمین امنیت انرژی، افزایش استقلال و کاهش تأثیرات ژئوپولیتیکی ناشی از وابستگی به منابع انرژی روسیه، نقشه راه جامعی تدوین کرده که هدف آن قطع کامل واردات نفت، گاز طبیعی و اورانیوم از روسیه تا پایان سال ۲۰۲۷ است. این برنامه راهبردی، در پی کاهش ریسک های سیاسی و اقتصادی ناشی از تحولات بین المللی و تنش های ژئوپولیتیکی شکل گرفته و بر جایگزینی منابع انرژی روسیه با تامین کنندگان دیگر و توسعه انرژی های تجدیدپذیر تأکید دارد.

وابستگی تاریخی اتحادیه اروپا به نفت و گاز روسیه، این منطقه را در برابر نوسانات بازار و فشارهای سیاسی آسیب پذیر کرده است. از این رو، نقشه راه شامل سیاست های کلیدی برای کاهش تدریجی واردات نفت و فرآورده های نفتی روسیه، تقویت زیرساخت های واردات LNG از منابع جایگزین و افزایش ظرفیت ذخایر استراتژیک انرژی است. همچنین، تمرکز ویژه ای بر بهبود بهره وری انرژی در صنایع و بخش خانگی برای کاهش مصرف گاز طبیعی صورت گرفته است. با این حال، اجرای این نقشه راه با چالش های مهمی

تامین کننده اصلی LNG، شریک استراتژیک انرژی هند محسوب می شود و قراردادهای بلندمدت تامین گاز طبیعی مایع بین دو کشور، پایه های این همکاری را شکل داده است.

این گزارش نشان می دهد که همکاری های نفت و گاز بین دو کشور فراتر از مبادلات تجاری ساده بوده و شامل پروژه های مشترک سرمایه گذاری، توسعه زیرساخت های انتقال انرژی و تبادل فناوری های نوین در حوزه استخراج و پردازش انرژی است. هند به دنبال تنوع بخشی به سبد منابع انرژی خود است و قطر نیز با توسعه زیرساخت های صادرات LNG و گسترش ظرفیت تولید، توانسته نیازهای بازار هند را به طور مستمر تامین کند. این تعاملات باعث افزایش امنیت انرژی هند و تثبیت درآمدهای صادراتی قطر شده است.

گزارش همچنین به اهمیت توسعه شبکه های لجستیکی و زیرساخت های انتقال انرژی اشاره می کند که همکاری های فنی و مالی گسترده ای را بین دو کشور می طلبد. توسعه بنادر، خطوط لوله و ظرفیت های ذخیره سازی LNG، به ویژه در هند، نقش حیاتی در تسهیل تجارت انرژی و کاهش هزینه های واردات دارد. این زیرساخت ها علاوه بر تقویت امنیت تامین انرژی، زمینه ساز افزایش رقابت پذیری بازارهای انرژی در منطقه جنوب آسیا نیز هستند.

در کنار مسائل فنی و اقتصادی، گزارش به ابعاد ژئوپولیتیکی همکاری هند و قطر در حوزه انرژی توجه ویژه دارد. همکاری استراتژیک این دو کشور نه تنها باعث افزایش نفوذ آنها در بازارهای جهانی انرژی شده، بلکه امکان تعامل موثرتر با دیگر بازیگران منطقه ای و جهانی را فراهم کرده است. این همکاری ها به هند کمک می کند تا تنوع منابع انرژی خود را افزایش داده و در برابر فشارهای خارجی مقاوم تر شود، و قطر نیز جایگاه خود را به عنوان یکی از رهبران بازار LNG تثبیت کند. در پایان، گزارش تأکید می کند که تحکیم همکاری های استراتژیک هند و قطر در حوزه انرژی، نفت و گاز، نقشی کلیدی در تضمین امنیت انرژی، توسعه اقتصادی و دستیابی به اهداف زیست محیطی هر دو کشور ایفا خواهد کرد. برای بهره برداری کامل از این فرصت ها، نیاز

در دیدارهای خود با مقامات کویت، قطر، بحرین و امارات متحده عربی، پیشنهاد امضای قراردادهای بلندمدت برای واردات LNG از شرکت‌های آمریکایی را مطرح کرد. در حال حاضر، این کشورها بخشی از نیازهای فزاینده برق خود به‌ویژه در ماه‌های گرم سال را از طریق گاز وارداتی تأمین می‌کنند. ترامپ با تأکید بر امنیت عرضه و ثبات قیمت، شرکت‌هایی مانند Cheniere Energy و Tellurian را به‌عنوان شرکای راهبردی معرفی کرد. در واقع، این ابتکار تلاشی برای کاهش وابستگی کشورهای عربی به واردات گاز از ایران، روسیه یا قطر است و بخشی از استراتژی آمریکا برای تبدیل شدن به قطب جهانی گاز به‌شمار می‌رود.

در گام دوم، ترامپ موفق شد با دولت امارات متحده عربی، مجموعه‌ای از قراردادهای سرمایه‌گذاری در حوزه نفت، گاز و انرژی‌های نو به ارزش حدود ۶۰ میلیارد دلار را نهایی کند. این توافقات با مشارکت شرکت‌هایی نظیر ExxonMobil، Occidental Petroleum و EOG Resources منعقد شد و تمرکز اصلی آن بر توسعه میادین نفتی، بهبود بهره‌وری در پالایشگاه‌ها، و سرمایه‌گذاری در انرژی خورشیدی و هیدروژنی بود. این مشارکت‌ها نشان می‌دهد که نگاه آمریکا به امارات نه فقط به‌عنوان یک خریدار انرژی، بلکه به‌عنوان یک شریک در انتقال فناوری و سرمایه‌گذاری مشترک در زنجیره ارزش انرژی تعریف شده است. امارات، که طی سال‌های گذشته با پروژه‌هایی چون «مصدر» در حوزه تجدیدپذیر فعال بوده، اکنون به‌دنبال ترکیب زیرساخت‌های سنتی و نوین انرژی است و توافقات جدید این روند را تسریع می‌کنند.

بعد سوم این سفر، به عربستان سعودی و معادن استراتژیک و انرژی هسته‌ای غیرنظامی مربوط می‌شود و در نهایت، مهم‌ترین و در عین حال غافلگیرکننده‌ترین بخش سفر ترامپ، توافق چندجانبه بر سر پروژه‌های انرژی در سوریه بود.

مجموعه این توافقات که در گزارش اخیر اندیشکده Atlantic council مورد بررسی قرار گرفته، نمایانگر تلاش ایالات متحده برای بازتعریف روابط انرژی‌محور خود با خاورمیانه است. در شرایطی که چین از طریق

همراه است که از جمله آن‌ها می‌توان به محدودیت زیرساخت‌های داخلی، نیاز به سرمایه‌گذاری‌های گسترده، و ریسک‌های ناشی از واکنش‌های متقابل روسیه اشاره کرد. افزایش هزینه‌های انرژی در کوتاه‌مدت نیز از پیامدهای احتمالی این تغییرات است.

با این وجود، این راهبرد در بلندمدت موجب افزایش امنیت انرژی، کاهش آسیب‌پذیری اقتصادی و تسریع روند انتقال به انرژی‌های پاک می‌شود. این اقدامات به تحقق اهداف اقلیمی اتحادیه اروپا کمک کرده و جایگاه منطقه را در بازار جهانی انرژی تقویت می‌کند.

در نهایت، نقشه راه اتحادیه اروپا برای پایان وابستگی به منابع انرژی روسیه، برنامه‌ای بلندپروازانه و حیاتی است که نیازمند همکاری نزدیک میان کشورهای عضو، سرمایه‌گذاری‌های هدفمند و مدیریت دقیق چالش‌های ژئوپولیتیکی است تا بتواند به موفقیت برسد و آینده انرژی پایدار را تضمین کند.

« چهار توافق انرژی که ترامپ در سفرش به خاورمیانه دنبال خواهد کرد »

LINK: Four energy deals Trump will look to make on his Middle East trip

SOURCE: www.atlanticcouncil.org

DATE: May 2025 , 13

در جریان سفر دونالد ترامپ به خاورمیانه در سال ۲۰۲۵، سیاست خارجی آمریکا بار دیگر نشان داد که انرژی، چه در قالب نفت و گاز و چه در قالب منابع استراتژیک معدنی و انرژی‌های تجدیدپذیر، در کانون تعاملات ژئوپولیتیکی واشنگتن قرار دارد. این سفر که همزمان با تحولات بزرگ در بازار جهانی انرژی و بازآرایی قدرت‌ها در خاورمیانه صورت گرفت، بستر چهار توافق بزرگ در حوزه انرژی را فراهم کرد؛ توافقی‌هایی که اهدافی فراتر از تجارت صرف انرژی را دنبال می‌کنند و بر تلاش ایالات متحده برای تقویت حضور ژئواکونومیک خود در منطقه و مهار نفوذ رقبا همچون چین و روسیه دلالت دارند.

نخستین محور این تعاملات، توسعه بازار صادرات گاز طبیعی مایع (LNG) آمریکا به کشورهای عربی بود. ترامپ

طرح «یک کمربند، یک راه» و روسیه از طریق پروژه‌های انرژی مثل Gazprom و Rosatom به دنبال گسترش نفوذ خود هستند، آمریکا درصدد بازسازی نقش تاریخی خود در منطقه با اتکا بر فناوری، سرمایه‌گذاری و دیپلماسی انرژی است. اگرچه این توافقات هنوز در مرحله اولیه قرار دارند، اما در صورت پیگیری و اجرا، می‌توانند نقشی کلیدی در تغییر موازنه قدرت اقتصادی در خاورمیانه و تقویت پیوندهای راهبردی آمریکا با متحدان عربی ایفا کنند.

Monthly Oil & Gas Markets Analysis
Institute For International Energy Studies

<https://www.iies.org>

